

priorita

› Informační zpravodaj Operačního programu Životní prostředí

**To, co děláme, pomůže
především zákazníkům**

Jedním z mediálně frekventovaných témat souvisejících s OP Životní prostředí jsou vodohospodářské smlouvy. Sdružení oborů vodovodů a kanalizací ČR opakovaně kritizuje, že podmínky přijatelnosti smluv mezi municipalitami a provozovateli infrastruktury, vyjednané s Evropskou komisí, jsou pro provozovatele nevýhodné. Ministerstvo životního prostředí však vnímá problematiku v podstatně širších souvislostech, zejména ze zorného úhlu konečného spotřebitele a veřejného zájmu. **STRANA 9**

Třetí výzva vyvolala lavinu žádostí

Přívál žádostí o podporu vodohospodářských projektů se podařilo zvládnout jen díky mravenčí práci projektových manažerů SFŽP ČR, kteří byli v neustálém kontaktu se žadateli a vedli je k dodání kompletních podkladů, říká Ivana Vráblíková, vedoucí Odboru ochrany vod SFŽP ČR. **STR. 6**

SFŽP ČR posiluje a mládne

Práce projektových manažerů OP Životní prostředí láká. Řady pracovníků Státního fondu životního prostředí ČR v poslední době rozšířily desítky mladých vysokoškoláků, kteří se nebojí ani nezbytné administrativy. **STR. 46**

Pozor na veřejné zakázky!

Zkušenosti z let 2004–2006 ukazují, že příjemci dotací z fondů EU nejčastěji chybují u veřejných zakázek. Petr Valdman, náměstek ředitele SFŽP ČR, shrnuje, jak předcházet chybám a jaké jsou hlavní povinnosti vyhlásovatelů. **STR. 12**

Litoměřická inspirace

I malé město může dokázat velké věci v oblastech obnovitelných zdrojů, zvyšování energetické soběstačnosti i podmínek pro zdravý život dětí. **STR. 42**

EDITORIAL

Milí čtenáři,

nové číslo Priority k vám přichází v adventním čase, intenzita prací v rámci OPŽP však nepolevuje.

PETR ŠTĚPÁNEK
ředitel SFŽP ČR

Celkový objem podpory pro 1 362 schválených projektů dosáhl 27,23 miliard Kč a v den uzávěrky časopisu zasedal již počtvrté Řídící výbor programu, aby projednal první dva tzv. velké projekty, které schvaluje EK. Ještě více nás těší desítky projektů již dokončených, které bude Priorita představovat formou případových studií. Rozsvícená světla v pozdních večerních hodinách a víkendový ruch na fondu i vršovickém ministerstvu v závěru roku byly důsledkem zrychlené administrace projektů schválených především v III. výzvě OPŽP určené pro školská zařízení. Bylo to náročné, ale hlavní je, že žadatelé dosáhli očekávaných výsledků.

Na fondu teď probíhá paralelně hned několik auditů a kontrol – MŽP, MF, Evropský účetní dvůr, NKÚ... A naši metodici si k nim přibjednali ještě procesní audit administrace OPŽP. Bylo by populistické slibovat, že po něm podáte žádost na několika stránkách, možná zjednodušení jsou však v našem společném zájmu. Máte-li tedy smysluplné návrhy, jsou vítány.

Načasování příprav žádostí vám usnadní plán výzev OPŽP na příští rok, který najdete na poslední straně.

Na závěr mi dovoluje poděkovat za všechny úspěšné i budoucí žadatele těm, kdo se podílejí na řízení a administraci OPŽP; zaslouží si to.

A vám popřát příjemné prožití vánočních svátků a úspěšné čerpání dotací v roce 2009.

První miliarda z OPŽP

Více než tři stovky žádostí o platbu, které na Státní fond životního prostředí ČR (SFŽP) podali příjemci dotací, již zde úspěšně prošly všemi předepsanými administrativními kroky. Znamená to, že z OP Životní prostředí (OPŽP) mohla být celý rok od schválení programu uvolněna více než jedna miliarda korun, kterou mohou příjemci čekat na svých účtech. „Je to velmi dobrý pocit, za kterým ale stojí usilovná práce administrátorů Fondu,“ hodnotí situaci Petr Valdman, náměstek ředitele SFŽP, který stojí v čele úseku řízení projektů, „Financovány byly zejména tzv. rychlé projekty na zateplení škol, ale rozběhlo se i průběžné financování vodohospodářských projektů,“ doplnil.

OPŽP ovšem vykazuje v poslední době významný pokrok i v počtu schválených projektů. K výraznému nárůstu došlo poté, co v polovině listopadu doporučil Řídící výbor ministru Martinu Bursíkovi ke schválení 175 vodohospodářských projektů, které se ucházely o podporu z Prioritní osy 1 programu v rámci III. výzvy OPŽP. Projekty reprezentovaly celkovou dotaci

z Fondu soudržnosti ve výši 13,413 miliard Kč, takže šlo o vůbec největší objem podpory v historii SFŽP navržené ke schválení v rámci jedné výzvy. Ministr Martin Bursík všechny doporučené projekty podepsal.

Zájem žadatelů o podporu projektů z III. výzvy byl obrovský, a to zejména v podoblasti podpory 1.1.1 Snížení znečištění z komunálních zdrojů. Municipality totiž tlačí blíží se konec roku 2010, do kdy musí aglomerace s počtem obyvatel, resp. EO nad 2 000, splnit povinnosti vyplývající z přístupové dohody ČR k EU. Jinak jim hrozí sankce.

Ne všechny podané projekty však splnily náročná kritéria hodnocení. „Celkem se v rámci III. výzvy o podporu z OPŽP ucházelo 301 projektů se souhrnnými náklady 33,98 miliard Kč. Procesem hodnocení na SFŽP prošlo 208 žádostí, které byly předloženy Řídícímu výboru k projednání,“ uvedl Petr Štěpánek, ředitel SFŽP. Vyzdvihl také, že předkladatelé všech doporučených projektů vyjádřili souhlas s nutnými podmínkami pro provozování vodohospodářské infrastruktury, včetně úprav stá-

Rut Bízková, náměstkyně

vajících provozních smluv v intencích Přílohy č. 7 Programového dokumentu OPŽP.

Řídící výbor se zabýval i 80 žádostmi, které SFŽP neakceptoval, a vyžádal si detailní informace o důvodech jejich nepřijetí. I zde se přitom jednoduše ztotožnil se stanoviskem fondu. Současně ocenil pomoc,

Evropská komise chválí vývoj OP Životní prostředí

Operační program Životní prostředí (OPŽP) nasadil hned v prvním roce své existence velmi dobré tempo a dosahuje pozoruhodných průběžných výsledků. Na druhém letošním zasedání Monitorovacího výboru (MV) OPŽP, které se uskutečnilo 10. listopadu 2008 v Praze, to prohlásil zástupce Evropské komise Christos Gogos.

Hlavním bodem jednání MV byla zpráva o průběhu realizace programu prezentovaná ředitelem odboru fondů EU Ministerstva životního prostředí ČR Janem Křížem. Zpráva shrnovala výsledky OPŽP k 15. září 2008, kdy bylo v OPŽP schváleno 1259 žádostí reprezentujících celkové dotace ve výši cca 500 milionů euro. Nezahrnula tudíž data o vodohospodářských

projektech, které se sešly ve III. výzvě OPŽP; v době jednání MV tak již byl počet přijatých žádostí, objem požadované podpory i počet schválených projektů opět výrazně vyšší.

Monitorovací výbor se dále zabýval Implementačním dokumentem, kde projednal a schválil některé změny a doplňky. K určitým změnám došlo například v kapitolách Veřejná podpora a Způsobitelné výdaje. Mezi významné doplňky patří rozšíření Imple-

mentačního dokumentu OPŽP o Etický kodex (více na s. 3).

Monitorovací výbor projednal i některé dokumenty týkající se vývoje programu v nadcházejícím roce; schválen byl indikativní evaluační plán OPŽP 2009 a plán čerpání technické pomoci OPŽP na rok 2009.

Vzhledem ke stoupajícímu významu komunikace operačních programů se členové MV detailně seznámili také s komunikační strategií OPŽP, s dosud realizovanými komunikačními akcemi i s plánem komunikace na rok 2009. Christos Gogos cenil komunikační aktivity v rámci OPŽP jako vysoce kvalitní, komplexní a cílevědomé. „Komunikační strategie OPŽP patří mezi skutečně špičky v dané oblasti,“ uvedl zástupce Evropské komise.

míří na účty příjemců

ministra životního prostředí, Jan Kříž, ředitel Odboru fondů EU, MŽP

terou administrátoři poskytují žadatelům při dopracování žádostí, aby mohly být podány v následujících výzvách.

Administrace žádostí z III. výzvy však byla mimořádně náročná nejen kvůli velkému počtu žádostí, ale i proto, že jejich hodnocení zkomplikovala změna metodiky finanční analýzy

projektů. Tu Evropská komise (EK) zveřejnila v červnu t. r., tedy až po uzavření výzvy. V některých případech znamenala nová metodika snížení možného objemu dotace, a tedy i zvýšení míry spolufinancování ze strany žadatele. Někteří z nich na nové podmínky nebyli schopni přistoupit nebo nestačili včas

zareagovat. MŽP proto rozhodlo o brzkém vyhlášení další výzvy OPŽP pro PO 1, kam lze podávat optimalizované projekty, a to včetně těch, které nebyly akceptovány kvůli formálním nedostatkům či dalším problémům, např. nedostatečnému vyjádření ekologických přínosů akce či nízkému potenciálu ekonomické udržitelnosti projektu. Tato VII. výzva byla otevřena 8. prosince 2008, žádosti jsou přijímány do 15. února 2009 (podrobnosti viz s. 23).

Ve snaze urychlit projednávání projektů z OPŽP se jeho ŘV sejde ještě 11. prosince 2008. Hlavním bodem programu bude projednání dvou velkých projektů, které musí poté schvalovat i EK. Prvním je Projekt ochrany vod povodí řeky Dyje – II. etapa s celkovými výdaji ve výši 1 709 203 415 Kč, který bude realizován v kraji Vysočina a Jiho-moravském kraji, druhým projekt Zlepšení kvality vod horního povodí řeky Moravy – II. fáze s celkovými výdaji 1 934 848 198 Kč, který se připravuje v Olomouckém kraji

Další šance pro vodohospodářské projekty

Ministerstvo životního prostředí vyhlásilo 8. prosince 2008 VII. výzvu pro podávání žádostí o dotace z OP Životní prostředí. Výzva se týká vybraných oblastí a podoblastí podpory z prioritní osy 1 Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní – konkrétně jde o podoblast 1.1.1 Snížení znečištění z komunálních zdro-

jů a oblast 1.2 Zlepšení jakosti pitné vody. Žádosti o podporu jsou přijímány od 15. prosince 2008 do 23. února 2009.

Řídící orgán OPŽP tak splnil slib vyslovený po vyhodnocení III. výzvy OPŽP, která byla obdobně zaměřena, a vyšel vstříc municipalitám, jež tlačí závazky v oblasti čistoty městských vod vyplývající

z přístupové dohody ČR k EU. Tomu odpovídají jak podporované aktivity, tak také přesně definovaná omezení, která byla pro VII. výzvu stanovena. V této souvislosti je velmi důležitý aktualizovaný seznam aglomerací, který je nedílnou součástí této výzvy (plný text VII. výzvy na str. 23).

K dispozici je nová metodika finanční a ekonomické analýzy

V souvislosti s vyhlášením nové výzvy k podávání žádostí o podporu z Prioritní osy 1 (viz výše) byl připraven i aktualizovaný soubor závazných nástrojů finanční a ekonomické analýzy (FEA) projektů z oblasti vodního hospodářství. Vedle výpočetních modelů a uživatel-

ských manuálů, které se týkají i povinných příloh, soubor obsahuje také doprovodné metodické texty a vypracované modelové příklady.

Soubor je zpracován v elektronickém prostředí BENE-FILL a lze si ho stáhnout ze sekce Dokumenty webových

stránek OPŽP. Žadatel/zpracovatel si přitom v závislosti na typu projektu zvolí buď sadu nástrojů FEA pro projekty na „zelené louce“, nebo pro projekty obsahující i tzv. historická data. Návod pro určení typu projektu je obsažen v úvodu manuálů. (více na str. 8)

> ECHO

Plán hospodářské obnovy EU počítá s vyššími zálohami

Balíček opatření pro plán evropské ekonomické obnovy, vyhlášený v Bruselu 26. listopadu 2008 počítá i s některými opatřeními týkajícími se strukturálních fondů. Jde především o zvýšení záloh pro členské země, ale i o další kroky ke zjednodušení přístupu k SF. Balíček předpokládá změnu předpisů o SF tak, aby z nich mohly být členskými zemím v roce 2009 uvolněny zvýšené zálohy (v rámci již schválené alokace). Státy původní E15 by měly kromě standardní zálohy 2% obdržet ještě další ve výši 2,5%; u nováčků z E12 se počítá s další dvouprocentní zálohou. Balíček opatření musí schválit Rada EU.

Jaspers v příštím roce personálně posílí

Příspěv v době ekonomické stagnace k rychlejší realizaci velkých projektů by mělo zvýšení

počtu pracovníků podílejících se na iniciativě

Jaspers. Tu založila EK spolu s Evropskou investiční bankou, Evropskou bankou pro obnovu a rozvoj a s Kreditanstalt für Wiederaufbau na pomoc při přípravě projektů s náklady nad 25 milionů eur na poli životního prostředí a s výdaji nad 50 milionů eur v ostatních oblastech. V roce 2009 by členskými zemím mělo být k dispozici 70 namísto stávajících 58 odborných pracovníků Jaspers.

EK chce podporovat energeticky úsporné bydlení

Evropská komise mění názor na využití strukturálních fondů k podpoře energetických úspor v bydlení, a to zejména u sociálně slabších skupin obyvatel. Opatření, které je součástí plánu evropské hospodářské obnovy zveřejněného 26. listopadu 2008 znamená, že je EU připravena spolufinancovat programy národních, regionálních i lokálních orgánů na podporu nízkoenergetického bydlení. Návrh však musí schválit Rada EU.

› ECHO

Korupce připravila Bulhary o 220 milionů eur

Bulharsko nezvládá boj s korupcí, pro niž ji EK opakovaně kritizuje. Teď přišla reálná sankce – komise rozhodla, že unijní nováček přijde o 220 milionů eur z fondů EU. Přestože EK uznává, že Bulharsko přijalo opatření pro optimalizaci procesů spojených se správou a kontrolou systémů, jimiž do země proudí podpora z EU, tyto aktivity zatím nepřinesly žádné viditelné konkrétní výsledky. Není to přitom poprvé, co Bulharsko doplácí na svoji neschopnost vypořádat se s korupcí. Komise mu již letos v červenci zmrazila prostředky z předvstupních fondů PHARE a SAPARD.

Titul evropský komisař roku 2008 získal Stavros Dimas

Komisař EK pro životní prostředí převzal 2. prosince 2008 v Bruselu prestižní cenu EVawards 2008, udělovanou deníkem European Voice. Ocenění je určeno evropským osobnostem, které v daném roce nejvýraznějším způsobem ovlivnily politickou a legislativní agendu EU. EVawards jsou udělovány od roku 2001 v šesti kategoriích. Mezi laureáty letos patří mj. i Nicolas Sarkozy, který zvítězil v kategorii národní politik roku, či Daniel Morar stojící v čele rumunské antikorupční agentury (nejinspirativnější osobnost roku).

EK ocenila ekomanagement

Pět organizací získalo letošní cenu EMAS (European Eco-Management and Audit Scheme), již EK pravidelně oceňuje progresivní přístupy k environmentálnímu managementu. Ročník 2008 soutěže byl zaměřen především na energetické úspory, ceny byly udělovány v pěti kategoriích podle velikosti organizace. Mezi velkými firmami zvítězila švédská Milko, mezi středními belgická Imperbel/Derbigum, z malých podniků byl vybrán italský Pangea Green Energy. V kategorii mikroorganizací uspěla německá kongregace Evangelische Kirchengemeinde, mezi veřejnými subjekty rada britské obce Kirklees.

Komunikační strategie OPŽP zabodovala v Bruselu

Na konferenci Inform v Bruselu se již podruhé sešli specialisté na komunikaci operačních programů členských zemí EU. Letošní konference se konala 26.–27. listopadu. Svoji komunikační strategii prezentoval na tomto pres-

tižním mezinárodním odborném fóru jediný český program – OP Životní prostředí (OPŽP). Odbor komunikace Státního fondu životního prostředí ČR předal kolegům ze všech zemí sedmadvacitky zkušenosti z komuni-

kace jak s potenciálními a stávajícími žadateli o dotace z OPŽP i jejich příjemci, tak i s veřejností. Zájem účastníků vzbudila nejen strategie komunikace OPŽP jako celek, ale také časopis Priorita, který je jedním z klíčových nástrojů její realizace a vstupuje již do druhého ročníku.

Odborníci na komunikaci se tak ve svém hodnocení shodli s názorem zástupce Evropské komise Christose Gogose. Ten 10. listopadu 2008 na zasedání Monitorovacího výboru OPŽP v Praze ocenil komunikační strategii OPŽP jako vysoce kvalitní, komplexní a cílevědomou.

Prezentace z konference Inform je dostupná na webových stránkách http://ec.europa.eu/regional_policy/country/commu/index_en.cfm v sekci Highlights. «

Etický kodex zajistí transparentnost OPŽP a zamezí střetu zájmů

Operační program Životní prostředí má vlastní etický kodex. Ten se stal samostatnou kapitolou Implementačního dokumentu OPŽP, kterou na listopadovém zasedání v Praze schválil Monitorovací výbor programu. „Smyslem kodexu je zajistit maximální informační transparentnost a profesionalitu všech procesů spojených s implementací programu a vyloučit, aby v jejich rámci docházelo ke střetu zájmů,“ shrnul ředitel Státního fondu životního prostředí ČR Petr Štěpánek stručněposlání etické normy,

která se stala nedílnou součástí souboru závazných dokumentů OPŽP.

Etický kodex se vztahuje na subjekty implementační struktury OPŽP v celé její šíři, tedy jak na činnost všech pracovníků fondu a Ministerstva životního prostředí ČR, kteří zajišťují agendu spojenou s OPŽP, tak na aktivity všech externích odborníků, jež se podílejí na implementaci programu v rámci technické asistence OPŽP, a také na členy Řídícího a monitorovacího výboru. «

OPŽP na konferenci Vodní toky 2008

Mezi hlavní témata letošního ročníku konference Vodní toky, která proběhla 25. a 26. listopadu 2008 v Hradci Králové, patřilo také financování projektů realizovaných v daném oboru. Jedním z disponibilních zdrojů jsou i pro tuto oblast strukturální fondy Evropské unie, především OP Životní prostředí (OPŽP). S možnostmi, které OPŽP nabízí pro snižování ri-

zika povodní v České republice a pro optimalizaci vodního režimu naší krajiny, seznámil přítomné odborníky Michal Slezák, vedoucí odboru ochrany přírody, vod a EV Státního fondu životního prostředí ČR. Podnětná byla i možnost výměny praktických zkušeností z přípravy a realizace celé řady již dokončených projektů a také hodnocení jejich efektivity. «

Ministerstvo životního prostředí míří i na děti

Novou podobu mají od 5. prosince webové stránky Ministerstva životního prostředí. Jejich součástí je i web o životním prostředí určený dětem. Ty mohou na adrese www.detem.mzp.cz získat spoustu informací o jednotlivých environmentálních tématech, která jsou podány vizuálně atraktivní a zábavnou formou včetně počítačových her, soutěží, videa apod. Na své si tu však přijdou nejen školáci a studenti, web může sloužit i jako informační zdroj pro jejich učitele, kteří zde najdou řadu zajímavých souvislostí a odkazů. Pozornost je věnována i možnostem využití fondů EU, které dětem přibližuje komiks Rozbouřené vody.

O dotacích a stížnostech

Proces administrace žádostí o podporu z fondů EU a realizace schválených projektů provází pozornost mnoha více či méně zainteresovaných aktérů

PETR VALDMAN
Úsek řízení projektů,
SFŽP ČR

– od žadatelů a posléze příjemců dotace přes občany lokality, které se projekt týká, a regionální politiky až po dodavatelské firmy, jež se zajímají o veřejné zakázky. Proto je přirozené, že se ze strany některého z dotčených subjektů mohou případně zádrhele v administraci žádosti či v realizaci schváleného projektu stát i předmětem stížnosti, ať již opodstatněné, či nikoliv. Podívejme se na tyto stížnosti tentokrát ze zorného úhlu implementačních orgánů a zobec-

něme některé jejich dosavadní zkušenosti.

Nejčastější jsou případy „standardní“ stížnosti žadatele nebo příjemce podpory, který má výhrady vůči konkrétnímu úkonu v rámci administrace. Tyto stížnosti jsou řešeny věcně a konstruktivně a vždy se hledá cesta, jak pokračovat dál – cílem je nalézt oboustranně schůdné řešení, které by vyústilo ve schválenou žádost a ve finále i v úspěšně realizovaný projekt.

Existují však i stížnosti, které lze označit jako nestandardní. Naštěstí je jich minimum, mají ovšem svá specifika. V prvé řadě se jedná o stížnosti „lobbistické“. Jejich autorem bývá nejčastěji poradenská firma, která měla za úkol zpracovat žádost o podporu úspěšně, což se jí však napoprvé nepodařilo, a podává ji ruku v ruce se známým či méně známým lobbistou, který slíbil, že „umí zařídit dotaci“, proto hledá cestu, jak příště se stejným projektem uspět,

a volí cestu stížnosti na proces administrace žádosti. Vzhledem ke způsobu administrace, k veřejně známým hodnotícím kritériím i k transparentnosti všech procesů ovšem stěžovatel brzy pochopí, že cesta ke schválení žádosti vede pouze přes optimalizaci projektu (ve většině případů finančně nadhodnoceného), nikoliv přes vliv toho či onoho vykutáleného lobbisty.

Druhým typem jsou stížnosti „předvolební“. V tomto případě bývá stěžovatelem nespokojený občan a předmětem stížnosti je většinou podle jeho názoru úmyslně chybná realizace schváleného projektu nebo údajně podvodné jednání při podání žádosti o podporu. Stížnost bývá často doprovázena i podáním často doprovázena i podáním trestního oznámení na zneužití pravomoci veřejného činitele, takže kromě zprostředkujícího subjektu a řídicího orgánu se do procesu jejího prověřování zapojuje i příslušný odbor kriminální policie. Jak napovídá název této kategorie stížností, jejich výskyt

stoupá s blížícím se termínem voleb do zastupitelstev obcí a měst. A po úspěšných volbách již často stěžovatele příliš nezajímá ani odpověď ani vyřešení předmětu stížnosti.

Poslední kategorií nestandardních stížností jsou ty „anonymní“. Stěžovatel je zde sice neznámý, nicméně si ho lze poměrně snadno odvodit z předmětu stížností. Do zlatého fondu této kategorie patří anonymní stížnost, v níž majitel dodavatelské firmy poukazuje na nekalé praktiky zadavatele – starosty obce, jež spočívají v přidělení zakázky druhé dodavatelské firmě, která mu dala větší úplatek než stěžovatel...

Pečlivě prověřovány jsou samozřejmě i všechny nestandardní stížnosti, což vyplývá z povinnosti řádně dokumentovat a kontrolovat veškeré postupy spojené s administrací prostředků EU, a to jak v rámci řídicích kontrol, tak i interních a externích auditů na národní i evropské úrovni. Škoda jen někdy toho času a práce. <<

Ve schválených projektech nemá OPŽP konkurenci

Blížící se konec roku bývá dobou bilancování. Je tedy čas zamyslet se i nad tím, jak letos pokročily operační programy (OP), jejichž prostřednictvím jsou v ČR distribuovány prostředky z fondů EU v období let 2007–2013. Hodnotit lze zatím hlavně první fázi projektového cyklu, čili příjem žádostí a schvalování projektů. Protože však do značné míry předurčují i očekávání dalšího vývoje, stojí za to se na ně podívat, a to pokud možno pomocí objektivních kritérií. Takových, která umožňují jak komplexní pohled, tak i srovnávání.

PETR ZAHRADNÍK
EU Office
České spořitelny

Od startu tohoto programovacího období do počátku října 2008 bylo do všech již funkčních OP v ČR podáno téměř 11 tisíc (přesně 10 905) projektových žádostí o podporu v souhrnné výši 287,5 mld. korun. Objem dotací vyplývajících z podaných žádostí ukazuje významný převis poptávky po podpoře, který vzhledem k celkové výši alokace roku 2007 činí v průměru za všechny OP téměř 330%! Objem dotací plynoucích z podaných žádostí tak téměř 3,3krát převyšuje disponibilní finanční možnosti alokace roku 2007.

Zájemci o unijní dotace však mají stále ještě značné rezervy v přípravě žádostí. Pro formální a kvalitativní nedostatky bylo v daném období z procesu disqualifikováno více než 2 700 projektů (přesně 2 756), což přesahuje čtvrtinu (25,3%) z celkové ho počtu.

Klíčovou aktivitou bylo i hodnocení projektů. V daném období bylo schváleno 2 165 projektů za téměř 58 mld. korun (zhruba 66% alokace r. 2007). Vzhledem k časovým nárokům navazujících fází projektového cyklu však bylo příjemcům do počátku října letošního roku vyplaceno jen přibližně 894 mil. korun (necelé 1% alokace).

Mezi jednotlivými operačními programy jsou ovšem významné rozdíly. Bezkonkurenčně nejvíce schválených projektů má OP Životní prostředí (v daném období 1 237), následován OP Podnikání a inovace (607), ROP Jihozápad (68) a ROP Střední Čechy (55). Šest OP naopak do začátku letošního října nevykázalo ani jediný schválený projekt.

Charakteristickým rysem je bohužel i vyřazování projektů z administrace pro již zmíněný převis poptávky. Podíl takto vyřazených projektů je značný: OP Praha Konkurenceschopnost 66,1%, ROP Severozápad 64,9%, ROP Střední Čechy 54,0%. Z tematických OP se s převisem po-

ptávky nejvíce potýká OP Životní prostředí (36,6%).

Právě OP Životní prostředí spolu s OP Doprava přitom patří podle uvedených kritérií k neaktivnějším tematickým programům v ČR, které pokročily nejdál. V určitých aspektech k nim lze přiřadit i OP Podnikání a inovace. Zbývající tematické OP však začínají hluboce zaostávat a nabírat zpoždění, které lze dnes již jen obtížně zdůvodnit.

Pokud jde o regionální operační programy (ROP), řada z nich je příkladně aktivní a má velmi slušné výsledky; nejlepší hodnoty vykazuje ROP Jihozápad. ROP přitom registrují vůbec nejvyšší převis zájmu žadatelů o unijní dotace ve srovnání s finančními možnostmi.

Celkově tak lze říci, že především první ze sledovaných kritérií, čili obrovský zájem žadatelů o unijní dotace, dává oprávněný důvod k optimismu. Rozptyluje totiž často vyslovované obavy, že ČR nebude schopna využít mimořádný objem finančních zdrojů kohezní politiky, které má v tomto období k dispozici. <<

O podporu vodohospodářských projektů

IVANA VRÁBLÍKOVÁ

vedoucí Odboru ochrany vod, Státní fond životního prostředí ČR

Zájem žadatelů o dotace EU na projekty čistění odpadních vod a zvyšování kvality pitné vody se dal čekat. Příliv žádostí do prozatím dvou výzev OP Životní prostředí, týkajících se této oblasti, však předčil všechna očekávání. Rekordy tak nelámali jen žadatelé, ale i pracovníci Státního fondu životního prostředí ČR.

Dlouho očekávaný příjem žádostí na podporu projektů staveb kanalizací a čistění odpadních vod byl odstartován vyhlášením III. výzvy Operačního programu Životní prostředí (OPŽP) dne 21. prosince 2007. Stalo se tak bezprostředně po schválení programového dokumentu OPŽP Evropskou komisí. Přitom to byly právě otázky související s provozováním vodohospodářské infrastruktury dotované z fondů EU, které brzdily podpis OPŽP v Bruselu. Komise program schválila až poté, co se odborníkům Ministerstva životního prostředí jako řídicího orgánu OPŽP podařilo vyjednat podmínky přijatelnosti, jež jsou podrobně rozpracovány v příloze č. 7 programového dokumentu OPŽP. Okamžitě poté Státní fond životního prostředí ČR (SFŽP ČR) coby zprostředkující subjekt programu vyhlásil III. výzvu pro příjem žádostí v prioritní ose 1 (PO 1) - Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní.

Pro úplnost je třeba dodat, že vůbec první příležitostí pro to ucházet se o dotace z OPŽP na „vodu“ byla I. výzva, která byla vyhlášena ještě před oficiálním schválením programu. Vzhledem k omezujícím podmínkám však byla méně rozsáhlá než III. výzva. Tomu odpovídají i čísla: k podpoře bylo schváleno 49 žádostí o celkovém objemu rozpočtových nákladů 3,9 mld. korun, přičemž podpora z Fondu soudržnosti představuje 2,9 mld. korun, spolufinancování ze SFŽP ČR 197 mil. korun.

Podpora čistění městských vod

Třetí kolo III. výzvy k PO 1 bylo zaměřeno na plnění požadavků směrnice Rady č. 91/271/EHS, o čistění městských odpadních vod, tomuto požadavku byly při vyhlášení výzvy nastaveny pod-

mínky pro přijatelnost projektů. Projekty oblasti podpory 1.2 Zásobování pitnou vodou byly přijatelné jen v případě souvise-

U schválených projektů zakotví provozní podmínky registrační list i Rozhodnutí.

jící výstavby vodovodů a vodárenských objektů se stavbou kanalizačních systémů. U oblasti podpory 1.1.1 byly v kategorii projektů Aglomerace nad 2 000 EO přijatelné pouze projekty řešící aglomerace, na které se vztahuje Strategie financování implementace směrnice Rady č. 91/271/EHS, o čistění městských odpadních vod. Proto se omezení týkalo i podpory rekonstrukcí kanalizačních systémů - ty byly přípustné jen tehdy, pokud bezprostředně souvisely s napojením nového znečištění v rámci projektu za současného splnění další části podmínky - náklady na tu část projektu, týkající se rekon-

strukce, musely být nižší oproti nákladům na výstavbu nové kanalizace.

V kategorii Aglomerace pod 2 000 EO byly přijatelné pouze projekty týkající se lokalit, ve kterých je vybudován kanalizační systém bez odpovídajícího čistění odpadních vod a u nichž je tento stav legalizován povolením k nakládání s vodami.

Sítem akceptace prošlo 221 žádostí

Příjem žádostí do III. výzvy byl otevřen od 3. března do 5. května 2008. K tomuto datu bylo na SFŽP ČR podáno 301 žádostí o celkovém objemu rozpočtových nákladů 33,98 miliard korun. Všechny projektové žádosti důkladně posoudili pracovníci Odboru ochrany vod SFŽP ČR, kteří zjistili, že žádosti měly v řadě případů formální i obsahové nedostatky.

z OPŽP je mimořádný zájem

V mnoha žádostech, hlavně v kategorii projektů Aglomerace nad 2 000 EO, nebyly respektovány omezující podmínky vyhlášené pro III. výzvu, což bylo velmi častým důvodem pro to, že žádost nemohla být akceptována. Projekty často zahrnovaly rekonstrukce kanalizací v širším rozsahu, než jaký umožňovaly podmínky výzvy. Dalším hojně se vyskytujícím nedostatkem bylo, že řada projektů se vztahovala i na lokality mimo hranice aglomerace, které stanovuje plán rozvoje vodovodů a kanalizací území příslušného kraje.

Nastavená pravidla přitom neumožňovala dodatečnou úpravu žádostí tohoto druhu a redukcí jejich záběru tak, aby nezahrnoval ty části projektu, které nerespektovaly jasné stanovené podmínky výzvy; žádosti prostě nebyly akceptovány.

Nadruhou stranu je třeba zmínit specifický postup SFŽP ČR při posuzování podmínek pro přijatelnost projektu z hlediska provozování infrastruktury. Vzhledem k tomu, že metodika, která tyto podmínky rozvádí, byla zveřejněna teprve v průběhu příjmu žádostí do III. výzvy, bylo rozhodnuto, že žadatelé nesprávně nastavené podmínky týkající se provozování infrastruktury nebudou důvodem pro neakceptaci žádostí. Odbor PPP projektů SFŽP ČR proto v průběhu administrace žádosti posoudil i provozní situaci v rámci daného projektu a o závěrech informoval žadatele. U projektů, které byly schváleny k podpoře, budou konkrétní provozní podmínky zakotveny v registračních listech a v rozhodnutích ministra životního prostředí o spolufinancování z prostředků SFŽP ČR.

Posuzování žádostí bylo na SFŽP ČR uzavřeno ke konci čer-

vence letošního roku, přičemž akceptováno bylo 221 projektových žádostí reprezentujících objem podpory ve výši zhruba 25 mld. korun, neakceptovalo se 80 žádostí.

Chyb není málo

Při posuzování věcného obsahu žádostí je klíčová především výše způsobilých výdajů projektu, kterou žadatel uvádí, a také ekologický přínos stavby (bilanční údaje odstraňovaného znečištění před a po realizaci opatření), údaje o rozsahu stavby (délka budovaných a rekonstruovaných kanalizačních sítí i údaje o kapacitě čistírny odpadních vod) a o investičních nákladech; ověřit je třeba i vstu-

s rozpočtem stavby a se vstupy do finanční analýzy. Často také nejsou respektována pravidla pro způsobilost výdajů, která jsou jasně stanovena v 5. kapitole Implementačního dokumentu. Tyto chyby se přitom bohužel vyskytují i u žádostí, které pro město či obec zpracovává specializovaná firma.

Stojí za to připomenout na tomto místě i význam povinných příloh k žádosti, přičemž nejde jen o to, aby žadatel předložil všechny, ale také aby měly relevantní obsah.

Vstřícný fond

Náročnou agendu posuzování přívalu žádostí v PO 1, které se sešly ve III. výzvě, bylo možné

za standardní situace mělo být posuzování ukončeno. Důvody takové vstřícnosti SFŽP ČR byly jednoznačné: Povinnost České republiky, vyplývající z přístupové dohody k Evropské unii, v níž se ČR zavázala zajistit do roku 2010 řádné čištění a odvádění odpadních vod v aglomeracích nad 2 000 ekvivalentních obyvatel (EO).

Současně je však nutné zdůraznit, že bez ohledu na tento politický závazek, ekologickou naléhavost projektů i míru nedostatků předložených žádostí zachovával fond při jejich hodnocení naprosto rovný přístup. Případnou úpravu vstupů tedy umožňoval plošně, avšak za jednoznačné podmínky, že v žádosti nebude měněn rozsah předmětu podpory.

Čistírna odpadních vod, Tišnov

py do finanční analýzy.

V této fázi posuzování žádostí se potvrdily předchozí zkušenosti fondu, že tyto informace žadatelé v drtivé většině případů nevyplní správně, nebo je zpracují nekompletně. Nejčastějším nedostatkem bývá, že údaje o rozsahu projektu uváděné v žádosti nekorrespondují s projektovou dokumentací,

zvládnout jen díky mravenčí práci projektových manažerů Odboru ochrany vod SFŽP ČR, kteří byli v neustálém kontaktu se zpracovateli projektů a vedli je k dodání kompletních a relevantních údajů v předepsané formě.

Přitom je třeba zdůraznit, že fond se zabýval i žádostmi, které měly hrubé chyby a u nichž by

Na základě zkušeností získaných v průběhu administrace žádostí podaných během I. a III. výzvy fond upřesnil pokyny pro vyplňování žádostí. Přesto však nezbyvá než na žadatele apelovat, aby jejich zpracování věnovali náležitou pozornost, a to i v případě, že přípravou žádosti pověří odbornou specializovanou firmou.

Změna metodiky finanční analýzy

Průběh III. výzvy zkomplikovala a prodloužila změna v metodice finanční analýzy. Protože projekty vodohospodářské infrastruktury naplňují definici článku 55 odst. 1 nařízení ES č. 1083/2006 (jedná se o projekty generující příjmy), výše podpory se u nich určuje na základě finanční analýzy. MŽP jako řídicí orgán OPŽP a SFŽP ČR jako zprostředkující subjekt byly proto nuceny přistoupit v průběhu administrace III. výzvy ke změně metodiky pro její výpočet. Nový způsob kalkulace má ovšem dopad i na výši podpory, přičemž zároveň zohledňuje podmínky pro udržitelnost projektu (viz článek Jana Kříže, ředitele Odboru fondů EU na MŽP, zveřejněný v 3. čísle Priority).

V rámci administrace III. výzvy proto bylo rozhodnuto, že vstupy z finančních analýz, které byly zpracovány ještě podle původní metodiky, budou převedeny do modelů pro analýzu dle metodiky nové. Poradenská společnost Mott MacDonald proto poskytla speciální převodník, který umožnil přenos dat z původních finančních analýz dodaných žadateli do nových výstupů. Ty byly poté spolu s informacemi o udržitelnosti projektu, provozní situaci a podmínkách pro provozování zaslány žadatelům, aby je posoudili a odsouhlasili, případně vyjádřili neshlas s další administrací žádosti (mezi předpokládaným způsobem provozování a vstupy finanční analýzy totiž existuje úzká souvislost, takže u několika projektů nemohly být s ohledem na podmínky dané přílohou č. 7 PD akceptovány zadané vstupy finanční analýzy, a tudíž ani určena výše podpory).

Naprostá většina žadatelů však souhlasila s pokračováním administrace, a to navzdory skutečnosti, že v řadě případů došlo ke snížení výše podpory, a tudíž i ke zvýšení nároků na dofinancování projektu z vlastních zdrojů žadatele.

Výstavba čistírny odpadních vod, Loučeň

Pro žadatele navíc změna metodiky výpočtu finanční analýzy znamenala i povinnost nově vyplnit žádost o zdrojích financování a doplnit doklady o zajištění financování projektu. Zvláště s ohledem na omezený čas, který byl k dispozici, je třeba ocenit zodpovědný přístup všech zainteresovaných.

Ze žadatelů příjemci; povinnosti nekončí

Řídicí výbor OPŽP doporučil na svém druhém letošním zasedání v polovině listopadu k podpoře 175 ze zmíněných 221

aglomerací pod 2 000 EO, ve 20 žádostech je zapracováno komplexní řešení lokalit z hlediska odkanalizování a zásobování pitnou vodou. Analytický pohled na celkovou podporu ukazuje, že příspěvek z Fondu soudržnosti představuje 13,41 mld. korun, SFŽP ČR se bude podílet částkou 1,19 mld. korun.

Pro úplnost pohledu na III. výzvu v PO 1 OPŽP je třeba dodat, že i v jejím rámci někteří žadatelé svůj projekt sami stáhli v průběhu administrace žádosti – k tomuto kroku přistoupilo 13 z nich. Dalších 23 žádostí bylo zamítnuto, u zbývajících deseti probíhá hodnocení.

Ministr životního prostředí Martin Bursík schválil koncem listopadu 2008

175 úspěšných žádostí. Pro jejich předkladatele však podpis ministra neznamena konec povinností. Naopak,

teprve v tomto okamžiku se rozvíjejí další a další agendy nutné pro řádnou realizaci projektů. Chtěla bych zdůraznit, že i ve všech těchto navazujících fázích dotačního procesu bude příjemcům dotace jak náš odbor, tak i celý SFŽP ČR nápomocen při řešení jakýchkoliv problémů. Kvalitní spolupráci všech zainteresovaných subjektů považuji za jeden ze základních

předpokladů efektivního využití prostředků z fondů EU v ČR.

V této souvislosti bych proto chtěla poděkovat odborníkům z krajských hygienických stanic, České inspekce životního prostředí a krajských úřadů, o jejichž odborná stanoviska a posouzení jsme se při posuzování projektů opírali. Kromě pracovníků státní správy však s námi spolupracovala i řada dalších subjektů, z nichž bych zmínila zejména Asociaci čistírenských expertů ČR. Bez účinné spolupráce všech těchto lidí a institucí bychom podané žádosti v III. výzvě OPŽP nemohli zodpovědně vyhodnotit.

Další příležitost pro odmítnuté

A nakonec dobrá zpráva pro ty, kteří v 3. kole výzvy neuspěli. MŽP ve spolupráci se SFŽP ČR rozhodlo o vyhlášení mimořádné opravné výzvy, do níž bude možné předkládat žádosti týkající se aglomerací nad 2 000 EO. Chceme tak vyjít vstříc všem žadatelům, kteří mají dobré a smysluplné projekty – naším společným cílem je totiž splnění závazku ČR zajistit do roku 2010 odpovídající čištění odpadních vod ve zmíněných lokalitách. Tým odboru ochrany vod SFŽP ČR pro to udělá vše, co je v jeho silách. <<<

Přival žádostí, které se sešly ve III. výzvě, byl zvládnut jen díky mravenčí práci projektových manažerů Odboru ochrany vod SFŽP ČR, kteří byli v neustálém kontaktu se žadateli.

žádostí, které byly akceptovány k administraci. Projekty vybrané k podpoře reprezentují celkový objem rozpočtových nákladů ve výši 20,23 mld. korun, což je vůbec nejvyšší celková dotace doporučená v rámci jedné výzvy. Téměř stovka (přesně 98) z těchto projektů řeší odkanalizování aglomerací nad 2 000 EO, dalších 57 žádostí pak odkanalizování

To, co děláme, pomůže především zákazníkům vodohospodářských služeb

JAN KRÍŽ

ředitel Odboru fondů EU, Ministerstvo životního prostředí

Jedním z mediálně frekventovaných témat souvisejících s OP Životní prostředí jsou vodohospodářské smlouvy. Sdružení oboru vodovodů a kanalizací ČR opakovaně kritizuje, že podmínky přijatelnosti smluv, vyjednané s EK, jsou pro provozovatele nevýhodné a občas i znemožňují získat unijní dotace. Ministerstvo životního prostředí vnímá téma v širších souvislostech.

Na konci minulého roku Ministerstvo životního prostředí (MŽP) dojednalo s Evropskou komisí (EK) podmínky pro přijatelnost vodohospodářských smluv uzavřených mezi městy a provozovateli, které umožní čerpání více než 35 miliard korun na podporu projektů výstavby a rekonstrukcí čistíren odpadních vod a kanalizačních sítí.

Kompromis, kterého se MŽP podařilo při jednání s EK dosáhnout, znamenal odblokování stavu v této oblasti po více jak třech letech neúspěšného vyjednávání, během kterého komise velmi tvrdě kritizovala vodohospodářské smlouvy jako nevyvážené a uzavírané ve prospěch soukromých provozovatelů podnikajících v Česku. Kompromisním řešením se zároveň otevřela cesta ke schválení OP Životní prostředí (OPŽP) a tím i k financování aktivit v rámci dalších oblastí představujících priority životního prostředí ČR za

více jak 140 miliard korun. Vždyť z OPŽP lze kromě projektů z oblasti vodního hospodářství podpořit například i projekty zaměřené

EK považuje zdejší smlouvy na dlouhé období za vztahy odporující pravidlům zdravé hospodářské soutěže.

na zlepšování kvality ovzduší v českých městech a regionech a na odstraňování starých ekologických zátěží, projekty přispívající ke zlepšení stavu nakládání s odpady či projekty podporující ochranu přírody a větší rozmanitost živočišných druhů. Jedná se tedy o neopakovatelnou příležitost pro zlepšení stavu životního prostředí na našem území i kvality života a zdraví našich obyvatel.

Vrátíme se však k dnes tolik mediálně propírané otázce financování čistíren odpadních vod a s tím související záležitosti

nevýhodných provozních smluv. Snahou tohoto příspěvku je nastítnit, v čem má spočívat ona „nevýhodnost“ provozních vztahů mezi

municipalitami a provozovateli, jakým způsobem na tento stav reagují podmínky nastavené MŽP po dohodě s EK a jak se celá tato vlekloucí agenda projeví především ze zorného úhlu konečného spotřebitele a veřejného zájmu.

Dlouhé smlouvy a netransparentní soutěže

Podmínky dojednané s EK mimo jiné určují, že z evropských peněz nelze dotovat projekty, kte-

ré souvisejí s provozní smlouvou, jež končí později než v roce 2022. Důvod? Evropská komise považuje smlouvy uzavřené na dlouhá období za vztahy odporující pravidlům zdravé hospodářské soutěže, neboť v oblasti, kde z přirozených důvodů neexistuje jakákoliv relevantní konkurence na trhu, poskytují neúměrnou výhodu soukromým provozním společnostem. V zahraničí, pokud se tam časově neomezené smlouvy vůbec uzavírají, jsou vždy vyvážené zásadní investicí provozovatele do infrastruktury. To se v Česku až na pár výjimek nedělo. Evropská komise však odmítá kompenzovat chybějící zdroje vlastníků infrastruktury – měst a obcí – z dotačních peněz EU, protože by tím skrytě podporovala podnikání soukromých provozních společností; nemůže poskytovat dotace, pokud by jakémukoliv subjektu, který je s ní jakkoliv spojen, vznikala „nepřiměřená výhoda“.

V České republice navíc (na rozdíl například od Slovenska) mnoho uzavřených smluv neprošlo férovou soutěží pro výběr provozovatele; někde se dokonce výběrové řízení na lukrativní miliardové zakázky placené z vodného a stočného, které hradí obyvatelstvo, vůbec nerealizovalo. To ještě umocňuje výhodu, která byla soukromým společnostem ze strany některých municipalit poskytnuta; o řádném hospodaření s veřejnými prostředky lze tak v některých případech značně pochybovat. A Evropská komise o tom samozřejmě ví, i když způsob uzavírání provozních smluv v době před vstupem ČR do unie není ze strany EK prověřován, což je mj. součástí dojednaného kompromisu.

O těchto problémech by však měl vědět především koncový uživatel vodohospodářských služeb, který by poté přirozeně mohl klást otázky typu Kde je dána záruka, že právě tato současná provozní společnost poskytuje ty nejlepší služby a že se řádně se stará o pronajatou infrastrukturu, když její nabídka nebyla vůbec porovnána s konkurencí? Kde je důkaz, že ve vodném a stočném, které platí konečný spotřebitel, jsou uplatňovány náklady na provozování, které „zvítězily“ ve srovnání s náklady nabídnutými konkurencí, a že je součástí vodného a stočného opravdu jen přiměřený zisk?

V Česku byla identifikována více jak desítky provozních smluv uzavřených se soukromými společnostmi na dobu neurčitou. To jen podtrhuje podivný způsob kontroly a regulace vodohospodářských služeb ze strany odpovědných regulátorů oboru (tím není MŽP), vyúsťující v nepřiměřeně výhodné podmínky pro podnikání některých soukromých subjektů.

MŽP v roli Řídícího orgánu OPŽP proto nastavilo pro danou oblast takové podmínky, které zmiňovaným problémům do budoucna zamezí. Podmínkou pro získání dotace z OPŽP je proto kromě přípustnosti sou-

časného smluvního vztahu i to, že po skončení platnosti stávající smlouvy musí proběhnout výběrové řízení na nového provozovatele infrastruktury transparentním způsobem a s jasně danými podmínkami, za nichž se bude soutěžit. Doba platnosti smlouvy přitom musí korespondovat s výší investice poskytnuté ze strany uchazeče. Takové podmínky přispějí k důvěryhodnosti vodárenského prostředí jako celku a stanou se nejlepší pobídkou pro vstup dalších vodárenských společností na trh, a tedy i k větší konkurenci. Výsledkem bude zkvalitnění vodárenských služeb a především relativní snížení cen vodného a stočného.

Přiměřenost zisků, kvalita služeb

Kromě povinnosti řádného uplatnění soutěžního práva jsou součástí podmínek dojednaných s Evropskou komisí také další zásady, které pomohou zvýšit transparentnost vodárenského prostředí i jeho efektivitu a především napomohou k zamezení vzniku nepřiměřeného zisku na

V některých případech dokonce vůbec neproběhlo výběrové řízení na miliardové zakázky placené z vodného a stočného.

straně provozovatele. I tyto problémy bruselští úředníci v minulosti opakovaně hlasitě kritizovali.

Nepřiměřenost zisku úzce souvisí s otázkou neúměrně dlouhých vztahů a netransparentně provedených výběrových řízení. Přiměřenost zisku v oblasti přirozeného monopolu, jako je tato, je nutno regulovat především vzhledem k absenci férového soutěžního prostředí; chrání se tak veřejný zájem. Je proto s podivem, že v českém vodárenství chybějí nástroje, které by dokázaly vyčíslit přiměřený zisk. K dispozici jsou pouze obecné formulace v cenových předpisech, avšak na rozdíl od jiných síťových odvětví zde zcela chybí opora v konkrétních economic-

kých veličinách (například procenta nákladů na kapitál apod.), takže vlastně nikdo pořádně neví, co je přiměřené, a situace je podobná té, o které vypráví jedna slavná česká pohádka...

Zatímco jiná síťová odvětví, jako jsou například telekomunikace a energetika, mají v ČR silné regulační úřady, které chrání veřejný zájem, v českém vodárenství takovýto regulátor neexistuje. Obce a města, které uzavírají smluvní vztahy s provozními společnostmi v oblasti vodního hospodářství, tak nemají ani nástroje na ověření ziskovosti, ani oporu v silném regulátorovi. A v některých případech bohužel ani vůli (politickou?) tuto otázku vůbec svědomitě řešit.

Není proto překvapující, že u nás mohou zisky provozních společností sahát až k 20 procentům, aniž by přitom provozovatel obci poskytl investici do infrastruktury, která by takový zisk případně ospravedlnila. Přitom, jak už bylo řečeno, jde o oblast přirozeného monopolu bez zásadních ekonomických rizik.

Ba co víc, v mnoha provozních smlouvách se zisk počítá jako procento z vynaložených nákladů. Jinými slovy, čím větší objem prostředků provozovatel uplatní do nákladů, tím větší je jeho zisk. Navíc se poté obě položky (tedy i případný nepřiměřený zisk) promítají do vodného a stočného, které platí zákazník! Je zřejmé, že jde o velice zarážející metodu, jež je vzdálená tomu, aby provozovatele motivovala k úspoře nákladů i k celkově ekonomickému chování; jedině ty však mohou mít pozitivní dopad na cenu vodného a stočného.

Finanční model chrání klienty i veřejný zájem

Vzhledem k podmínkám, které byly nastaveny v rámci OPŽP, i k nutnosti respektovat pravidla veřejné podpory zadalo MŽP vytvoření specifického nástroje s pracovním názvem „finanční model“. Smyslem je garantovat veřejný

zájem a pomoci obcím chránit jejich vlastní zájem i zájmy jejich občanů. Model byl zpracován na podkladě metod běžně užívaných v síťových odvětvích a bude jako příklad dobré praxe prezentován i v rámci Světové banky. Kromě vyčíslení a ověření přiměřenosti zisku model umožní i nastavení metody pro výpočet vodného a stočného, která bude nutit provozovatele k větší efektivitě. Model pak celkově zajistí vyšší transparentnost procesu stanovení vodného a stočného.

Součástí nastavených podmínek je i požadavek na zakotvení výkonových parametrů pro sledování výkonnosti provozovatelů (například maximální počet stížností zákazníků v roce, maximální doba pro odstranění havárie, počet revizí za rok atd.) do systému, a to včetně nástrojů zajišťujících informovanost o plnění parametrů (monitorovací zprávy) a sankčních mechanismů pro případ jejich neplnění. Nástroje tohoto druhu, které ve stávajících provozních smlouvách v podstatě chybějí, přispějí k dlouhodobé udržitelnosti vodohospodářské infrastruktury a současně budou provozovatele stimulovat k větší efektivitě.

Zájem o III. výzvu potvrzuje správnost podmínek

MŽP bylo často kritizováno, že podmínkami dojednanými s EK znemožnilo získání dotace z OPŽP většině žadatelů, kteří musejí investovat do vodohospodářské infrastruktury, aby splnili včas požadavky evropských směrnic. Reálná čísla z průběhu III. výzvy OPŽP však jednoznačně dokládají, že tato kritika není oprávněná. Na předložené projekty z oblasti vodohospodářské infrastruktury se předpokládá vynaložení dotací v objemu téměř 20 miliard korun, tedy bezmála dvě třetiny všech prostředků alokovaných na tuto oblast podpory. A to jsme zatím stále na začátku programového období 2007–2013.

Na tomto místě je dobré si připomenout i to, že původní

postoj Evropské komise v dané záležitosti byl daleko tvrdší – EK na počátku odmítala jakékoli finance do netransparentního prostředí českého vodárenství, později požadovala, aby byly současně provozní smlouvy ukončeny k roku 2013.

Pravdou je, že kvůli dlouhým smlouvám přesahujícím dojednaný milník, případně kvůli tomu, že i po vstupu ČR do EU uzavřeli smlouvu bez soutěže, se někteří ze žadatelů dostali do složité situace, a cesta k evropským dotacím se jim tak výrazně zkomplikovala. MŽP proto spolu s Ministerstvem zemědělství analyzuje alternativy možnosti, jak těmto žadatelům pomoci.

Platí také, že prostředky OPŽP budou sotva postačovat na plnění požadavků vyplývajících ze směrnice č. 91/271/EHS, o čištění městských odpadních vod, na neproblematické aglomerace.

Za tento stav však nenese zodpovědnost MŽP, které neuzavíralo zmíněné neúměrně dlouhé smlouvy, ani nebylo subjektem zajišťujícím regulaci v této oblasti.

Je zřejmé, že české vodárenství se potřebuje léčit, a MŽP přichází s receptem, jak na to. A to navzdory skutečnosti, že není odpovědným regulátorem oboru vodovodů a kanalizací ani nemá ambice o tuto roli usilovat. Nastavilo však v rámci OPŽP takové podmínky, které zabezpečí přísun tolik potřebných dotací na rozvoj vodohospodářské infrastruktury s cílem splnit závazky v oblasti čištění odpadních vod a odkanalizování, které jsou dané unijní legislativou. To však podle našeho názoru není jediný efekt nových podmínek. Jejich splněním navíc dojde i k zásadnímu zprůhlednění, zefektivnění a vyvážení provozních vztahů na poli vodohospodářských služeb v ČR, z čehož bude mít prospěch především koncový spotřebitel.

Záleží pouze na odpovědných regulátorech, především na Ministerstvu zemědělství, zda se pravidla formulovaná zatím jen pro OPŽP budou dále aplikovat i na oblasti spadající mimo působnost dotační politiky MŽP. <<

Role Státního fondu životního prostředí a pravidel hospodářské soutěže

PETR VALDMAN

náměstek ředitele, Státní fond životního prostředí ČR

Veřejné zakázky představují jednu z klíčových fází realizace projektů podpořených z fondů EU. Zkušenosti z programovacího období let 2004–2006 přitom ukázaly, že právě zde příjemci unijních dotací v ČR často chybují. O to větší význam má podpora příjemců ze strany implementačních orgánů i kontrola průběhu zakázek.

Státní fond životního prostředí ČR (dále jen fond) zajišťuje operativní provádění Operačního programu Životní prostředí (OPŽP) a vykonává činnosti zprostředkujícího subjektu. Na fond je tedy delegováno mj. provádění kontrol v souladu s čl. 13 tzv. implementačního nařízení (nařízení komise ES č. 1080/2006), které se zaměřují na ověření způsobilosti výdajů, zejména na prověření zadávacích řízení.

Při implementaci Operačního programu Životní prostředí je plně respektována platná národní legislativa, v oblasti zadávání veřejných zakázek harmonizovaná s předpisy EU. Jedná se zejména o zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů. Zákon komplexně upravuje oblast veřejného zadávání zakázek v ČR, a to zejména v návaznos-

Povinností příjemce dotace je provést výběr dodavatele na všechny činnosti podpořené z prostředků EU v souladu se zákonem o veřejných zakázkách.

ti na nové předpisy práva ES v daném poli.

Základní povinností příjemce podpory v roli zadavatele veřejných zakázek je tedy provést výběr dodavatele na všechny čin-

nosti podporované z prostředků EU (příprava projektu, zadávací dokumentace, technický dozor, vlastní investice – stavba, dodávka) v souladu s tímto zákonem. Jaké jsou jeho základní principy?

Zásady zadávání veřejných zakázek

Při zadávání veřejné zakázky je každý povinen dodržet zásady **transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace**. Ty jsou v zákoně č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, vyjádřeny v ustanovení § 6 a vycházejí z evropského práva zadávání veřejných zakázek. Uplatnění těchto zásad pro oblast zadávání veřejných zakázek bylo mnohokrát potvrzeno i v rozhodovací praxi, a to jak na úrovni České republiky, tak Evropské unie. Účelem je zajistit naplnění základního cíle zadávacího práva, kterým je **efektivní nakládání s veřejnými prostředky**, přičemž z tohoto hlediska musí být posuzovány nejen zmíněné zásady zadávacího řízení, ale i jednotlivá ustanovení zákona č. 137/2006 Sb.

ZÁSADA TRANSPARENTNOSTI

Jakákoliv zakázka musí být vždy zadána transparentním způsobem. Základním účelem je zajištění co největší průhlednosti řízení, která podstatnou měrou přispívá k přezkoumatelnosti celého řízení a k možnosti kontroly postupu v řízení.

Naplnění této zásady lze spatřovat například v povinnosti pořizovat o všech významných úkonech písemnou dokumentaci v dostatečném rozsahu, který případně umožní nezávislé přezkoumání úkonů zadavatele, jasně vymezovat kritéria, podle kterých budou hodnoceny nabídky dodavatelů (a to vždy v dostatečném předstihu před samotným vypracováním nabí-

Prostředí ČR při kontrole a veřejného investování

dek), a všechna rozhodnutí také řádně zdůvodňovat.

Obsahem zásady transparentnosti je tedy povinnost zadavatele postupovat tak, aby jeho jednotlivé úkony byly čitelně otevřeným způsobem, patřičně zdokumentovány a navíc náležitě odůvodněny.

CO UKÁZALA PRAXE

Z rozhodovací praxe Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) lze jako příklad netransparentního postupu zadavatele uvést situaci, kdy zadavatel vůbec neučinil žádný písemný záznam o posouzení kvalifikace, přestože pro nesplnění kvalifikačních požadavků vyloučil některé dodavatele ze zadávacího řízení.

Mezi další příklady netransparentního postupu zadavatele podle rozhodovací praxe ÚOHS patří nedostatečně určité stanovení hodnotících kritérií v případě hodnocení nabídek

podle jejich ekonomické výhodnosti, nedostatečné odůvodnění výsledku hodnocení nabídek, uskutečnění losování bez přítomnosti nezúčastněné osoby apod. Rovněž stanoviska auditorů Evropské komise i Evropského účetního dvora v této otázce konstatují mnohdy chybný postup zadavatelů – např. že v řadě případů není k dispozici žádná dokumentace o tom, zda bylo kontrolováno splnění finančních a technických požadavků. Informace o této kontrole, s výjimkou krátkého vyjádření, že všechny nabídky splňují kritéria výběru, neuvádí ani zápis z jednání hodnotící komise, ani konečná zpráva,

kterou vypracoval zadavatel. Takové informace by měly být k dispozici, aby se zvýšila transparentnost hodnocení.

ZÁSADA ROVNÉHO ZACHÁZENÍ

V průběhu zadávání veřejné zakázky, resp. již od okamžiku přípravy řízení, je každý zadavatel povinen přistupovat stejným způsobem ke všem dodavatelům, kteří mohou podat či podávají nabídky. K dodržení této zásady ze strany zadavatele dochází například tím, že v souvislosti s přípravou řízení definuje jeho přesné podmínky tak, aby všichni uchazeči předem věděli, jak bude řízení probíhat (například bude-li omezován počet zájemců, jaké jsou přesné podmínky pro toto omezování, které musí dodavatel splnit, pří-

padně jakým způsobem bude probíhat hodnocení nabídek apod.).

CO UKÁZALA PRAXE

Nálezky auditorů Evropské komise či Evropského účetního dvora dokládají nerovný přístup. Například pokud jde o dodatečné informace, zadavatel uvedl, že dotazy přítomných zástupců uchazečů o zakázku byly zodpovězeny ústně na místě projektu. Ne všichni uchazeči, kteří dokumentaci k veřejné soutěži obdrželi, se však zúčastnili prohlídky místa projektu, ovšem nepřítomným nebyl zápis z jednání doručen.

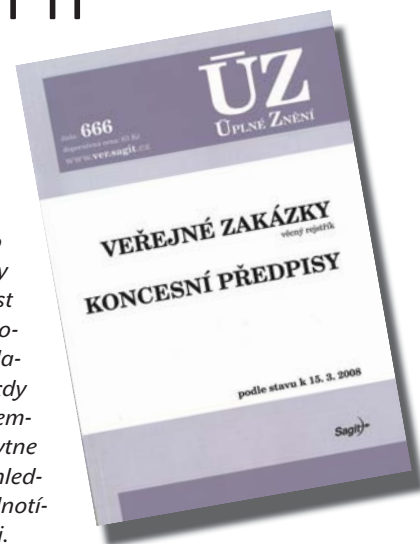
Z rozhodovací praxe Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže lze jako příklady porušení zásady rovného zacházení uvést neposkytnutí zadávací dokumentace některým dodavatelům nebo situaci, kdy zadavatel některým zájemcům či uchazečům poskytne telefonické konzultace ohledně obsahu nabídky či hodnotících kritérií, a jiným nikoli.

ZÁSADA ZÁKAZU DISKRIMINACE

Během zadávání veřejné zakázky je zadavatel povinen postupovat vždy tak, aby jeho jednáním nedošlo k diskriminaci žádného z dodavatelů. Tato zásada ovšem nevylučuje oprávnění zadavatele stanovit přesné podmínky účasti v řízení; ty však musí být vždy stanoveny tak, aby umožňovaly výběr nejvhodnějšího uchazeče, ale na druhé straně neuzavíraly vstup jinému dodavateli do řízení například z důvodů, které nesouvisí s předmětem dané veřejné zakázky.

CO UKÁZALA PRAXE

Příkladem nesprávného postupu zadavatele, který je v rozporu s touto zásadou, je situace, kdy zadavatel stanoví v rámci zadávacích podmínek taková kvalifikační kritéria, která nemají objektivní návaznost na předmět veřejné zakázky a pouze neodůvodněně diskriminují anebo znevýhodňují určitou skupinu dodavatelů. Zásadu nediskriminace je třeba dodržet zejména ve vztahu k dodavatelům z jiných členských států EU.

Zakázky malého rozsahu a zakázky mimo režim zákona

Základní postupy u těchto zakázek jsou definovány v příloze č. 4 směrnice MŽP č. 5/2008 a v závazných pokynech pro žadatele a příjemce.

Minimální náležitostí zadání zakázky, jejíž předpokládaná hodnota (bez DPH) nedosahuje 0,2 mil. korun, je oslovení jednoho uchazeče, který má předpoklad pro splnění dané zakázky, přičemž sjednaná cena nesmí být vyšší než cena obvyklá v místě plnění (ledaže by zadání zakázky jinému dodavateli za nižší cenu znamenalo nežádoucí snížení kvality plnění).

Zahájení zadávacího řízení u zakázky, jejíž předpokládaná hodnota (bez DPH) činí alespoň 0,2 mil. korun, bude mít následující průběh: V regionálním tisku bude alespoň dva týdny před termínem pro podání nabídek zveřejněna informace o zakázce s lhůtou pro podání nabídky a s odkazem na to, jak je možno získat podrobné informace o zakázce (zadávacích podmínkách), anebo budou osloveni alespoň tři uchazeči, kteří mají předpoklady pro splnění dané zakázky.

Zadavatel přijme a zařadí do výběru i nabídku uchazeče, který se přihlásil, resp. podal zadavateli nabídku v termínu pro podání nabídek, i když nebyl vyzván.

Jestliže hodnota zakázky činí alespoň 0,8 mil. korun, nicméně nedosahuje limitů, na které se nevztahuje postup dle zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, a v případě zakázek, u kterých jinak není zadavatel povinen postupovat podle zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách (např. podlimitní zakázky zadávané sektorovými zadavateli, zakázky zadávané jinými než veřejnými zadavateli), a jejichž hodnota nepřesahuje 20 mil. korun, musí výběr nejvýhodnější nabídky provést minimálně tříčlenná komise jmenovaná zadavatelem, přičemž její členové nesmí být podjati vůči některému z uchazečů, nebo mít osobní zájem na zadání zakázky některému z uchazečů.

Pokud oslovení uchazečů (formou inzerátu, informace o zakázce zveřejněné na úřední desce, případně informace uvedené na internetové stránce) nestanovuje podmínky zakázky, je třeba, aby obsahovalo informaci o tom, jak lze podrobnou informaci o zakázce (zadávacích podmínkách) získat. Neměly-li v informaci o zakázce (podmínkách) popsán způsob hodnocení nabídek, má se za to, že jediným hodnotícím kritériem je nabídková cena. Neměly-li nabídková cena jediným hodnotícím kritériem, musí mít váhu pro hodnocení alespoň 60%.

V případě zakázek, u kterých předpokládána hodnota zakázky činí alespoň 20 mil. korun (bez DPH), je příjemce podpory povinen zadat zakázku postupem stanoveným pro otevřené řízení (§ 21 odst. 1 písm. a zákona o VZ). Postup stanovený pro užší řízení (§ 21 odst. 1 písm. b zákona o VZ) může být použit pouze v případě, který je odůvodněn charakterem zakázky (například je reálný předpoklad, že žádost o účast podá alespoň 10 zájemců).

Zakázky s postupem podle zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách

Zadávací řízení zakázky na realizaci opatření, které je podporováno z OPŽP, je fondem kontrolováno průběžně, ve třech fázích. Výjimkou jsou podpora projektů s investičními náklady do 1 mil. korun a zadávací řízení na projektovou dokumentaci, zpracování žádosti a výběr správce stavby nebo technický dozor. Průběh zadávacího řízení ve všech těchto případech je fondem kontrolován zpětně.

PRVNÍ FÁZE – KONTROLA ZADÁVACÍ DOKUMENTACE A OZNÁMENÍ O ZAKÁZCE

Příjemce podpory při kontrole předloží fondu zadávací dokumentaci a návrh oznámení o zakázce. Příslušný formulář oznámení o zakázce, který specifikuje i postup oznámení, zadavatel získá v listinné podobě ve vybraných pobočkách České pošty, s. p., nebo v elektronické formě připravené ke stažení na adresách: <http://www.isvzus.cz>

Mezi nečastější chyby zadavatelů patří nevhodné vymezení předmětu veřejné zakázky, tedy buď její rozdělení na části, nebo naopak spojování nesouvisajících plnění do jedné.

a <http://www.mmr.cz>. Fond se vyjádří k zadávací dokumentaci a návrhu oznámení o zakázce v termínu do 30 kalendářních dnů od předložení kompletní dokumentace.

Při kontrole ze strany fondu je například posuzováno, o jaký druh zadavatele se jedná, prověřovány jsou správnost určení druhu veřejné zakázky a její předpokládané hodnoty, vymezení předmětu zakázky s ohledem na zákaz účelového rozdělení zakázky, stanovení nediskriminačních požadavků na kvalifikaci, stanovení odůvodněných hodnotících kritérií, ale i obsah zadávací dokumentace,

zejména dodržení zákazu uvádět v technických podmínkách požadavky nebo odkazy na obchodní firmy, názvy nebo jména a příjmení, specifická označení zboží a služeb.

CO UKÁZALA PRAXE

Mezi nečastější chyby, kterých se zadavatelé dopouštějí, patří nevhodné vymezení předmětu veřejné zakázky (dělení veřejné zakázky na části, či naopak spojování nesouvisajících plnění do jedné veřejné zakázky).

Zadavatel například zamýšlí zadat zakázku na stavební práce a neodůvodněně ji rozdělit na více částí pod dva miliony korun, čímž se neoprávněně vyhne povinnosti zakázku zadat v zadávacím řízení. Nebo zadavatel vymezí předmět zakázky jako provedení stavby a dodávku speciální technologie, aniž by pro to existoval objektivní důvod. Okruh osob, které se mohou ucházet o zakázku na stavební práce, je tak fakticky omezen na osoby schopné zajistit rovněž dodávku speciální technologie.

Další častou chybou je smíšení kvalifikačních a hodnotících kritérií (hodnotícím kritériem mohou být kromě nabídkové ceny pouze skutečnosti vztahující se k výhodnosti nabídky, nikoli k osobě uchazeče – např. reference nemohou být hodnotícím kritériem. Například jako kritérium pro zadání veřejné zakázky zadavatel stanoví „zkušenosti s obdobnými veřejnými zakázkami“ či „reference“. Takový postup je však nesprávný, neboť tyto skutečnosti mohou být předmětem hodnocení pouze v rámci hodnocení kvalifikace.

Dochází i k nevhodnému stanovení hodnotících kritérií (zadavatel stanoví hodnotící kritéria takovým způsobem, který následně vede k výběru nabídky, jež pro něj není objektivně nejvhodnější, případně přidělí jednotlivým dílčím kritériím takové váhy, které vedou k výběru nabídky, která pro něj není objektivně nejvhodnější). Například před zahájením zadávacího řízení zadavatel zváží nastavení hodnotících kritérií

nedostatečným způsobem a poté v průběhu hodnocení nabídek dospěje k závěru, že by důsledně dodržení povinnosti hodnotit nabídky podle kritérií uvedených v oznámení zadávacího řízení vedlo k výběru nabídky, která není objektivně nevhodnější. Za-

CO UKÁZALA PRAXE

Mezi nečastější chyby, kterých se zadavatelé dopouštějí, patří nesprávné složení hodnotící komise (požadovaný počet členů komise nemá předepsanou odbornou způsobilost), nedostatečné odůvodnění hodnocení nabídek

K častým chybám zadavatelů patří nesprávné složení hodnotící komise a nedostatečně odůvodněné hodnocení nabídek.

datel by byl například povinen nakoupit drahé zařízení s parametry, které při své činnosti vůbec nevyužije.

DRUHÁ FÁZE – KONTROLA PRŮBĚHU ZADÁVACÍHO ŘÍZENÍ

V rámci této kontroly je příjemce podpory povinen (kromě dodání dokladů dle Závazných pokynů pro žadatele a příjemce) nejméně 10 pracovních dní předem oznámit fondu termín prvního i každého následného jednání hodnotící komise, případně termíny jednání, které jsou mu známy. Zároveň umožní účast zástupce fondu na těchto jednáních.

Fond se účastní všech jednání hodnotící komise u projektů s celkovými náklady nad 300 mil. korun. U projektů s celkovými náklady od 10 mil. do 300 mil. korun se zástupce fondu účastní pouze toho jednání hodnotící komise, na kterém bude sestavována zpráva o posouzení a hodnocení nabídek, nebude-li dle charakteru zakázky stanoveno jinak. U projektů s celkovými náklady pod 10 mil. korun se fond jednání hodnotící komise neúčastní, nebude-li dle charakteru zakázky stanoveno jinak. Zástupce fondu se účastní jednání hodnotící komise, na kterém obdrží kopii zprávy o posouzení a hodnocení nabídek. Ze strany fondu je přítomen důraz na kontrolu postupu zadavatele při odpovědi na dodatečné informace, na průběh otevírání obálek s nabídkami, na posuzování splnění kvalifikace uchazečů a na jednání členů hodnotící komise.

(z obsahu zprávy o posouzení a hodnocení nabídek není zřejmé, proč byla nabídka hodnocena daným způsobem, proč komise považovala nabídku v daném kritériu za výhodnější než jinou apod.).

Zadavatel například rozhodne o přidělení veřejné zakázky, avšak jeho rozhodnutí ani zpráva o posouzení a hodnocení nabídek neobsahuje dostatečné zdůvodnění, proč zadavatel a hodnotící komise považují danou nabídku za nevhodnější. Ze zprávy není možné určit, proč konkrétní nabídka byla v rámci určitého kritéria hodnocena lépe než jiná, k jakým skutečnostem uvedeným v nabídce bylo přihlíženo apod. Velkým problémem bývá i hodnocení nabídek podle jiných než zveřejněných kritérií (hodnotící komise hodnotí nabídky v rozporu se zveřejněnými hodnotícími kritérii). Při hodnocení nabídek například hodnotící komise vezme do úvahy technické specifikace předmětu veřejné zakázky nad rámec požadavků zadavatele, které jsou uvedené ve vymezení předmětu zakázky, ačkoli technické specifikace tohoto předmětu nebyly stanoveny jako hodnotící kritérium.

TŘETÍ FÁZE – KONTROLA POSTUPU ZADAVATELE PO ROZHODNUTÍ O VÝBĚRU NEJVHODNĚJŠÍ NABÍDKY

V závěrečné fázi kontroly je příjemce podpory povinen doručit fondu ke kontrole kopii smlouvy s vybraným uchazečem a písemnou zprávu zadavatele (pouze pokud šlo o nadlimitní zakázku). U projektů s celkovými investičními náklady

nad 300 mil. korun je navíc (v případě, že zadavatel hodlá zkrátit lhůty v zadávacím řízení) stanovena povinnost publikovat předběžné oznámení, které musí být zasláno k uveřejnění v elektronickém informačním systému o veřejných zakázkách a v Úředním věstníku Evropské Unie, a to v zákonem stanovených lhůtách. Pokud v daném roce nedojde k vyhlášení zadávacího řízení, potom se zveřejnění předběžného oznámení opakuje v následujícím kalendářním roce. Při závěrečné kontrole je kladen důraz na postupy zadavatele po doporučení hodnotící komise a na obsah uzavřené smlouvy.

V této souvislosti je nezbytné zmínit i pozdější změny smluvního vztahu na základě dodatku. Aplikace správných postupů zadání dodatku uchazeči, se kterým je uzavřena smlouva, je dána zákonem č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, a je fondem rovněž ověřována. Důraz je kladen na kontrolu případné změny zadávacích podmínek, resp. smluvního vztahu, a na nepředvídatelnost skutečností, jež mají na zakázku vliv.

CO UKÁZALA PRAXE

Mezi opakující se chyby patří přidělení zakázky v rozporu se závěry hodnotící komise, aniž by bylo provedeno nové posouzení a hodnocení nabídek, a uzavření smlouvy s vybraným uchazečem před uplynutím lhůty pro podání námitek či před uplynutím zákonné lhůty po podání námitek (zadavatel uzavře smlouvu před uplynutím lhůty, případně zadavatel podané námítka ignoruje s poukazem na skutečnost, že neobsahují všechny zákonem předepsané náležitosti). Dochází také k tomu, že se obsah smlouvy na plnění veřejné zakázky odlišuje od obsahu nabídky (nabídkou se rozumí návrh smlouvy, a proto není možné se od obsahu nabídky následně odchýlit, stejný princip samozřejmě platí i pro zadávací podmínky). Uchazeč například v nabídce uvede, že nabízí poskytnutí záruční doby pět let, avšak po přidělení veřejné zakázky je podepsána smlouva, ve které je uvedena pouze dvouletá záruční doba. Takové

pochybení je závažné především v případech, je-li délka záruční doby předmětem hodnocení.

U dodatků ke smlouvám je problematická i pouhá změna termínů realizace z důvodu nedostatečného plánování. Může totiž znamenat podstatnou změnu jak podmínek smlouvy, tak podmínek veřejné soutěže. Auditóři Evropské komise považují tuto skutečnost jako možné porušení zásady rovného zacházení, jelikož původní podmínka pro provedení

Mezi opakující se chyby patří přidělení zakázky v rozporu se závěry hodnotící komise, aniž by došlo k novému posouzení a hodnocení nabídek, a uzavření smlouvy s vybraným uchazečem před uplynutím lhůty pro podání námitek.

stavebních prací mohla působit restriktivně a mohla znemožnit větší konkurenci (nabídky mohli předložit i jiní uchazeči, pokud by bývali věděli, že bude pro provedení prací přípustná delší lhůta).

Změna předmětu zakázky dodatkem ke smlouvě, a to i za dodržení všech zákonných postupů pro uzavření dodatku, je vždy těžko obhajitelná, pokud ji nevyvolal například „zásah vyšší moci“ (třeba povodeň). Chyby v zadávací dokumentaci z důvodu nedostatečné projektové přípravy, mající za následek vícenásobné, a tedy nutné rozšíření zakázky dodatkem ke smlouvě, nelze považovat za nepředvídatelnou událost, a tyto náklady tudíž nejsou způsobilé k financování.

Požadavky na zadávací podmínky v OPŽP

Kromě zákonných požadavků jsou pro projekty financované v rámci OPŽP nastaveny další podmínky, jejichž cílem je maximálně zefektivnit poskytování podpory z prostředků EU. Rozhodne-li se zadavatel pro zadání veřejné zakázky podle základního hodnotícího kritéria – ekonomické výhodnosti nabídky, musí vždy stanovit i dílčí hodnotící kritéria.

Při jejich stanovení a vymezení musí dbát na to, aby skutečně vyjadřovala ekonomickou výhodnost nabídky a aby se vztahovala pouze k nabízenému předmětu veřejné zakázky; jako jedno z dílčích hodnotících kritérií je třeba vždy stanovit nabídkovou cenu s vahou pro hodnocení minimálně ve výši 60%. Hodnotící kritéria také nesmějí být diskriminační a nesmějí znevýhodňovat určité dodavatele. Zadavatel musí také jednoznačně odůvodnit volby

kázky uzavřel na veškeré stavební práce subdodavatelem smlouvu s uchazečem vyloučeným za „mimořádně nízkou cenu“, nelze v žádném případě hovořit o nejlevnější či ekonomicky nejvýhodnější nabídce.

Závěr

Za dodržení pravidel pro výběr dodavatele je zodpovědný zadavatel – příjemce podpory. Ani skutečnost, že fond při kontrole výběru dodavatele neshledal závady a neukončil administraci akce, příjemce podpory této odpovědnosti nezbujuje. Při podezření na porušení pravidel pro výběr dodavatele kdykoliv v průběhu konání zakázky (realizace akce) je fond oprávněn vyzvat příjemce podpory k nápravě, případně požádá o stanovisko ÚOHS. Při zjištění nedostatků, které ovlivnily nebo mohly ovlivnit výběr dodavatele, bude další administrace akce v rámci OPŽP pozastavena a podpora nebude poskytnuta. Proto je účelné, aby si zadavatel (v zadávací dokumentaci) vymínil možnost zrušení zadávacího řízení na dodavatele pro případ, že na akci nebude poskytnuta podpora v rámci OPŽP, nebo aby odpovídající podmínka obsahovala smlouva s vítězným uchazečem.

Ze zkušeností z programů předchozího období let 2004–2006 víme, že při zadávacím řízení dochází k největším pochybením příjemců podpory, přičemž chybně provedené zadávací řízení (porušení zákona) vede v lepším případě k opakování soutěže, v horším i k ukončení spolufinancování projektu. Rovněž všechny audity ze strany orgánů Evropské unie, ať už z Evropské komise, či z Evropského účetního dvora, prověřují intenzivně právě tuto oblast. Fond proto kontrole postupů při výběru zhotovitele věnuje maximální pozornost. Pouze dodržení zásad **transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace** ze strany příjemce podpory zajistí efektivní nakládání s veřejnými prostředky, a tedy i splnění cílů OPŽP. «

jednotlivých dílčích hodnotících kritérií včetně jejich vah, přičemž v oznámení o zakázce nebo v zadávací dokumentaci musí váhu vyjádřit v procentech s tím, že u jednotlivých dílčích hodnotících kritérií může být procentuální váha shodná.

Podmínkou pro poskytnutí podpory je rovněž omezení míry subdodávek na stavebních projektech, přičemž maximální přípustný objem subdodávek na akci může dosáhnout maximálně 30% objemu stavebních nákladů akce. Za subdodávku je pro tento účel považována realizace dílčích zakázek stavebních prací jinými subjekty pro vítěze zadávacího řízení.

CO UKÁZALA PRAXE

Není v pořádku, pokud zadavatel není schopen dostatečně odůvodnit výběr kritérií pro zadání zakázky a jejich vah. Nevhodné nastavení kritérií pro zadání zakázky (čili takových, která mají povahu kritérií výběru a jejichž váha není ekonomicky odůvodněná) nevede k zadávací řízení k výběru ani nejlevnější, ani ekonomicky nejvýhodnější nabídky.

Omezení míry subdodávek je vyvoláno smutnou praxí, která se uplatňovala při zakázkách financovaných převážně z veřejných zdrojů. Pokud vítěz veřejné za-

Posouzení provozních smluv sleduje soulad s legislativou EU

SOŇA SÝKOROVÁ

vedoucí Odboru PPP projektů, Státní fond životního prostředí ČR

Významnou součástí vodohospodářských projektů, které se ucházejí o podporu z Operačního programu Životní prostředí, jsou provozní smlouvy, jež musí odpovídat podmínkám přijatelnosti vyjednaným s Evropskou komisí. Státní fond životního prostředí ČR proto smlouvám věnuje při hodnocení projektů značnou pozornost.

Provozní smlouvy vodohospodářských projektů, které jsou předkládány v rámci prioritní osy 1 Operačního programu Životní prostředí (OPŽP), posuzuje odbor PPP Státního fondu životního prostředí ČR (SFŽP ČR). Základním dokumentem, z něhož přitom odborníci SFŽP ČR vycházejí, je příloha č. 7

OPŽP, která vymezuje podmínky pro provozní smlouvy, jež je nutné plnit, aby byl vodohospodářský projekt přijatelný. Ve snaze usnadnit žadatelům orientaci v náročné problematice i přípravu smluv SFŽP ČR vydal podrobnou metodiku, která přílohu rozvádí. Posláním tohoto příspěvku je upozornit na základní pravidla, klíčové prvky provozních smluv a nejčastější chyby, k nimž dochází v praxi.

Typ provozního modelu

Významným faktorem, který ovlivňuje podmínky přijatelnosti provozních smluv uzavíraných

Provozní smlouvy je nezbytné posuzovat z hlediska doby jejich uzavření, vlastnických vztahů a oddělitelnosti infrastruktury.

v rámci vodohospodářských projektů, je typ provozního modelu. V České republice rozlišujeme čtyři základní typy provozních modelů:

Vlastnický model provozování představuje situace, kdy si žadatel – čili obec, resp. město – a zároveň vlastník vodohospodářské infrastruktury zřídí společnost pro provoz vodovodů a kanalizací a je jejím stoprocentním vlastníkem.

Ovládající osobou je tedy veřejný sektor.

Model samostatného provozování znázorňuje situace, za níž obce nebo města provozují vodohospodářskou infrastrukturu samy (samostatně), a to na základě vydaného rozhodnutí krajského úřadu.

Smíšený model provozování reprezentuje stav, kdy je vlastníkem vodohospodářské infrastruktury společnost odlišná od obce, která je současně i provozovatelem infrastruktury. V této společnosti může mít vlastnický podíl i soukromý sektor.

Oddílný model provozování je daný podmínkami, za nichž je vztah mezi soukromým sektorem (provozovatelem) a veřejným sektorem (vlastníkem) ve vodohospodářské infrastruktuře vymezen uzavřenou

smlouvou o provozování vodohospodářské infrastruktury.

Tři základní hlediska posuzování

Při posuzování provozních smluv vodohospodářských projektů, které se ucházejí o dotaci z OPŽP, vycházíme ze tří hledisek:

1. HLEDISKO DOBY UZAVŘENÍ SMLOUVY

Je nutné posuzovat smlouvy, které byly uzavřeny po vstupu České republiky do Evropské unie. U nich je nutné vyhodnotit, zda výběr provozovatele proběhl v souladu s platnou legislativou, především s právem Evropského společenství.

Při kontrole jsme se například setkali s případem, kdy veřejný zadavatel při oznámení veřejné zakázky nestanovil hodnotící kritéria. Komise pro

hodnocení nabídek určila tato „hodnotící“ kritéria až po podání nabídek, což znamenalo, že nebyla známa všem uchazečům o zakázku. Výběrové řízení proto proběhlo netransparentně a diskriminačně, uzavřenou smlouvu tudíž nelze akceptovat, a zadavatel musí konat nové výběrové řízení na provozovatele v celém rozsahu stávající i nově budované infrastruktury.

Z hlediska doby uzavření je nutné posuzovat také uzavření případných dodatků u smluv, které sice byly podepsány před vstupem ČR do EU¹, ale jejichž dodatek byl uzavřen až po vstupu do unie. Zde musíme posoudit, zda tato změna nezakládala povinnost konat nové výběrové řízení na provozovatele.

Je důležité, aby žadatelé prokázali soulad s právem ES zejména v případě těch dodatků, které podstatně změnily rozsah původní smlouvy, resp. mohly zvýhodňovat provozovatele, čímž mohlo docházet k poskytnutí zakázané veřejné podpory.

V praxi se setkáváme například s případy, že dodatek, uzavřený po vstupu do EU, prodlužuje délku trvání pro-

vozní smlouvy, přičemž k jeho uzavření nebylo ani doloženo, ani provedeno výběrové řízení. Takový dodatek nemůžeme z hlediska podmínek přijatelnosti pro OPŽP akceptovat.

2. HLEDISKO VLASTNICKÝCH VZTAHŮ SPOLEČNOSTI PROVOZUJÍCÍCH VODOHOSPODÁŘSKOU INFRASTRUKTURU

Z tohoto zorného úhlu rozlišujeme dva základní typy provozních smluv:

Smlouvy s dominantním vlivem veřejného vlastnictví

U těchto provozních smluv nemusí být požadována úprava na zkrácení délky jejich platnosti k roku 2022 za předpokladu, že budou splněny všechny tyto podmínky:

- ovládající osobou společnosti je veřejný subjekt (rozhodující vliv v provozní společnosti tedy vykonává veřejný subjekt),
- bude zajišťována přiměřená tvorba zisku ve výši nezbytné pro obnovu a rozvoj infrastruktury,
- nebude tvořen zisk za účelem výplaty dividend.

V případě, že by nebylo možné tyto podmínky splnit, bude tato kategorie smluv posuzována jako smlouvy s dominancí soukromého sektoru.

U smluv tohoto druhu je však důležité si uvědomit, že pokud je taková smlouva uzavřena na dobu neurčitou, pak je nutno dobu její platnosti také zkrátit (samozřejmě s tím, že bude ponechána příslušná výpovědní doba). Důvodem nezbytnosti této úpravy je skutečnost, že smlouvy uzavřené na dobu neurčitou jsou pro OPŽP nepřijatelné.

Smlouvy s dominantním vlivem soukromého vlastnictví

Jsou rozlišovány dvě kategorie smluv, a to v závislosti na délce trvání uzavřené provozní smlouvy.

- U smluv uzavřených na dobu určitou maximálně do 31. 12. 2015 je možná výše podpory z Fondu soudržnosti maximálně 85% celkových způsobilých veřejných výdajů, míra podpory je přitom dána výstupem z finanční analýzy.
- Smlouvy, které jsou uzavřené na dobu určitou v rozmezí dat 1. 1. 2016 – 31. 12. 2022.
 - U smluv uzavřených na dobu určitou v rozmezí dat 1. 1. 2016 – 31. 12. 2020 je možná

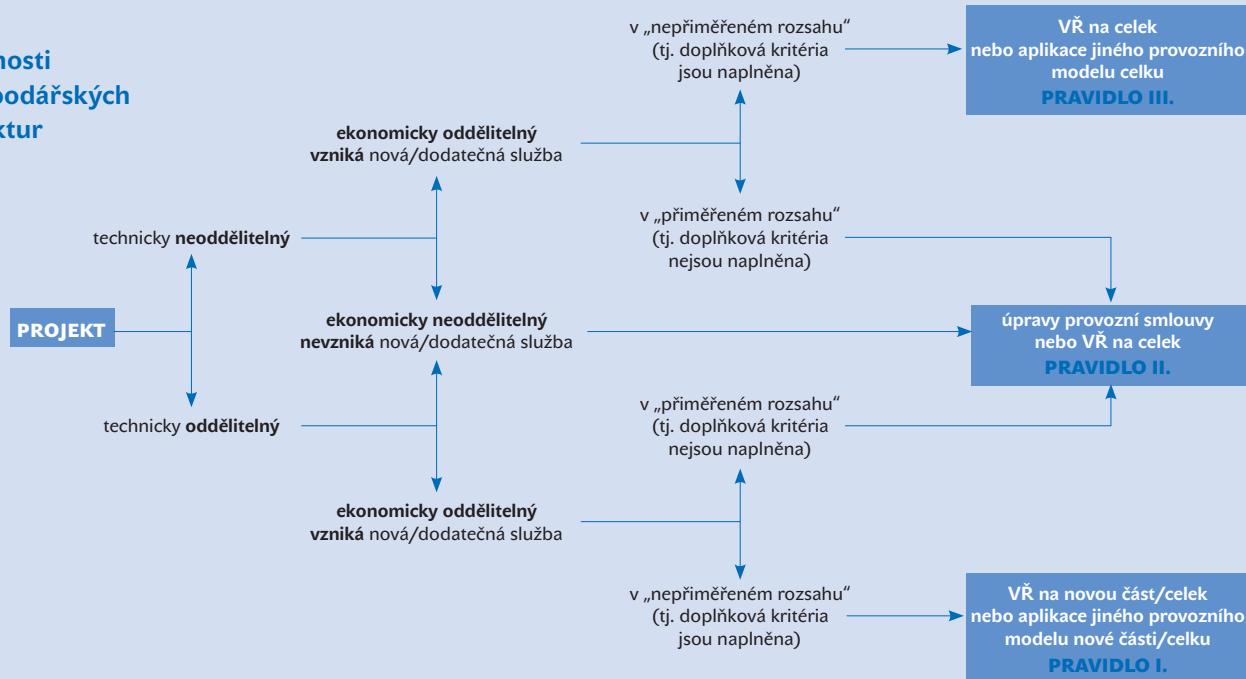
výše podpory z FS maximálně 60% celkových způsobilých veřejných výdajů.

- U smluv uzavřených na dobu určitou v rozmezí dat 1. 1. 2021 – 31. 12. 2022 je možná výše podpory z Fondu soudržnosti maximálně 30% celkových způsobilých veřejných výdajů.

Žadatelé již v předložených žádostech o podporu z OPŽP vyplňují požadavek na 60% míru podpory, protože délku smlouvy nebudou krátit (platnost je např. do 31. 12. 2019).

Setkáváme se i s případy, že město žádá z OPŽP dotaci na dostavbu infrastruktury. Stávající infrastruktura je ve vlastnictví společnosti stoprocentně vlastněné městy a obcemi, takže ji ovládá veřejný subjekt, ovšem tato společnost má smlouvu uzavřenou se soukromým sektorem na dobu určitou do konce roku 2019. Pokud je žadatelem municipalita, je v těchto případech nutné jak vybrat ve výběrovém řízení nového provozovatele, tak upravit stávající provozní smlouvu dle podmínek OPŽP. Pokud smlouva nebude upravena ke konci roku 2015, pak může být podle podmínek OPŽP městu přiznána dotace pouze do výše 60%.

Pravidla oddělitelnosti vodohospodářských infrastruktur

3. HLEDISKO ODDĚLITELNOSTI VODOHOSPODÁŘSKÉ INFRASTRUKTURY

Než přistoupíme k vlastnímu posuzování toho, zda daná infrastruktura je, či není oddělitelná, je velice důležité nejprve posoudit existující stávající provozní vztah, a to v jakém rozsahu a na jak dlouhou dobu je uzavřena stávající provozní smlouva. Důvodem nezbytnosti zabývat se těmito aspekty je skutečnost, že současná provozní smlouva může s ohledem na provázanost stávající a nové infrastruktury mít negativní vliv na provoz, respektive provozuschopnost a udržitelnost nové infrastruktury.

Základní pravidla oddělitelnosti

Je-li vytvářena nová infrastruktura, je nezbytné buď vybrat ve výběrovém řízení nového provozovatele (minimálně pro oddělitelnou část infrastruktury), anebo zvolit jiný model provozování.

Není-li vytvářena nová oddělitelná infrastruktura, je nezbytné buď upravit stávající provozní smlouvu, anebo vybrat ve výběrovém řízení nového provozovatele na celý rozsah.

Je-li vytvářena neoddělitelná infrastruktura a služby, poskytované na základě vytvořené infrastruktury, jsou současně ekonomicky oddělitelné a zároveň představují značné zvýšení rozsahu a příjmu provozovatele, je nezbytné vybrat ve výběrovém řízení nového provozovatele na celý rozsah.

Jednotlivé případy přehledně znázorňuje schéma pravidel oddělitelnosti vodohospodářských infrastruktur.

Vymezení oddělitelnosti infrastruktury

Základním kritériem je objektivní oddělitelnost.

V rámci kategorie objektivní oddělitelnosti lze rozlišit dvě podmínky, které musejí být pro naplnění objektivní oddělitelnosti plněny současně:

- oddělitelnost technická – infrastruktura oddělitelná

v souladu s plánem rozvoje vodovodů a kanalizací objektivně, funkčně-technicky,

- oddělitelnost ekonomická – o tu se může jednat pouze tehdy, jestliže je provozování nové infrastruktury ekonomicky oddělitelné od provozování infrastruktury stávající. Obecným kritériem ekonomické oddělitelnosti je to, zda bude provoz nově budované infrastruktury představovat novou, nebo dodatečnou službu.

- Nová služba znamená, že v dané lokalitě vznikne služba, která nebyla dosud občanům poskytována a která umožňuje novému provozovateli výběr úhrady za vodné a stočné, nebo úhrady ceny vodohospodářské služby.

- Dodatečná služba představuje rozšíření stávající infrastruktury.

Doplňková kritéria oddělitelnosti

Hranice doplňkových kritérií jsou navrženy způsobem, který odpovídá pravidlům, jež jsou stanovena zákonem o veřejných zakázkách a koncesním zákonem². Doplňková kritéria slouží pro stanovení ekonomické oddělitelnosti vodohospodářské infrastruktury. Jedná se o:

- zvýšení rozsahu služeb (lze posoudit porovnáním stávajícího počtu připojených ekvivalentních obyvatel (EO) a předpokládaného napojení nových EO),
- zvýšení příjmu provozovatele (toto kritérium posuzuje předpokládaný budoucí příjem provozovatele).

Neoddělitelnost infrastruktury může charakterizovat tento příklad: Město vlastní čistírnu odpadních vod (ČOV) a stávající vodohospodářskou infrastrukturu, na jejíž provoz má

uzavřenu provozní smlouvu. Město žádá o dotaci na dostavbu kanalizace, která je řešena v několika městských lokalitách. Stávající využívaná kapacita ČOV je 6 000 EO a na nově budovanou infrastrukturou bude napojeno 200 EO. V takovýchto případech rozhodně není naplněno doplňkové kritérium oddělitelnosti, a je tedy nutné upravit stávající provozní smlouvu.

U případů, kde projekt řeší intenzifikaci ČOV a rozšíření kanalizace, můžeme z projektu porovnat, kolik je stávající počet EO a kolik bude nově napojených EO. Pokud je kritérium ekonomické oddělitelnosti na hranici 20 %, požadujeme od žadatelů ještě porovnání stávajícího příjmu provozovatele a jeho předpokládaného příjmu. Jestliže bude předpokládaný příjem provozovatele vyšší o 20 %, je nutné konat nové výběrové řízení v celém rozsahu, a to jak u stávající, tak u nově budované infrastruktury. Pokud ne, bude nutné upravit stávající provozní smlouvu dle podmínek přijatelnosti OPŽP.

SFŽP ČR nabízí žadatelům informace i konzultace

I z velmi stručného popisu zásad posuzování provozních smluv, uzavíraných v rámci vodohospodářských projektů, které se ucházejí o dotace z OPŽP, je zřejmé, že se jedná o problematiku náročnou jak pro žadatele o podporu, tak pro administrátory žádostí. O to významnější je jejich vzájemná spolupráce v rámci informační a metodické podpory. Tu žadatelům poskytuje Státní fond životního prostředí ČR formou široké škály vydávaných informačních a metodických materiálů, odborných seminářů, ale také individuálních konzultací. «

➤ ECHO

EU se chystá na rok 2020

Eurokomisařka pro regionální politiku Danuta Hübnerová představila 9. prosince zprávu Regiony 2020. Jde o první výsledky analýzy očekávaného vlivu čtyř nejvýznamnějších fenoménů dneška – globalizace, klimatických změn, energetických zdrojů a demografických trendů – na vývoj regionů soudržnosti EU.

Zapojte se do diskuse o politice soudržnosti EU!

Zelená kniha o územní soudržnosti, kterou EK vydala v říjnu, upozorňuje na rozmanitost území EU, která znamená velký potenciál pro její udržitelný rozvoj. Přestože je v EU na pět tisíc měst, jen 7 % populace žije ve městech s koncentrací více než 5 milionů obyvatel, zatímco v USA je to plná čtvrtina lidí. O to větší význam má v unii politika soudržnosti, která podporuje vyrovnaný rozvoj velmi odlišných území. Cílem je využít specifika každého regionu, a to bez ohledu na jeho administrativní hranice. Současně je třeba koordinovaně reagovat na obecné problémy, z nichž ke klíčovým patří globální klimatické změny. Zelená kniha proto vyzývá k veřejné debatě o budoucnosti politiky soudržnosti EU; na webu http://ec.europa.eu/regional_policy/consultation.

O Regio Stars Award bojuje i Česko

Do druhého kola soutěže Regio Stars Awards 2009, v níž EK oceňuje nejlepší projekty uplynulého roku podpořené z fondů EU, postoupilo 25 finalistů. Porota vybírala z více než 500 projektů přihlášených do tří soutěžních kategorií: 1) Výzkum, technologický rozvoj a inovace, 2) Adaptace na klimatické změny a jejich zmírňování, 3) Televizní nebo rozhlasový spot či program vysvětlující přínosy politiky soudržnosti. Ve třetí kategorii bude o cenu bojovat TV spot „Pes“ ilustrující využití fondů EU v ČR na příkladu rekonstrukce silnic.

¹ U smluv uzavřených před vstupem ČR do EU není kontrolováno výběrové řízení, pouze případné dodatky.

² Ust. § 23 odst. 4 ZoKS stanoví, že pokud dojde ke změně koncesní smlouvy, která vede ke zvýšení předpokládaného příjmu koncesionáře o více než 20 %, vyžaduje se schválení takové změny koncesní smlouvy.

Dobrá smlouva s poradcem je základem

V minulém čísle Priority jsme čtenářům z řad žadatelů o dotace poskytli několik praktických rad, jak si vybrat správného dotačního poradce. Pokud se podařilo takového najít, následuje další významný krok, kterým je uzavření kvalitní smlouvy.

I v této fázi je dobré postupovat velmi obezřetně. Ve smlouvách, které žadatelé s poradci uzavírají, se totiž velmi často vyskytují nedokonalosti nebo chyby,

LEO STEINER
Úsek projektové přípravy a kontroly SFŽP ČR

kteřé mohou mít pro žadatele značně nepříjemné důsledky. Například mohou být příčinou toho, že i když poradce odvede nekvalitní práci, nelze ho za to jakkoli postihnout. Mohou způsobit, že ani při velmi dobré práci žadatele, která vedla k úspěchu žádosti, nebude s ohledem na špatně koncipovanou smlouvu možné uplatnit náklady spojené s jeho činností jako způsobilý výdaj, takže žadatel na tento nezanedbatelný výdaj nezíská dotaci.

Nepříjemnostem tohoto druhu lze přitom předejít. Znamená to ovšem myslet na zmíněná rizika již při přípravě smlouvy. Shrňme si zde proto stručně nejdůležitější aspekty, na které by měl žadatel o dotaci z Operačního programu Životní prostředí (OPŽP) brát při koncipování smlouvy zřetel.

Typ poradenské smlouvy

Nejčastěji využívanými typy poradenských smluv jsou **mandátní smlouva** nebo **smlouva o dílo**. Pro tyto smlouvy existují obecné vzory, z nichž některé jsou dokonce veřejně přístupné na internetu. Přesto doporučujeme, a to zejména u větších projektů ucházejících se o do-

tace z OPŽP, svěčit přípravu smlouvy vašemu právníkovi.

Nejdůležitějšími články smlouvy, jimž je třeba věnovat při její přípravě největší pozornost, jsou zejména: **předmět smlouvy, cena, platební podmínky**.

Způsobilé výdaje

Velmi pozitivní je, že práce související se **zpracováním projektové dokumentace**, která představuje nejčastější činnost poradců, **jsou v OPŽP způsobilým výdajem**, to znamená, že na ně lze získat dotaci. Ovšem pouze za striktní podmínky, že *předmětem činnosti* vašeho poradce bude pouze zpracování **přesně definované dokumentace**, a to:

- projektové dokumentace pro územní řízení,
- projektové dokumentace (dle § 2 vyhlášky č. 499/2006),
- zadávací dokumentace dle zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, v platném znění,

- dokumentace pro provádění stavby (dle § 3 vyhlášky č. 499/2006),
- studie proveditelnosti,
- finanční a ekonomická analýzy,
- další podkladové studie a analýzy dle specifických požadavků jednotlivých priorit a typu projektu (např. hydrologický průzkum, odborný posudek, analýza rizik, energetický audit, rozptylová studie),
- zpracování žádosti o dotaci.

Nezpůsobilé výdaje

Existuje ovšem i okruh poradenských činností, které jsou v OPŽP **nezpůsobilým výdajem**. Patří mezi ně například:

- zpracování dokumentace nesouvisející s předmětem projektu nebo dokumentace, která není programem vyžadována,
- zpracování dotačních auditů, tzn. analýza potenciálních dotačních programů pro váš projekt,
- činnosti, které jsou nazývány lobbying za projekt,
- jakákoliv provize (např. za akceptaci žádosti, získání podpory apod.),
- náklady na zajištění zadávajícího řízení,
- náklady na poradenské služby.

Pozor na další podmínky

Z výše uvedeného je zřejmé, že v předmětu smlouvy uzavřené s poradcem musí být vždy explicitně uvedeno *zpracování* některé z výše uvedené dokumentace, tzn. nějaký *hmotný výstup*. Ale to samo o sobě nestačí. Aby byl daný náklad považován za uznatelný, musí být dodrženy ještě tyto další podmínky:

- tento náklad nesmí být starší než 24 měsíců před předložení žádosti, vždy však po datu 1. 1. 2007,
- akceptace žádosti v OPŽP, její schválení řídicím orgánem Operačního programu Životní prostředí a vydání rozhodnutí o poskytnutí dotace,
- **poradce - zpracovatel této dokumentace musí být vybrán v souladu s platným zněním zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, a s pravidly OPŽP,**
- u projektů čerpajících podporu dle regionální blokové výjimky nebo pravidel pro životní prostředí musejí vzniknout až po akceptaci žádosti,
- celkové náklady za tuto dokumentaci mohou reprezentovat **maximálně 7%** z celkových způsobilých přímých realizačních výdajů, nejvýše však 20 mil. korun.

Velmi užitečné je věnovat zvýšenou pozornost **platebním podmínkám smlouvy**. Mimo jiné proto, že mohou představovat velmi účinný nástroj motivace poradce ke kvalitní a plynulé práci.

Platební podmínky lze nastavit například tak, aby poradce dostal zaplacení vždy až poté, když kvalitně zpracuje určitý druh dokumentace. **Zaplacení odměny poradce za vytvořenou dokumentaci může být dokonce ve smlouvě podmíněno schválením ze strany SFŽP ČR**

ZÁKLADNÍ ASPEKTY UZNATELNOSTI VÝDAJŮ SPOJENÝCH S ČINNOSTÍ PORADCE

- Činnosti poradců jsou způsobilým výdajem, ovšem za předpokladu, že výstupem je vždy zpracování předem dané dokumentace.
- Uznatelnost výdajů činností poradců má další podmínky, zejména transparentní a nediskriminační výběr poradce dle zákona č. 13/2006 Sb., o veřejných zakázkách, v platném znění.
- Uznatelným nákladem není provize či lobbying.

úspěchu

(například jejím úspěchem v rámci formálního posuzování, při posuzování specifické přijatelnosti, tzn. stvrzením přijetí/akceptace dané žádosti, úspěšnou realizací veřejné zakázky apod.).

Jak stanovit odměnu poradce?

Významným aspektem smlouvy je samozřejmě i cena za poradenské služby. Odpověď na časté dotazy, jaké jsou obvyklé ceny za činnosti tohoto druhu v ČR, není snadná. Na výslednou cenu má totiž vliv spousta faktorů, jako například velikost nebo složitost projektu, časová náročnost poskytnuté služby, renomé poradce apod. Nelze tedy konstataovat, že ceny poradenských služeb a činností se značně liší, a tudíž doporučujeme provést si vždy **průzkum místního trhu a oslovit několik poradců**.

Přitom je dobré si uvědomit, že poradci v této fázi jednání často využívají i marketingových nástrojů či spíše triků - například slibují, že vše potřebné k žádosti provedou zdarma. Samozřejmě to neodpovídá realitě, protože pokud je žádost akceptována či získá podporu, tak si tento úspěch nechají mnohonásobně zaplatit. Pozor rovněž na podezřele levné či drahé poradce - jsou případy, kdy shodná studie proveditelnosti stála 50 tisíc, ale i 500 tisíc korun. Nepochybně však je, že **výše podpory na tyto výdaje, čili na kompletní projektovou přípravu, stanovená na 7% z celkových způsobilých přímých výdajů projektu, je v dřívějších případech dostatečná**.

Žadatel o dotaci z OPŽP má samozřejmě možnost najmout si poradce i na jakoukoliv další činnost spojenou s přípravou projektu, ovšem náklady spojené s touto činností nejsou způsobilým výdajem. «

Pojmy nejsou dojmy

aneb Malý výkladový slovník

Přestože jsme již od počátku administrace OPŽP vyřídili a v současnosti posuzujeme zhruba 4 000 žádostí za desítky miliard korun požadované podpory, nepřestáváme se setkávat s tím, že stále existuje řada pojmů, jejichž výklad není žadatelům zcela jasný. Uvedením předchozího čísla jsem dostal povinnosti ohromit čtenáře objemem naší práce za uplynulý rok, nyní se již mohu pustit do praktičtější části příspěvku, jejíž obsah je jeho hlavním účelem.

MARTIN KUBICA
Odbor příjmu žádostí a krajských pracovišť, SFŽP ČR

Jedním z nových pojmů, který přinesly do dotačního slovníku SFŽP operační programy financované z fondů EU, je **akceptace žádosti**. Hned na počátku musím zklamat ty, kteří po obdržení akceptačního dopisu ze SFŽP zajasali, že mají dotaci jistou. Tak tomu není. Termín „akceptace“, který v programu OPŽP nahradil „registraci“ dosud používanou v národních programech, znamená v podstatě jen úřední potvrzení formální úplnosti žádosti a její obecnou i specifickou přijatelnost pro OPŽP a konkrétní výzvu. Akceptace je nezbytným předpokladem dalšího hodnocení žádosti z hlediska ekologického, technického a ekonomického, zároveň má i zásadní právní účinky, např. z hlediska uznatelnosti nákladů či zadávacího řízení. V žádném případě však neznamená kladné vyřízení žádosti a přiznání podpory.

Neméně důležitým pojmem je **kontaktní osoba žadatele**. Tou je osoba zplnomocněná statutárním zástupcem žadatele k relevantním úkonům při přípravě a projednávání žádosti,

a jen ji proto SFŽP výlučně oslovuje s doplňujícími požadavky a dotazy. Rozsah jejího jednání závisí na rozsahu plné moci. Ta nemusí být udělena písemně, nicméně povinnou přílohou žádosti je písemný doklad o jejím udělení, který obsahuje projev vůle zmocnitele i zmocněného, jež je vyjádřen jejich podpisy a informací o rozsahu zmocnění v dané věci. Řádně zmocněná kontaktní osoba žadatele může parafovat stránky formuláře žádosti, nemůže však žádost jako takovou podepsat. To přísluší vždy a pouze statutárnímu zástupci.

Dalším významným pojmem je **podací místo**. V OPŽP sice funguje elektronický příjem žádostí, což však žadatele nezbaňuje povinnosti vytisknout a podepsat vyplněný a elektronicky odeslaný formulář, parafovat každou jeho stranu a doručit jej spolu s kompletními přílohami na příslušné podací místo. Zdůrazňuji slovo příslušné. Doručíte-li žádost na místo jiné, nelze začít s administrací, neboť údaje z elektronického formuláře se automaticky „překlopily“ na místo příslušné. A tím je krajské pracoviště SFŽP, které sídlí v tom krajském městě a obvodu, na jehož území se nachází místo realizace projektu (u prioritní osy 6 je to místně příslušné středisko Agentury ochrany přírody a krajiny).

V této souvislosti je třeba též zmínit i **termín ukončení příjmu žádostí**. Ten u každé výzvy stanoví den i hodinu, do níž je nutné žádost nejen elektronicky odeslat, nýbrž i fakticky doručit na příslušné podací místo. Nestačí tedy žádost v daném termínu pouze předat k přepravě. K tomuto zpřísnění podmínek jsme přistoupili až po zkušenostech z I. výzvy, kdy k nám ještě 14 dní po termínu ukončení příjmu žádostí přijížděli na kolech upocení kurýři s čestným

prohlášením, že 2 týdny hledají SFŽP, a tudíž nárok žádost řádně podat stále platí.

Velmi často se objevuje i názor, že je-li žádost úplná, vzniká žadateli **nárok na dotaci**. Opět však musím všechny čtenáře zklamat. Dotace z OPŽP je zásadně nenároková. Žadatel, pokud žádost podá řádně a včas, má nárok jen na její projednání, a to vždy až do té fáze administrace, jejíž provedení umožňuje kvalita žádosti, a současně nárok na to, aby žádost byla po případném vyhodnocení posouzena v objektivní konkurenci s ostatními. V žádném případě mu však po předložení úplné žádosti nevzniká automatický nárok na podporu. Nenárokovost dotace je rozumným opatřením, díky němuž jsou realizovány jen kvalitní projekty.

Nakonec dovolte úvahu o věci, jež sice nepatří mezi oficiální pojmy dotační terminologie, ale je podle mého názoru klíčová. Je jí **motivace k předkládání žádostí**. Často se setkávám s názorem, že nám EU nabízí balík peněz, a tak je třeba vymyslet a udělat vše pro to, abychom je vyčerpali do posledního eura. Bez ohledu na to, co to bude. Osobně považuji motivaci typu „dělat něco jen proto, že na to jsou zrovna peníze“ za zvrácenou. Prosím tedy - hledejme nejprve, co je skutečně potřeba udělat, a teprve potom jako jeden z nástrojů zdárné realizace využijme evropské dotace. Naším společným cílem musí být zlepšení životního prostředí, nikoliv výše vyčerpané částky na účtech.

Mnoho úspěchů při podávání žádostí.

(Pozn. aut.: Měl to být článek o cca 2500 písmenech, ale evidentně jsem to přetáhl a redakce bude muset krátit. Snad vypustí něco méně důležitého, než je fotografie autora.

Pozn. red.: vyhovuje se.) «

OPERAČNÍ PROGRAM
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti
Evropský fond pro regionální rozvoj

Pro vodu,
vzduch a přírodu

IV. výzva

Ministerstvo životního prostředí České republiky vyhlašuje prostřednictvím Státního fondu životního prostředí České republiky IV. výzvu pro podávání žádostí o poskytnutí podpory v rámci Operačního programu Životní prostředí.

Žádosti o podporu **velkých projektů** (celk. nákl. nad 25 mil. EUR vč. DPH) v rámci **prioritní osy 2 a prioritní osy 3** jsou přijímány kontinuálně **od 1. srpna 2008 do 18. prosince 2009**.

Žádosti o podporu (kritéria přijatelnosti, způsobilé výdaje) musí být v souladu s Programovým dokumentem OPŽP, Implementačním dokumentem OPŽP a výzvou pro podávání žádostí. Podmínky pro podávání žádosti jsou uvedeny ve Směrnici MŽP č. 5/2008. V případě zaslání žádosti poštou je třeba počítat s přiměřenou časovou rezervou.

PRIORITNÍ OSA 2 – Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí

Oblast podpory

2.1 Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí

2.1.2 Snižování příspěvku k imisní zátěži obyvatel omezením emisí prostřednictvím nových energetických systémů včetně SZT

Oblast podpory

2.2 Omezování emisí

2.2.a Rekonstrukce spalovacích zdrojů s instalovaným výkonem větším než 5 MW za účelem snížení emisí NOX a prachových částic

Omezení v rámci výzvy

V oblasti podpory 2.2 budou přijímány pouze žádosti na zdroje znečišťování ovzduší, které jsou provozovány v teplárenském režimu (společná výroba elektřiny a tepla) a dodávají nebo budou dodávat minimálně 50 % tepla do veřejné distribuční sítě s tím, že do těchto 50 % se nezapočítávají dodávky tepla převyšující 35 tis. GJ/rok podnikatelským subjektům, která jsou zároveň jedním koncovým odběratelem.

Předmětem podpory budou tedy pouze velké projekty, podle kterých daný zdroj dodává minimálně 50 % tepla pro domácnosti nebo pro malé a střední odběratele z řady podnikatelských a nepodnikatelských subjektů.

Maximální výše dotace na jeden projekt v oblasti podpory

2.2 může dosáhnout 300 mil. korun.

Typ žadatele

Detailní soupis přijatelných příjemců podpory je uveden v platné verzi Implementačního dokumentu OPŽP – kapitola 3.2.6.

PRIORITNÍ OSA 3 – Udržitelné využívání zdrojů energie

Oblast podpory

3.1 Výstavba nových zařízení a rekonstrukce stávajících zařízení s cílem zvýšení využívání OZE pro výrobu tepla, elektřiny a kombinované výroby tepla a elektřiny

3.1.1 Výstavba a rekonstrukce zdrojů tepla využívajících OZE

3.1.2 Výstavba a rekonstrukce zdrojů elektřiny využívajících OZE

3.1.3 Výstavba a rekonstrukce zdrojů pro kombinovanou výrobu elektrické energie a tepla využívajících OZE

Omezení v rámci výzvy

V podoblasti 3.1.3 budou přijímány pouze projekty, za nichž dochází k využití vyrobeného tepla, mimo vlastní technologickou spotřebu, ve výši minimálně 20 %. Projekty s nižším využitím budou přijímány do podoblasti podpory 3.1.2.

Maximální výše dotace na jeden projekt v podoblasti podpory 3.1.2 může dosáhnout 50 mil. korun.

Maximální výše dotace na jeden projekt v podoblasti podpory 3.1.3 může dosáhnout 100 mil. korun.

Typ žadatele

Detailní soupis přijatelných příjemců podpory je uveden v platné verzi Implementačního dokumentu OPŽP – kapitola 3.3.6.

Více info na www.opzp.cz

OPERAČNÍ PROGRAM
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti
Evropský fond pro regionální rozvoj

Pro vodu,
vzduch a přírodu

VII. výzva

Ministerstvo životního prostředí České republiky vyhlašuje prostřednictvím Státního fondu životního prostředí České republiky VII. výzvu pro podávání žádostí o poskytnutí podpory v rámci Operačního programu Životní prostředí.

Žádosti o podporu v rámci **prioritní osy 1** jsou přijímány **od 15. prosince 2008 do 23. února 2009.**

Žádosti o podporu (kritéria přijatelnosti, způsobilé výdaje) musí být v souladu s Programovým dokumentem OPŽP, Implementačním dokumentem OPŽP a výzvou pro podávání žádostí.

Podmínky pro podávání žádostí jsou uvedeny ve **Směrnici MŽP č. 5/2008**. Žádost je třeba doručit na příslušná pracoviště SFŽP ČR do 16. hod. posledního dne lhůty. V případě zaslání žádosti poštou je třeba počítat s přiměřenou časovou rezervou.

PRIORITNÍ OSA 1 – Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní

Oblast podpory

1.1 Snižování znečištění vod

V rámci této oblasti podpory budou přijímány projekty, jejichž cílem je implementace směrnice Rady č. 91/271/EHS, o čištění městských odpadních vod.

Podoblast podpory

1.1.1 Snižování znečištění z komunálních zdrojů

Podporované aktivity (typy projektů) v aglomeracích nad 2 000 EO:

- výstavba, rekonstrukce a intenzifikace centrálních ČOV v aglomeracích nad 2 000 EO včetně zavedení odstraňování dusíku a celkového fosforu a vhodného řešení kalového hospodářství v souladu s platnými předpisy ČR i EU,
- výstavba, rekonstrukce a dostavba stokových systémů sloužících veřejné potřebě v aglomeracích nad 2 000 EO.

Omezení v rámci výzvy:

Budou přijímány žádosti řešící aglomerace, na které se vztahuje naplňování požadavků směrnice Rady č. 91/271/EHS, o čištění městských odpadních vod. Budou přijímány projekty řešící aglomerace uvedené na seznamu aglomerací v tabulce B1, B2, C1 a C2, který je přílohou Aktualizace strategie financování implementace směrnice Rady č. 91/271/EHS, o čištění městských odpadních vod, dle Usnesení vlády ČR ze dne 4. 2. 2008 č. 113. Aktualizovaný seznam aglomerací k 26. 5. 2008 je nedílnou součástí této výzvy.

Dále budou přijímány žádosti řešící aglomerace nad 2 000 EO (viz. Aktualizovaný seznam aglomerací k 26. 5. 2008 je nedílnou součástí této výzvy) které byly v rámci III. výzvy OPŽP písemně podány a nebyly schváleny.

V rámci této kategorie budou přijímány projekty zahrnující rekonstrukce stokových systémů pouze za následujících podmínek:

- navrhovaná rekonstrukce stokových systémů bezprostředně souvisí s opatřením, jehož cílem je napojení nového znečištění (EO) na kanalizační systém (tzn. je technicky nezbytná pro napojení nového znečištění v rámci projektu),
- objem rozpočtových nákladů v žádosti o podporu na rekonstrukce stokových systémů bude nižší oproti rozpočtovým nákladům na výstavbu nové kanalizace, projekty řešící pouze rekonstrukce kanalizačních systémů nebudou přijatelné.

Typ žadatele

Detailní soupis přijatelných příjemců podpory je uveden v platné verzi Implementačního dokumentu OPŽP.

Oblast podpory

1.2 Zlepšení jakosti pitné vody

Podporované aktivity (typy projektů):

- výstavba, rekonstrukce a intenzifikace úpraven vody a zdrojů pitné vody zásobujících více než 2 000 obyvatel,
- výstavba, rekonstrukce a dostavba přivaděčů a rozvodných sítí pitné vody a souvisejících objektů sloužících veřejné potřebě v obcích nad 2 000 obyvatel.

Omezení v rámci výzvy:

Přijímány budou pouze projekty, které jsou součástí **komplexního řešení** zásobování vodou a odvádění a čištění odpadních vod v dané lokalitě a na tato opatření bude souběžně podána žádost do podoblasti podpory 1.1.1.

Typ žadatele

Detailní soupis přijatelných příjemců podpory je uveden v platné verzi Implementačního dokumentu OPŽP.

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Státní fond životního prostředí ČR vyhlašuje výzvu pro předkládání žádostí v
**Programu č. 2 – neinvestiční podpory rozvoje sítí environmentálních vzdělávacích,
poradenských a informačních center**

Harmonogram výzvy

Vyhlášení: 14. 11. 2008

Ukončení přijímání žádostí: 9. 1. 2009, 12.00 hod

Zpracování a posouzení žádostí: 13. 2. 2009

**Zveřejnění podpořených a nepodpořených projektů:
do 20. 2. 2009**

**Rozesílání Rozhodnutí o poskytnutí dotace, uzavírání smluv:
březen 2009**

Alokace finančních prostředků

Pro 1 výzvu je alokováno nejvýše 22 000 000 Kč (slovy: dvacet dva milionů korun českých).

Oblasti podpory

V rámci této výzvy budou podporovány zejména:

- Již existující (minimálně 1 rok) sítě environmentálních vzdělávacích, poradenských a informačních center na území České republiky, ale je možné podpořit i sítě nové např. v nepokrytých regionech.
- Síť regionálního (tzn. krajského), popř. nadregionálního rozměru, síť se musí skládat minimálně ze 4 subjektů
- Zaměření sítí: EVVO (ve smyslu SP EVVO) a EP (ve smyslu Rozvojového programu EP), síť maximálně otevřená veřejnosti (nikoli určená pro úzké specializované skupiny)
- Diversifikované sítě (tzn. složené z různých typů institucí: např. NNO, veřejná správa); podnikatelské subjekty mohou být členem či cílovou skupinou sítě, ale bez finanční podpory z dotace.
- Podmínkou podpory sítě je doložené partnerství formou prohlášení o partnerství popř. partnerskou smlouvou.
- Podporované aktivity: vzdělávací programy (tvorba a realizace), poradenství realizované osobně v poradnách i distančně (internetové poradny, zelené linky, rubriky v periodících), koordinaci v rámci sítě, společnou medializaci v rámci sítě, kapacitní rozvoj apod.

Podmínky účasti

- Dodržení předepsaného způsobu a termínu podání žádosti o dotaci.
- Vyplnění závazného formuláře pro žádost o dotaci včetně požadovaných příloh.
- Dodržení limitu pro požadovanou dotaci (min. 500 000 Kč a max. 6 000 000 Kč) na jeden předkládaný projekt.
- Výše požadované dotace nesmí přesáhnout 75 % rozpočtových výdajů projektu.
- Soulad obsahu projektu s cílem programu č. 2 a oblastmi podpory (viz čl. III).

Způsob podání

žádosti o poskytnutí dotace je nutné doručit doporučeně nebo přímo do podatelny SFŽP ČR na níže uvedenou adresu v uzavřených obálkách s označením:

Podpora EVVOP

Státní fond životního prostředí ČR

Kaplanova 1931/1 148 00 Praha 11-Chodov

Příjem žádostí končí 9. 1. 2009, 12.00 hod. Rozhoduje datum doručení na SFŽP, nikoliv datum poštovního razítka! Později nebo jiným způsobem doručené přihlašované projekty nebudou hodnoceny. Žádosti se předkládají v tištěné podobě (originál) + 1 kopie a zároveň elektronicky na nosiči CD. Elektronická verze žádosti musí být zpracována v obvyklých formátech (Microsoft Word, Excel, případně Open Office).

Závěrečná ustanovení a doporučení

- SFŽP nevrací žádosti, které byly akceptovány a dále hodnoceny. U neúspěšných žádostí na požádání sdělí jednotlivá bodová hodnocení a případné poznámky od hodnotitelů.
- Proti Rozhodnutí nelze podat opravný prostředek.
- Na poskytnutí dotace není právní nárok.
- Před podáním žádosti doporučujeme prostudovat související dokumenty a definice pojmů uvedené v příloze č. 2.

Více info na www.sfzp.cz

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Státní fond životního prostředí ČR vyhlašuje výzvu pro předkládání žádostí v Programu č. 3 – neinvestiční podpory projektů zaměřených na aktuální témata z oblasti životního prostředí

Harmonogram výzvy

Vyhlášení 14. 11. 2008

Ukončení přijímání žádostí 9. 1. 2009, 12.00 hod

Zpracování a posouzení žádostí 13. 2. 2009

Zveřejnění podpořených a nepodpořených projektů
do 20. 2. 2009

Rozesílání Rozhodnutí o poskytnutí dotace, uzavírání smluv:
březen 2009

Alokace finančních prostředků

Pro 1 výzvu je alokováno nejvýše 8 000 000 Kč (slovy: osm milionů korun českých).

Oblasti podpory

V rámci této výzvy budou podporována následující témata:

- klimatická změna a ochrana ovzduší (toto téma je zároveň dlouhodobým prioritním tématem pro další výzvy v programu č. 3)
- podpora prosazování nového zákona o odpadech a podpora materiálového využití odpadů a obalů
- udržitelná spotřeba a výroba

Řešení se předpokládá formou kampaní zaměřených na širokou veřejnost, přímým i distančním poradenstvím, vydáváním specializovaných el. periodik, vzdělávání konkrétních cílových skupin apod. Vztah mezi prioritními tématy této výzvy a formou aktivit znázorňuje tabulka:

Téma/ Forma	klimatická změna a ochrana ovzduší	nový zákon o odpadech a podpora materiál. využití odpadů a obalů	udržitelná spotřeba a výroba
Konference, semináře		X	
Vydavatelské počiny	X		X
Vzdělávací aktivity	X	X	X
Propagační aktivity	X		
Praktické aktivity a akce		X	X

Podmínky účasti

- Dodržení předepsaného způsobu a termínu podání žádosti o dotaci.
- Vyplnění závazného formuláře pro žádost o dotaci včetně požadovaných příloh.
- Dodržení limitu pro požadovanou dotaci (min. 500 000 Kč a max. 1 000 000 Kč) na jeden předkládaný projekt.
- Výše požadované dotace nesmí přesáhnout 90 % rozpočtových výdajů projektu.
- Soulad obsahu projektu s cílem programu č. 3 a oblastmi podpory (viz čl. III).

Způsob podání

Žádosti o poskytnutí dotace je nutné doručit doporučeně nebo přímo do podatelny SFŽP ČR na níže uvedenou adresu v uzavřených obálkách s označením:

Podpora EVVOP

Státní fond životního prostředí ČR

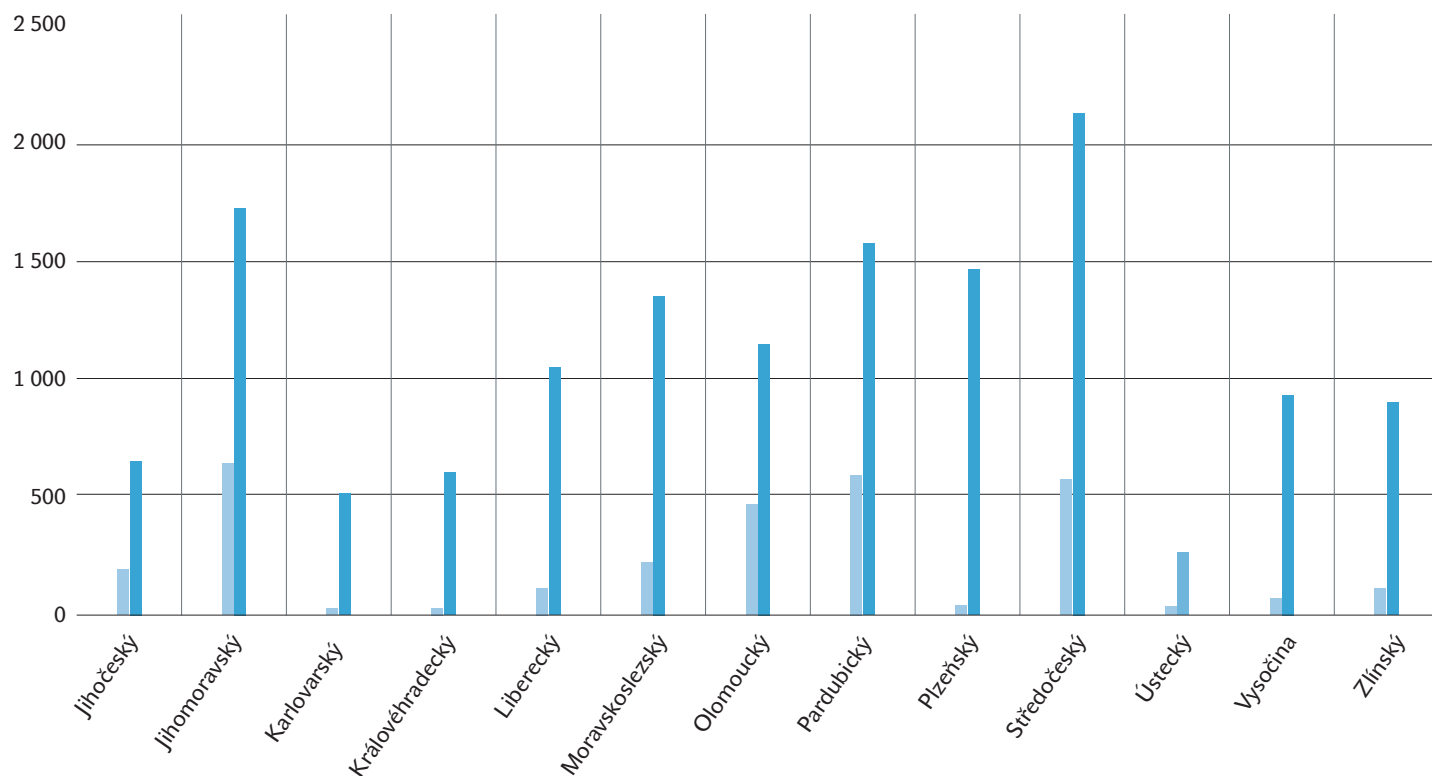
Kaplanova 1931/1 148 00 Praha 11-Chodov

Příjem žádostí končí 9. 1. 2009, 12.00 hod. Rozhoduje datum doručení na SFŽP, nikoliv datum poštovního razítka! Později nebo jiným způsobem doručené přihlašované projekty nebudou hodnoceny. Žádosti se předkládají v tištěné podobě (originál) + 1 kopie a zároveň elektronicky na nosiči CD. Elektronická verze žádosti musí být zpracována v obvyklých formátech (Microsoft Word, Excel, případně Open Office).

Závěrečná ustanovení a doporučení

- SFŽP nevrací žádosti, které byly akceptovány a dále hodnoceny. U neúspěšných žádostí na požádání sdělí jednotlivá bodová hodnocení a případné poznámky od hodnotitelů.
- Proti Rozhodnutí nelze podat opravný prostředek.
- Na poskytnutí dotace není právní nárok.
- Před podáním žádosti doporučujeme prostudovat související dokumenty a definice pojmů uvedené v příloze č. 2.

Přehled celkové výše podpory v rámci PO 1 dle výzev a krajů v milionech Kč ke dni 27. listopadu 2008

I. výzva OPŽP

Počet projektů	Kraj	Celková výše podpory
5	Jihočeský	173 473 695
9	Jihomoravský	640 662 494
1	Karlovarský	19 851 968
1	Královéhradecký	17 389 717
2	Liberecký	107 296 536
2	Moravskoslezský	208 841 459
6	Olomoucký	461 903 987
6	Pardubický	588 992 855
2	Plzeňský	40 310 563
7	Středočeský	571 522 610
1	Ústecký	22 964 382
2	Vysočina	65 350 177
2	Zlínský	102 280 000
46	Celkem ČR	3 020 840 443

III. výzva - individuální projekty OPŽP

Počet projektů	Kraj	Celková výše podpory
13	Jihočeský	647 118 969
27	Jihomoravský	1 715 348 032
4	Karlovarský	503 029 023
11	Královéhradecký	593 780 005
7	Liberecký	1 046 633 465
13	Moravskoslezský	1 344 559 179
14	Olomoucký	1 143 233 061
16	Pardubický	1 571 181 555
10	Plzeňský	1 463 825 062
26	Středočeský	2 124 558 459
3	Ústecký	260 181 297
18	Vysočina	933 312 646
13	Zlínský	896 553 948
175	Celkem ČR	14 243 314 701

Analýza schválených projektů k financování z OPŽP dle okresů ke dni 27. listopadu 2008

Zájem o dotace z Operačního programu Životní prostředí (OPŽP) předčí všechna očekávání, což klade velké nároky na administraci žádostí i hodnocení projektů ucházejících se o podporu z OPŽP. Práce administrátorů však nese výsledky, takže OPŽP vede z hlediska počtu schválených projektů pomyslný žebříček všech operačních programů ČR na období 2007–2013. Zajímavé je podívat se na tyto projekty z hlediska území, kde budou realizovány. Tento pohled umožňují mapy zpracované na základě analýzy schválených projektů podle okresů ČR. U každé mapy je uveden jednak počet projektů, které byly žadatelům z daného okresu schváleny v jednotlivých prioritních osách OPŽP, jednak celkový objem dotace, kterou tyto projekty reprezentují. Souhrnná mapa uvádí celkový objem dotace z jednotlivých prioritních os OPŽP na úrovni NUTS II, tedy regionů soudržnosti.

- **PRIORITNÍ OSA 1**
Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní
- **PRIORITNÍ OSA 2**
Zlepšení kvality ovzduší a snižování emisí
- **PRIORITNÍ OSA 3**
Udržitelné využívání zdrojů energie
- **PRIORITNÍ OSA 4**
Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží
- **PRIORITNÍ OSA 5**
Omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik
- **PRIORITNÍ OSA 6**
Zlepšování stavu přírody a krajiny
- **PRIORITNÍ OSA 7**
Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu

Okres

počet
schválených
projektů

■ ■ ■ ■ ■ ■ ■
v rámci prioritní osy

Celková
výše
podpory v Kč

Jihočeský kraj

Jindřichův Hradec

13 ■ 471 652 924 Kč
6 ■ 42 630 685 Kč
1 ■ 4 617 446 Kč
12 ■ 44 406 382 Kč

Český Krumlov

2 ■ 74 014 974 Kč
4 ■ 40 042 616 Kč
1 ■ 2 796 384 Kč
3 ■ 4 836 963 Kč

Strakonice

1 ■ 242 624 433 Kč
7 ■ 153 382 199 Kč
2 ■ 8 295 966 Kč
4 ■ 5 559 256 Kč

Tábor

1 ■ 19 637 044 Kč
1 ■ 5 487 446 Kč
9 ■ 118 174 781 Kč
5 ■ 25 295 994 Kč
6 ■ 25 261 271 Kč

Prachatice

1 ■ 10 125 007 Kč
1 ■ 1 942 876 Kč
9 ■ 83 873 481 Kč
1 ■ 5 521 200 Kč
1 ■ 2 749 464 Kč

Písek

1 ■ 14 975 774 Kč
7 ■ 37 852 586 Kč
1 ■ 5 276 000 Kč
10 ■ 38 051 270 Kč

České Budějovice

1 ■ 5 521 200 Kč
12 ■ 149 781 497 Kč
7 ■ 599 486 071 Kč
10 ■ 21 445 554 Kč

Okres

počet

schválených

projektů

v rámci prioritní osy

Celková

výše

podpory v Kč

Jihomoravský kraj

Brno

4		45 695 427 Kč
4		21 877 969 Kč
3		6 550 697 Kč

Brno-venkov

10		582 077 997 Kč
7		56 007 573 Kč
4		28 612 268 Kč
8		15 088 727 Kč

Blansko

8		654 431 399 Kč
8		122 978 323 Kč
3		16 838 637 Kč

Hodonín

5		418 200 134 Kč
11		72 064 769 Kč
6		95 194 727 Kč
7		36 199 900 Kč

Vyškov

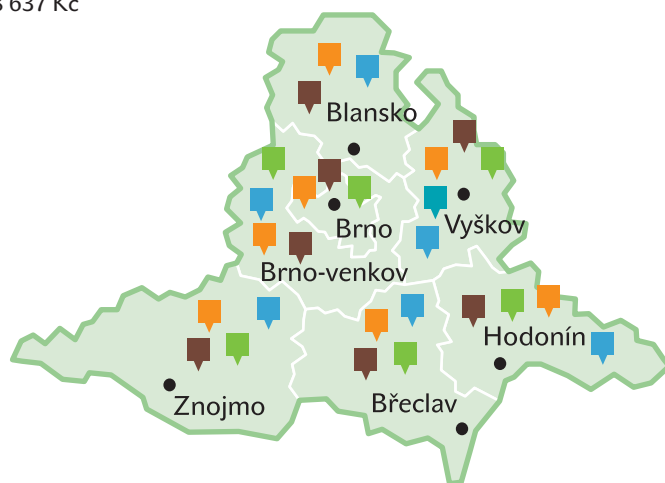
6		329 101 902 Kč
1		2 941 243 Kč
9		49 889 530 Kč
1		8 976 896 Kč
14		26 126 741 Kč

Znojmo

2		70 660 576 Kč
4		28 656 014 Kč
3		39 161 239 Kč
8		36 003 188 Kč

Břeclav

5		301 538 518 Kč
11		79 785 361 Kč
5		125 420 361 Kč
5		49 689 155 Kč

Karlovarský kraj

Cheb

3		439 609 338 Kč
11		53 913 845 Kč
1		1 115 468 Kč
7		33 205 932 Kč

Karlovy Vary

8		47 662 985 Kč
6		23 796 927 Kč

Sokolov

2		83 271 653 Kč
9		217 808 540 Kč
2		10 365 732 Kč

Královéhradecký kraj

Hradec Králové

3		73 645 038 Kč
2		16 340 600 Kč
1		15 114 471 Kč

Náchod

4		176 866 964 Kč
5		62 763 860 Kč
4		22 318 400 Kč
4		13 729 229 Kč

Jičín

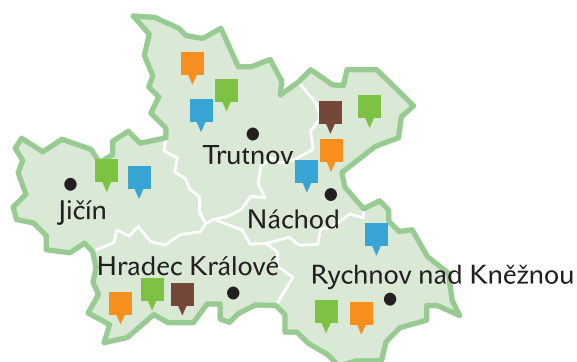
1		66 646 126 Kč
4		26 091 856 Kč

Rychnov nad Kněžnou

2		336 234 546 Kč
1		18 165 369 Kč
1		4 281 429 Kč

Trutnov

1		31 422 086 Kč
2		15 568 859 Kč
6		18 404 369 Kč

Okres

počet
schválených
projektů

v rámci prioritní osy

Celková
výše
podpory v Kč

Liberecký kraj

Česká Lípa

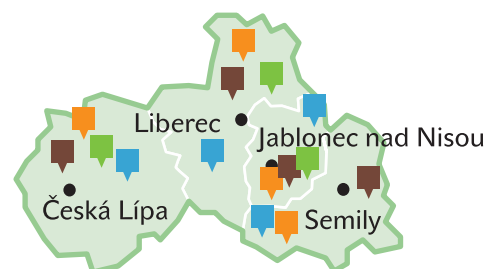
3	■	210 628 701 Kč
6	■	73 280 376 Kč
2	■	63 120 342 Kč
3	■	2 916 205 Kč

Jablonec nad Nisou

1	■	56 402 377 Kč
5	■	64 161 437 Kč
1	■	6 701 650 Kč
2	■	931 780 Kč

Liberec

2	■	296 105 639 Kč
3	■	95 296 018 Kč
4	2	62 161 053 Kč
6	2	6 317 199 Kč

Semily

3	■	590 793 284 Kč
7	■	77 621 083 Kč
1	■	23 160 000 Kč

Moravskoslezský kraj

Bruntál

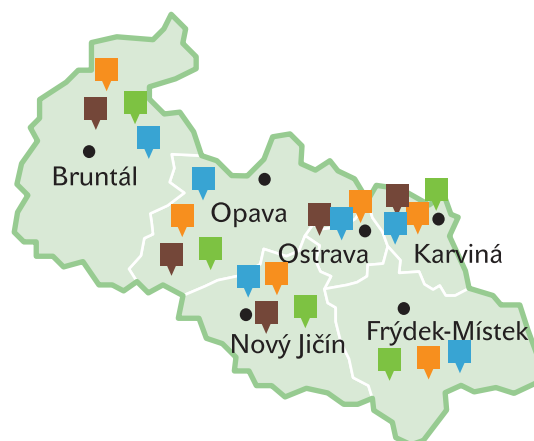
4	■	243 008 504 Kč
8	■	44 283 674 Kč
2	■	16 891 606 Kč
10	■	25 577 037 Kč

Frýdek-Místek

4	■	548 134 503 Kč
9	■	111 143 268 Kč
4	■	7 155 646 Kč

Karviná

1	■	105 802 231 Kč
9	■	149 183 977 Kč
2	■	53 671 748 Kč
1	■	4 326 034 Kč

Nový Jičín

3	■	101 945 392 Kč
9	■	42 175 857 Kč
1	■	4 800 400 Kč
4	■	3 971 136 Kč

Opava

2	■	363 978 313 Kč
11	■	59 371 792 Kč
1	■	10 209 750 Kč
3	■	4 732 223 Kč

Ostrava-město

1	■	190 531 695 Kč
15	■	491 949 963 Kč
1	■	7 324 400 Kč

Olomoucký kraj

Přerov

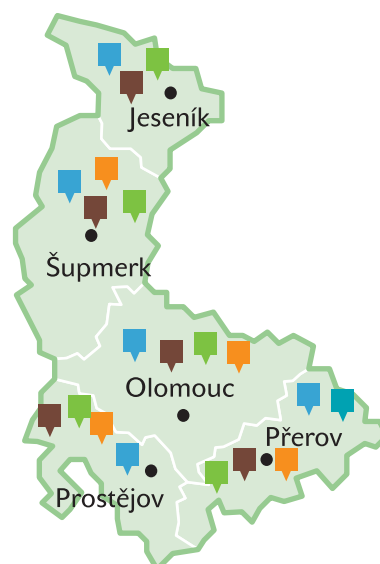
1	■	113 549 111 Kč
1	■	1 946 316 Kč
9	■	65 874 977 Kč
4	■	26 055 779 Kč
3	■	3 314 943 Kč

Olomouc

11	■	827 913 370 Kč
8	■	63 338 138 Kč
5	■	29 451 162 Kč
12	■	27 238 951 Kč

Prostějov

4	■	486 593 540 Kč
7	■	69 267 704 Kč
3	■	26 800 301 Kč
3	■	4 662 435 Kč

Šumperk

3	■	145 995 884 Kč
9	■	51 865 461 Kč
6	■	88 873 614 Kč
3	■	10 202 652 Kč

Jeseník

1	■	31 085 143 Kč
4	2	25 216 485 Kč
6	3	11 155 348 Kč

Okres

počet
schválených
projektů

v rámci prioritní osy

Celková
výše
podpory v Kč

Středočeský kraj; Praha

Praha

46 591 696 524 Kč
 3 83 736 913 Kč
 1 12 113 000 Kč

Beroun

4 239 172 099 Kč
 1 5 521 200 Kč
 2 13 457 999 Kč

Benešov

3 82 670 834 Kč
 6 63 572 124 Kč
 3 16 799 114 Kč
 6 49 605 719 Kč

Rakovník

1 49 515 711 Kč
 2 9 909 953 Kč
 3 6 851 347 Kč

Kladno

3 464 576 798 Kč
 7 59 219 692 Kč
 3 19 496 910 Kč
 1 49 186 241 Kč

Kolín

2 203 295 535 Kč
 2 34 656 818 Kč
 1 21 980 525 Kč
 2 9 030 184 Kč

Kutná Hora

2 133 139 249 Kč
 4 36 254 509 Kč
 1 5 276 000 Kč
 2 4 950 656 Kč

Mělník

2 433 754 476 Kč
 4 10 703 842 Kč
 5 6 133 466 Kč

Mladá Boleslav

2 112 285 607 Kč
 4 11 741 929 Kč
 2 28 222 688 Kč

Nymburk

3 28 891 688 Kč
 1 1 338 098 Kč

Praha-východ

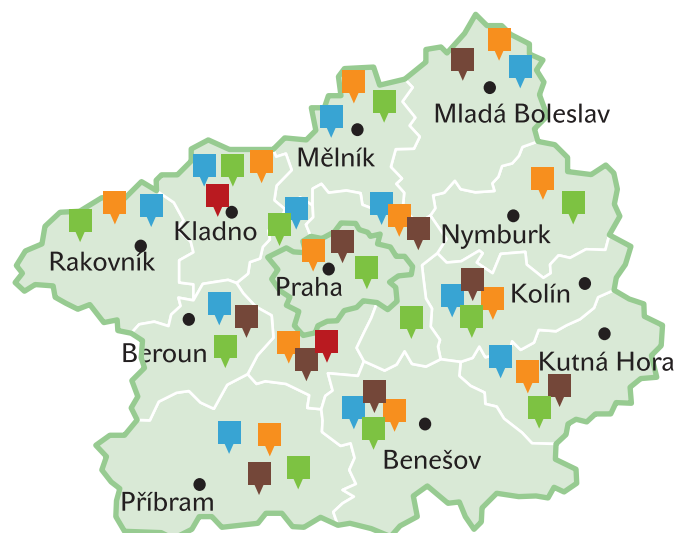
3 353 177 049 Kč
 2 3 181 582 Kč
 2 27 522 489 Kč
 5 30 686 353 Kč
 1 9 812 305 Kč

Praha-západ

8 442 472 042 Kč
 3 16 540 551 Kč
 2 23 758 940 Kč
 4 24 547 745 Kč

Příbram

3 182 021 669 Kč
 4 42 135 717 Kč
 4 31 953 909 Kč
 2 2 141 074 Kč

Okres

počet
schválených
projektů

v rámci prioritní osy

Celková
výše
podpory v Kč

Pardubický kraj

Chrudim

4	209 589 778 Kč
2	18 021 056 Kč
2	8 667 020 Kč
2	221 902 771 Kč
5	34 928 790 Kč

Pardubice

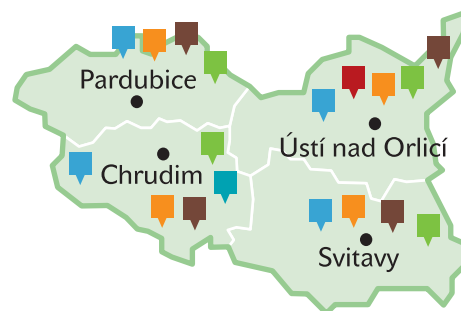
4	634 851 077 Kč
28	282 998 341 Kč
1	13 655 500 Kč
3	10 269 823 Kč

Svitavy

8	885 015 517 Kč
6	42 273 614 Kč
1	25 937 260 Kč
2	8 052 872 Kč

Ústí nad Orlicí

6	430 718 038 Kč
12	88 019 754 Kč
5	63 715 768 Kč
5	17 483 491 Kč
1	7 966 098 Kč

Plzeňský kraj

Plzeň-sever

1	57 311 895 Kč
1	3 745 925 Kč
8	31 977 651 Kč
5	26 125 792 Kč
2	6 483 293 Kč

Tachov

1	21 723 083 Kč
1	1 629 484 Kč
6	47 451 750 Kč
1	5 125 685 Kč
1	707 640 Kč

Domažlice

1	432 130 476 Kč
3	21 593 097 Kč
1	2 183 770 Kč
6	34 010 941 Kč

Klatovy

4	233 641 549 Kč
14	76 387 009 Kč
1	5 290 648 Kč
5	27 204 292 Kč

Plzeň-jih

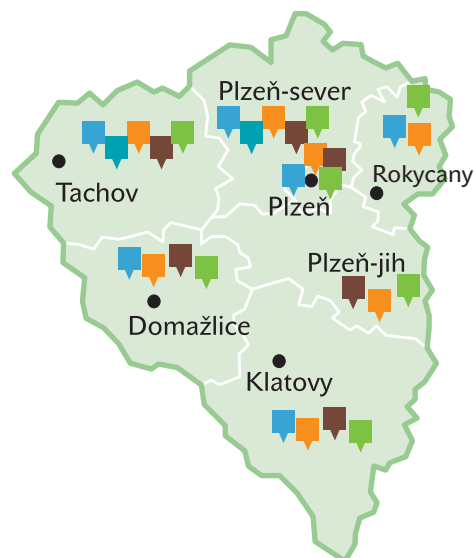
4	27 226 852 Kč
1	4 979 400 Kč
6	9 692 102 Kč

Plzeň-město

2	568 226 020 Kč
9	148 288 151 Kč
2	15 195 798 Kč
3	6 294 072 Kč

Rokycany

3	191 102 602 Kč
3	25 712 139 Kč
3	57 787 856 Kč

Vysočina

Havlíčkův Brod

2	56 137 247 Kč
4	27 573 688 Kč
4	32 876 895 Kč
14	80 270 641 Kč

Jihlava

6	212 125 187 Kč
7	87 506 732 Kč
34	128 396 681 Kč

Pelhřimov

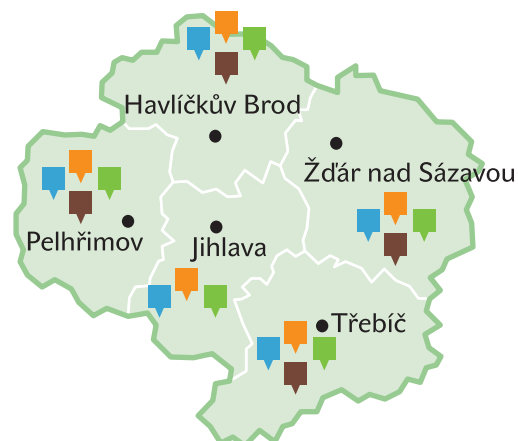
4	323 597 239 Kč
5	49 123 920 Kč
1	2 656 000 Kč
14	33 660 206 Kč

Třebíč

5	273 960 368 Kč
7	113 380 147 Kč
4	33 357 616 Kč
19	95 586 885 Kč

Žďár nad Sázavou

3	132 842 782 Kč
5	40 923 409 Kč
4	28 317 704 Kč
14	67 571 212 Kč

Okres

počet
schválených
projektů

v rámci prioritní osy

Celková
výše
podpory v Kč

Ústecký kraj

Chomutov

2 1 18 618 496 Kč
 3 4 52 558 162 Kč
 4 1 5 521 200 Kč
 6 5 28 494 604 Kč

Děčín

3 112 870 443 Kč
 4 26 953 357 Kč
 1 752 400 Kč
 11 75 109 088 Kč

Litoměřice

3 9 100 850 557 Kč
 6 3 52 815 507 Kč

Louny

5 44 270 035 Kč

Most

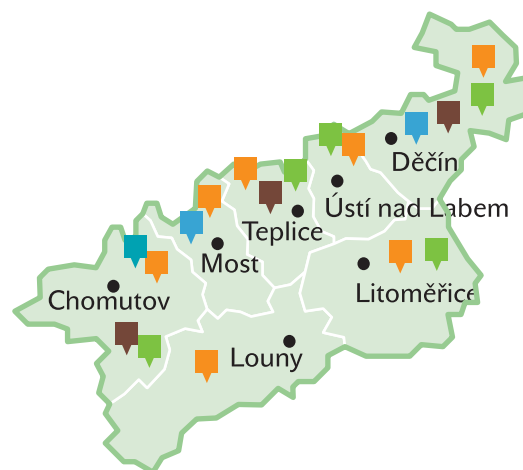
1 170 275 236 Kč
 3 5 20 196 882 Kč

Teplice

3 7 81 124 561 Kč
 4 2 10 552 000 Kč
 6 2 7 624 098 Kč

Ústí nad Labem

3 7 89 446 120 Kč
 6 2 15 993 987 Kč

Zlínský kraj

Zlín

3 278 052 674 Kč
 1 5 521 200 Kč
 11 46 852 316 Kč
 1 16 173 993 Kč
 6 6 181 528 Kč

Kroměříž

1 43 723 077 Kč
 4 56 312 809 Kč
 3 17 008 576 Kč

Uherské Hradiště

3 224 194 339 Kč
 30 183 036 172 Kč
 4 33 660 104 Kč
 10 18 496 050 Kč

Vsetín

8 452 863 858 Kč
 10 43 285 539 Kč
 4 97 795 246 Kč
 7 30 197 060 Kč

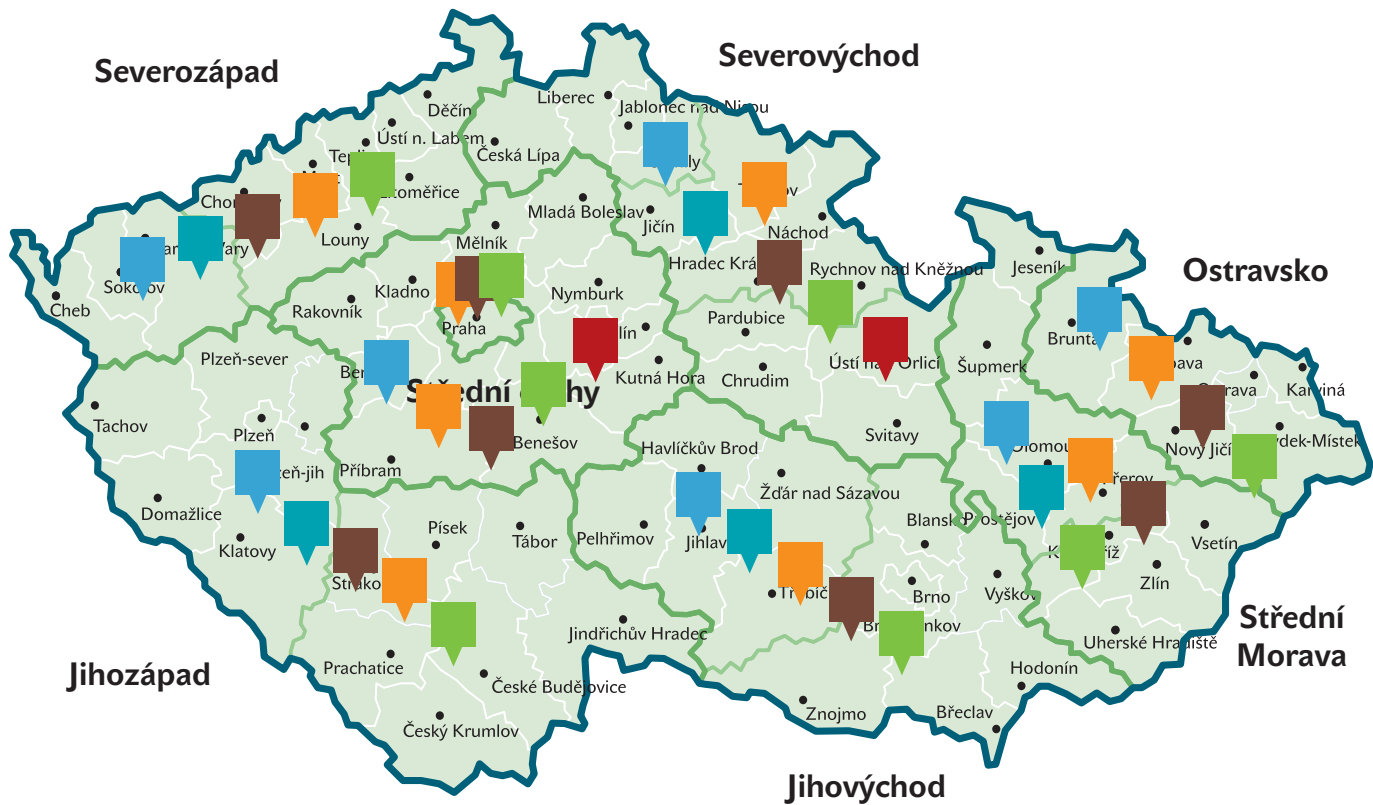
**ZELENÁ LINKA
PRO ZÁJEMCE O DOTACE**

800 260 500

Po-Pá 7.30-16.00
www.opzpz.cz, dotazy@sfzp.cz

Analýza schválených projektů k financování z OPŽP dle NUTS II ke dni 27. listopadu 2008

Jihozápad

PO 1	2 337 165 781 Kč
PO 2	18 326 931 Kč
PO 3	1 004 374 494 Kč
PO 4	710 190 154 Kč
PO 6	284 490 356 Kč

Severozápad

PO 1	806 026 670 Kč
PO 2	18 618 496 Kč
PO 3	734 785 044 Kč
PO 4	17 941 068 Kč
PO 6	247 405 875 Kč

Severovýchod

PO 1	3 925 274 133 Kč
PO 2	18 021 056 Kč
PO 3	949 562 157 Kč
PO 4	519 013 343 Kč
PO 6	158 521 514 Kč
PO 7	7 966 098 Kč

Ostravsko

PO 1	1 553 400 638 Kč
PO 3	898 108 531 Kč
PO 4	92 897 904 Kč
PO 6	45 762 076 Kč

Střední Morava

PO 1	2 603 970 996 Kč
PO 2	7 467 516 Kč
PO 3	579 833 116 Kč
PO 4	361 035 260 Kč
PO 6	111 448 967 Kč

Jihovýchod

PO 1	3 354 673 349 Kč
PO 2	2 941 243 Kč
PO 3	776 451 357 Kč
PO 4	433 290 311 Kč
PO 6	575 144 033 Kč

Střední Čechy

PO 1	2 696 081 069 Kč
PO 3	316 808 405 Kč
PO 4	161 034 865 Kč
PO 6	180 352 551 Kč
PO 7	58 998 546 Kč

Praha

PO 3	591 696 524 Kč
PO 4	83 736 913 Kč
PO 6	12 113 000 Kč

Rubrika OTÁZKY a ODPOVĚDI je připravována ve spolupráci se Zelenou linkou Operačního

PRIORITNÍ OSA 1

Podléhá, či nepodléhá veřejné podpoře projekt zahrnující kompletně kanalizaci a vodovod, když nositelem projektu je město?

Projekt na vybudování kanalizace a vodovodu bude zařazen do prioritní osy 1 - Výstavba, rekonstrukce a intenzifikace ČOV, podoblasti 1.1.1, a také do oblasti 1.2 - Zlepšení jakosti pitné vody. V tomto případě je projekt mimo rámec veřejné podpory. Jedná se o projekt generující příjmy, a proto je nutné zpracovat finanční analýzu, podle které bude stanovena míra podpory.

Je nutné zadávací proces nebo jeho část nechat schvalovat SFŽP ČR a s ním je konzultovat (anebo s MŽP ČR) v rámci poskytnutí možných budoucích dotací na infrastrukturu kanalizací, o které město jakožto vlastník bude žádat?

Záleží, o jaké zadávací řízení se jedná. Zadávací řízení na vlastní realizaci podléhá schválení fondem ještě před jeho zveřejněním, zadávací řízení na doprovodné záležitosti (PD, technický dozor apod.) se schvaluje ex-post před vydáním rozhodnutí o poskytnutí dotace. Je třeba respektovat pokyny fondu zveřejněné na webových stránkách OPŽP. Zadávací řízení na provozovatele rovněž podléhá schválení fondem.

Je podpora de minimis (40 %), kterou jsme obdrželi v rámci grantu z KÚ na vypracování projektové dokumentace k projektu výstavby (rekonstrukce) technické infrastruktury, slučitelná s podporou, o kterou budeme žádat v rámci programu OPŽP na realizaci rekonstrukce (prioritní osa 1, podoblast 1.1.1 a 1.2)? V rámci příprav naší žádosti o podporu zpracováváme finanční analýzu, pro kterou vycházíme z našich účetních výkazů. Jakým způsobem

bychom měli v rámci této analýzy zohlednit, že projekt generuje příjmy? Jak tyto příjmy určit a jak je zohlednit v rámci finanční analýzy?

Protože projekty v prioritní ose 1, v oblastech 1.1.1 a 1.2, jsou mimo rámec veřejné podpory, není překážkou obdržení podpory de minimis na projektovou dokumentaci, která se samozřejmě nebude počítat mezi uznatelné výdaje. Projekty v rámci oblasti podpory 1.1.1 a 1.2 jsou charakterizovány jako projekty generující příjmy (příjmem projektu jsou především příjmy z vodného a stočného). Výše příjmů projektu bude určena na základě finanční analýzy. Modely pro finanční analýzu vodohospodářských projektů pro VII. výzvu OPŽP budou zveřejněny na webových stránkách fondu.

Je možné podat žádost do OPŽP na snížení znečištění z komunálních zdrojů, pokud nejsme aglomerace dle aktuálního Seznamu aglomerací ČR a nenacházíme se v území vyžadující zvláštní ochranu? V minulosti jsme podávali žádost do OPPI, měli bychom být v zásobníku projektů.

Pro žádosti, které jsou v zásobníku projektů, platí stejná omezení, která jsou nastavena pro jednotlivé výzvy. Zároveň musíte splňovat podmínky pro přijatelnost projektů v rámci OPŽP.

Může být poskytnuta maximální výše dotace, bude-li smlouva se stávajícím provozovatelem na dobu určitou do 31. 12. 2015? Je možná výše dotace u smluv do r. 2020 ve výši 60 % a u smluv do roku 2022 ve výši 30 %?

Informace o nových a stávajících provozních smlouvách jsou v Implementačním dokumentu v kapitole 6 - Specifická kritéria přijatelnosti pro oblast podpory 1.1.1 a 1.2, další informace se budou objevovat na stránkách SFŽP ČR a MŽP.

Město prodalo infrastrukturu soukromé společnosti, navíc rozšiřuje kanalizaci, která bude napojena na kanalizaci, která již není ve vlastnictví města. Bude muset vyhlásit výběrové řízení na provoz nové části kanalizace, která bude v majetku města, i když bude napojena na stávající infrastrukturu, nebo musí uzavřít novou provozní smlouvu s majitelem infrastruktury?

Pokud bude město požadovat podporu v rámci OPŽP na vybudování oddělitelné, samostatné provozovatelné infrastruktury, musí provést výběr provozovatele v souladu s podmínkami legislativy. Podmínky přijatelnosti dle přílohy č. 7 OPŽP rozvádí metodika, která je zveřejněna na webových stránkách fondu. Je důležité zmínit, že každý projekt bude posuzován individuálně a že je třeba znát podrobnější informace o projektu, abychom mohli danou situaci vyhodnotit.

Město vlastní infrastrukturu a její provoz zajišťuje soukromá firma. Provozní smlouva je uzavřena na dobu neurčitou. Znamená to, že smlouva bude muset být upravena, tak aby její délka trvání byla maximálně 10 let, aby byla možnost dosáhnout plně výše podpory (85 % z celkových nákladů) z FS?

Pokud chce město žádat v rámci OPŽP na podporu rekonstrukce kanalizace či intenzifikace ČOV, tedy neoddělitelné infrastruktury, musí splnit podmínky OPŽP. Stávající provozní smlouva musí být upravena dle specifických kritérií přijatelnosti uvedených v kapitole 6 Implementačního dokumentu a dle podmínek přílohy č. 7 OPŽP. Upozorňujeme, že upravení délky provozní smlouvy je pouze jednou z podmínek ve zmiňované příloze.

Rádi bychom znali výši přijatelných nebo přípustných nákladů při odkanalizování obce na jednoho

EO a věděli, zda tyto náklady je možné zohlednit pro realizaci projektu v CHKO, NATURA 2000 a v ochranném pásmu zdroje pitné vody.

Výše přijatelných nebo přípustných nákladů na jednoho ekvivalentního obyvatele nejsou dány. Každý projekt je velmi individuální, a je proto také individuálně posuzován.

Ceny související s bodovým ohodnocením v dokumentu hodnotící kritéria (např. kanalizace - nově vybudované < 45 000 (korun/EO) - 5b) jsou myšleny jako ceny pouze za stavební práce, nebo jako ceny za celkové uznatelné náklady na výstavbu (vč. dozoru, projektu apod.)?

S bodovým hodnocením souvisí cena na vlastní realizaci opatření, v tomto konkrétním případě cena kanalizace včetně všech objektů na síti.

Na akci je vydáno stavební povolení, ČOV a část kanalizace byla již postavena. Předmětem žádosti bude dostavba kanalizace. Dostavba není vymezena vlastním projektem, ale je zahrnuta v PD k stavebnímu řízení. Předpokládám, že je třeba pro žádost vypracovat nějaký projekt, nebo zprávu s přesným vymezením části kanalizace, o kterou se žádá, a předložit rozpočet. Jak se má dokument jmenovat a co má všechno obsahovat?

V žádosti a všech doprovodných dokumentech musí být vymezen předmět podpory, na který je podpora požadována. PD v plném rozsahu nevádí, ale musí obsahovat aktualizovanou průvodní a technickou zprávu vztahující se k předmětu podpory vymezenému v žádosti.

Pro hodnocení projektu rekonstrukce ČOV a výstavba kanalizace budou v jednotlivých kritériích posuzovány ceny včetně DPH?

Ano, ceny jsou včetně DPH.

programu Životní prostředí a reaguje na aktuální dotazy zájemců o dotace

Při projektu, který řeší odkanalizování pouze některých částí města, máme do analýzy jako vstupní údaje počítat s údaji za město jako celek, nebo pouze s údaji za dané místní části, v kterých bude provedena výstavba nové kanalizace?

Je třeba počítat s údaji za celou tarifní oblast.

Patří snížení znečištění vod mezi uznatelné náklady na zřízení věcných břemen na pozemcích, které budou dotčeny stavbou dobudování stokových systémů sloužících veřejné potřebě v aglomeraci nad 2 000 EO? Tato investice jsou náklady stavby.

Náklady na zřízení věcných břemen nejsou způsobilými výdaji.

Město by rádo odkanalizovala přidruženou obec, v které žije přibližně 250 obyvatel.

Kanalizace by byla poté napojena na stávající městskou kanalizaci, čímž by bylo zajištěno čištění odpadních vod u aglomerace nad 2 000 EO. Město by také chtělo realizovat záměr, v jehož rámci by vybudovalo kanalizaci v rekreační části. Nově vybudovaná kanalizace by byla také napojena na stávající městskou kanalizaci. Lze podat žádost?

V případě, že přidružená obec a rekreační část jsou součástí aglomerace města a projekt splňuje ostatní podmínky v rámci prioritní osy 1 a omezení příslušné výzvy, lze žádost podat.

Technické služby města provozují rekonstrukci kanalizace. Mezi městem a TS neexistuje žádná provozovní smlouva. Provozování vodovodů a kanalizací pro TS vyplývá ze zřizovací listiny. Je toto akceptovatelné? Přestože TS jsou příspěvkovou organizací, v které má město 100% vlastnický podíl, musí město vypisovat výběrové řízení na provozovatele

nově vybudovaných vodovodů a kanalizací?

Je-li společnost Technické služby v 100% vlastnictví města, zřizovací listina je dostatečným dokladem k žádosti. Pokud město tuto společnost založilo za účelem provozování, je-li jejím 100% vlastníkem a pokud zároveň plně ovládá tuto společnost, nemusí město vypisovat výběrové řízení na provozovatele.

V rámci podání žádosti ve III. výzvě MŽP, v prioritní ose 1, oblasti 1.1 a podoblasti 1.1.1 pro podporované aktivity v aglomeraci pod 2 000 EO (obcí plánována realizace projektu na výstavbu ČOV a stokových systémů), se chci zeptat, zda náklady na zpracování projektové žádosti o dotaci lze považovat v tomto případě za způsobilé, či nikoliv. V implementačním dokumentu je uvedeno, že u projektů, které čerpají podporu dle regionální blokované výjimky nebo pravidel pro životní prostředí, jsou náklady na projektovou přípravu vzniklé před akceptací žádosti považovány za nezpůsobilé. Jak lze zjistit, podle které oblasti podpory bude projekt dotace čerpat a zda náklady na zpracování žádosti lze považovat skutečně u daného záměru za způsobilé, i když vzniknou ještě před akceptací žádosti?

Výdaje na zpracování žádosti do prioritní osy 1, oblasti 1.1.1, jsou způsobilými výdaji v rámci projektové přípravy. Prioritní osa 1 a její oblasti 1.1.1 a 1.2 jsou mimo rámec veřejné podpory a regionální blokované výjimky a pravidla pro životní prostředí se na ně nevztahují.

Chtěl bych informaci k uznatelným nákladům v oblasti podpory 1.1.1. Jedná se o náklady dle rozpočtu k DÚŘ v hlavě XI., konkrétně inženýrská činnost, kompletační činnost, prohlížení

stok kamerou. Jedná se o práce a dodávky v přímé vazbě na projekt. Které z těchto nákladů jsou pro OPŽP způsobilé?

Po odborné konzultaci s technikem pro tuto prioritní osu mohu sdělit, že kompletační činnost, revize zkoušky a prohlížení stok kamerou spadá do způsobilých výdajů. Co se týká inženýrské činnosti, budete ji muset více rozvést, abychom věděli, co máte přesně na mysli, a mohli jsme odpověď upřesnit.

Je uznatelným nákladem projektová dokumentace k územnímu a stavebnímu řízení (výstavba kanalizace a ČOV)? V jaké procentuální výši?

Projektová dokumentace je způsobilým výdajem, výše podpory u prioritní osy 1 je určena na základě zpracované finanční analýzy.

Je uznatelným nákladem odborný posudek, který je přílohou k podání žádosti na dotaci na výstavbu kanalizace a ČOV?

Ano, odborný posudek je způsobilý výdaj.

Je uznatelným nákladem investice do geometrického odměření pozemku na ČOV?

Výdaje na geometrické zaměření pozemku na ČOV nejsou způsobilé

Je možné ucházet se o dotaci z OPŽP na výstavbu kanalizace v obci, jejíž přibližně 1 třetina rozlohy (1 pětina ze zastavěného území) je v CHKO? V obci žije 1 960 obyvatel.

Tuto problematiku podrobně rozpracovává Implementační dokument v kap. 6 - Přijatelnost projektů. Je důležité, aby ve správním území dotčené obce leželo dané chráněné území, přičemž se posuzuje vliv realizace opatření na vodní režim chráněné lokality.

Podáme žádost včetně příloh o podporu na intenzifikaci ČOV. Žádost bude vypracována na základě projektové dokumentace pro územní rozhodnutí. V ideálním případě bude poté o udělení dotace rozhodnuto. Následně dojde ve fázi stavebního povolení ke změně technologie ČOV. Čili dojde k částečné změně oproti tomu, na co byla dotace udělena. Jaké budou další kroky? Smí k tomuto vůbec dojít?

Žádost o poskytnutí dotace má být podána po důkladném zvážení na dobře připravený projekt, s čímž souvisí určená výše dotace. Ke způsobu intenzifikace ČOV je nezbytné vyjádření ČIŽP, které je součástí předkládané žádosti. Způsob intenzifikace je proto nutné nejprve důkladně zvážit i vzhledem k tomu, že provozní náklady intenzifikované ČOV vstupují do FEA, a teprve poté žádost podat.

Je uznatelným nákladem výstavba odlehčovacích stok a přeпадů?

Ano.

Je rozdíl v uznání nákladů u tlakové a gravitační kanalizace?

Rozdíl není žádný, pro určené způsobilosti nákladů platí stejná pravidla.

Pokud budou v rámci projektu vybudovány nové přivaděče na ČOV, které významně zamezí nátoky balastních vod do systému, čímž se zvýší účinnost ČOV, započítáváme tento ekologický přínos v EO do celkového efektu ČOV (přičteme do hodnoty nově odkanalizovaných EO)?

Nikoli, to nelze.

V odrážce 2 technické úrovně projektu, v tabulce 1, je uvedena nákladová efektivnost a nějaký vzorec pro výpočet. Prosím vysvětlit ukazatelů ve zorcí

(CHSK, CR, NL, N, P). A jaké náklady se zahrnou do vzorce? Celkové náklady na projekt?

Ukazatele CHSK, Cr, NL, N, P jsou základní ukazatele vyjadřující znečištění v odpadních vodách komunálního charakteru, při výpočtu se vychází z údajů (vyplněných v části „J“ žádosti) jak z ekologických přínosů akce, tak z celkových způsobitelných výdajů na vlastní realizaci opatření. Tyto náklady musí odpovídat rozpočtu stavby. Upozorňujeme, že pro reálné vyjádření stavu před (po) realizaci akce, čili ekologického efektu a technických parametrů projektu v souladu s projektovou dokumentací do části „J“ formuláře, je nezbytné orientovat se v této problematice.

Rádi bychom orientačně vypočetili bodový zisk za tabulku 2 – náklady na budovanou kanalizaci (KČ/m). V tabulce je uveden bodový zisk za náklady dle jednotlivých typů potrubí (DN 80 až DN 800). Můžete nám zaslat systém výpočtu? Do nákladů na kanalizaci se počítají nejen náklady za samotné potrubí, ale také za zemní práce apod. Ale v žádném rozpočtu od projektanta nenajdete jednotlivě veškeré náklady pro každý typ potrubí. Jak se bude při výpočtu postupovat?

Při výpočtu se vychází z části „J“ žádosti, v rámci které je třeba celkové náklady na vlastní realizaci stavby kanalizace (odpovídající rozpočtu stavby) rozpočítat na náklady odpovídající konkrétní dimenzi potrubí. Jedná se o agregované náklady (zemní práce, potrubí včetně montáže a pokládky potrubí, zásyp, úpravy povrchů, šachty apod.). Rozdělení do jednotlivých kategorií musí být pochopitelně v souladu s rozpočtem stavby. Základním předpokladem je, že údaje ve zpracované žádosti vycházejí z reálných potřeb a ekologické naléhavosti.

Stavíme pouze novou kanalizaci (část i rekonstruueme) a neřešíme stávající ČOV, do které

budou OV svedeny. Jak správně doplnit údaj v žádosti v části „J“ pro vstupní údaje, údaje o odtoku a odstranění znečištění? Současný stav - přítok – hodnoty znečištění produkované obyvateli, kteří budou projektem teprve odkanalizováni (to, co není nyní čištěno), současný stav – odtok - stejné hodnoty, současný stav – odstraněno – 0, stav pro realizaci - přítok - stejné hodnoty, jaké byly zadány v současném stavu, stav po realizaci – odtok – uvést vše (s tím, že veškeré znečištění je odváděno na ČOV a neřešíme efekt vyčištění odvedené vody), nebo zadat hodnoty projektem odkanalizovaného objemu vody na odtoku z ČOV (kalkulací provozovatele)? Stav po realizaci – odstraněno – buď bude vykazováno odstranění celého znečištění, nebo musí být spočteny hodnoty odstranění pro dané množství vody na odtoku z ČOV?

Bilance znečištění („J“) musí odpovídat předloženému projektu, to znamená v případě dostavby kanalizace takto: přítok (současný stav) - znečištění odpovídající stávajícímu počtu připojených EO, přítok (stav po realizaci) - to samé a připojit počet EO nově připojených projektem, sloupec odtok a odstraňováno by snad měl být zřejmý. Hodnoty v poslední tabulce (celkové snížení - likvidované znečištění navíc) jsou rozdílem hodnot dvou výše uvedených tabulek.

Pokud je projekt zaměřen na vybudování nové kanalizační sítě a intenzifikaci ČOV, je nutné zahrnout roční zkušební dobu do doby realizace projektu, nebo je možné projekt ukončit, a teprve potom zahájit zkušební provoz?

Nutné je dodržet harmonogram projektu, což znamená, že za ukončení projektu se považuje uvedení investice do trvalého provozu. Za termín dokončení projektu se považuje termín kolaudace, o délce trvání zkušebního provozu rozhoduje příslušný vodoprávní úřad, po něm následuje povolení k užívání trvalého provozu - tj. kolaudace.

Podle projektu proběhne výstavba kanalizace a v souběhu s ní i výměna starého vodovodu za nový. Současný vodovod je starý asi 80-100 let, dle zkušeností během výstavby patrně zkolabuje. Pokud vodovod vydrží výkopové práce během výstavby kanalizace, je pravděpodobné, že jeho funkčnost ve smyslu plnění prahových hodnot dle příloh A, B, C směrnice č. 98/83/ES skončí ve velmi krátkém čase. Hrozí situace, že po dostavení povrchu při budování kanalizace se do něj bude muset zasáhnout z důvodu rekonstrukce vodovodu. Pokud by přesto hodnotitel projektu, SFŽP ČR, shledal zařazení rekonstrukce nebo výměny vodovodu za nezpůsobilý náklad, hrozí kvůli tomu úplné vyřazení projektu z této výzvy? Nebo se jen přesunou náklady na zmíněný vodovod do nezpůsobilých nákladů?

Veškeré výdaje na rekonstrukci vodovodu musíte zadat jako nezpůsobilé v rámci projektu. Žádáte o podporu na dostavbu a rekonstrukci kanalizace, ale přesně musíte vyčíslit veškeré náklady, které se týkají vodovodu včetně zemních prací, materiálu apod. Musíte také zdůvodnit, proč v rámci projektu zařazujete i rekonstrukci vodovodu. Zdůvodnit to můžete v komentáři Benne-fill, nebo dáte spolu s žádostí průvodní doklad. Rekonstrukce vodovodu je podporována tehdy, pokud se prokáže špatná kvalita pitné vody (viz ID, kapitola 5). Nutné je to vše také potvrdit na KHS, jinak je rekonstrukce vodovodu nezpůsobilým výdajem (viz ID, kapitola 5: „Náklady na rekonstrukci úpraven vody, zdrojů pitné vody, přivaděčů a rozvodných sítí lze považovat za způsobilý výdaj z důvodu nevyhovujícího materiálu a stavu stávajícího potrubí, je-li doloženo nesplnění prahových hodnot definovaných v seznámech A, B, C směrnice č. 98/83/ES.“). Není-li doloženo nesplnění prahových hodnot definovaných v seznámech A, B, C směrnice č. 98/83/ES, stávají se náklady nezpůsobilým výdajem.

Lze proplatit náklady na projektovou dokumentaci, zpracování žádosti a jiné přípravné práce na výstavbu kanalizace v obci do výše 7 % uznatelných nákladů?

Financování projektu je možné započít po vydání rozhodnutí o poskytnutí dotace, resp. po uzavření smlouvy o poskytnutí dotace, a poté je možné proplácet náklady, které už jsou zaplacené, čili i náklady na projektovou dokumentaci, zpracování žádosti a jiné přípravné práce. Proplacení těchto výdajů je proto možné již v první žádosti o platbu na základě předložených uhrazených faktur.

Je možné v rámci prioritní osy 1.2 žádat o dotaci na výstavbu skupinového vodovodu pro 4 obce, které jsou ve svazku obcí Mikroregion Polabí? Po součtu obyvatel těchto 4 obcí se jedná o 2,5 tis. lidí.

V případě, že chcete podat žádost o dotaci na projekt v rámci prioritní osy 1.2, je třeba mít připravený projekt, který řeší situaci celkově ve všech 4 obcích. Tento projektový záměr musí být v souladu s PRVKÚK. Ve vašem případě by bylo dobré si předběžně domluvit konzultaci u některého z našich techniků pro tuto prioritní osu. Posouzení projektu záleží na technickém provedení projektu, zda je možné napojení z jednoho zdroje komplexně, či nikoliv.

Chtěli bychom si doma udělat čističku odpadních vod. Bydlíme na vesnici, kde žije pár obyvatel. O dotaci na čističky se mluví jen pro obce, ale pro soukromíky ne. Je nějaký program na dotaci pro soukromé osoby na vesnici?

Domácí ČOV dotace nepodporujeme. Mohu vám pouze doporučit návštěvu Ministerstva zemědělství (www.mze.cz) nebo Státního zemědělského a intervenčního fondu (www.szif.cz), kde by vám mohli poradit, zda neposkytují nějaký dotační program pro váš záměr.

Pro města a obce je naprosto nepřijatelné, že některé vymezené aglomerace s počtem obyvatel větší než 2 000 ekvivalentních obyvatel byly vyloučeny ze seznamu aglomerací. Jedná se o města a obce, které byly součástí skupinových projektů pro financování z OPŽP (z Fondu soudržnosti). Tyto obce či města již uvolnily na společnou přípravu projektu spoustu finančních prostředků, ale nyní je jim prakticky znemožněno získání finanční podpory z OPŽP! V průběhu přípravy projektu ze strany státu jako poskytovatele podpory z Evropských fondů byla totiž měněna pravidla.

Omezení pro podání žádostí do OPŽP na obce, které jsou uvedeny v seznamu aglomerací, se týká pouze probíhající II. výzvy (výzva byla zaměřena na implementaci směrnice Rady č. 91/271/EHS). Usnesení vlády k strategii financování za účelem naplnění podmínek směrnice Rady č. 91/271/EHS se vztahuje právě k uvedenému seznamu aglomerací, realizovat stavbu VH infrastruktury v těchto aglomeracích je závazkem ČR. Obecně OPŽP umožňuje podporovat i aglomerace nad 2 000 EO, které stojí mimo tento seznam, pravidla rozhodně měněna nebyla a dotčeným obcím rozhodně nebyla znemožněna možnost čerpání finanční podpory.

Plánujeme vybudovat ČOV v aglomeraci do 2 000 EO, která leží částečně v území vyžadující zvláštní ochranu. Obec je

částečně položena v ochranném pásmu vodního zdroje. Obec má ještě další 4 části. Jedna místní část rovněž leží v ochranném pásmu vodního zdroje, další tři již ne. Mohou o dotaci z OPŽP žádat všechny 4 místní části, nebo mohou žádat jen ty, které přímo leží v území vyžadující zvláštní ochranu?

Podle Implementačního dokumentu jsou projekty přijatelné, leží-li ve správním území dotčené obce výše specifikované území vyžadující zvláštní ochranu, přičemž toto chráněné území přímo zasahuje do zastavěné části obce, v které se realizuje dané opatření, nebo k této zastavěné části obce bezprostředně přiléhá, nebo realizací projektu dojde prokazatelně k pozitivnímu ovlivnění vodního režimu chráněného území. V případech, které uvádíte, je třeba doložit stanovisko se zdůvodněním, zda v jednotlivých případech, když obec (její část) leží mimo území vyžadující zvláštní ochranu, ovlivňuje vodní režim chráněného území a jakým způsobem.

Co rozhoduje o tom, zda aglomerace (obec) leží v území vyžadující zvláštní ochranu? Je možné si to vysvětlovat tak, že když hranice nějakého území, vyžadujícího zvláštní ochranu, prochází 200 m od obce, leží už obec v tomto území? Kdo má konečné slovo o tom, zda aglomerace spadá do území vyžadující zvláštní ochranu? Kraj, nebo SFŽP ČR?

V Implementačním dokumentu je uvedeno, kdo doklady v jednotlivých případech vydává: Doklady určující vodohospodářský význam akce (charakter projektu), je-li relevantní, tzn. leží-li dotčená lokalita v území vyžadující zvláštní ochranu, popř. zajišťuje-li projekt zvláštní ochranu vod. Tento doklad musí odpovídat údajům označeným v části „J“ formuláře žádosti, v tabulce „Charakter projektu“, tj. např. doklad o vyhlášení území se zvláštní ochranou včetně situačního plánu se zakreslením chráněného území a řešené lokality, potvrzení této skutečnosti krajským úřadem v rámci stanoviska krajského úřadu, popř. stanoviskem příslušného orgánu státní správy. Doklad, že navrhované opatření leží na území se zvláštní ochranou (v případě, že toto podmiňuje přijatelnost projektu, tj. oblast podpory 1.1.1 a 1.2 opatření u aglomerací pod 2 000 EO): 1) CHKO, NP a jejich ochranná pásma, lokality soustavy Natura 2000 – situační plánec se zakreslením řešeného území a hranice chráněného území, odborný posudek AOPK, zpracovaný s ohledem na podmínky specifické přijatelnosti projektů; 2) ochranná pásma vodních zdrojů, chráněné oblasti přirozené akumulace vod – situační plánec se zakreslením řešeného území a hranice chráněného území, doklad o vyhlášení ochrany v případě, že řešené území leží mimo chráněné území, posouzení ovlivnění vodního režimu chráněného území, potvrzení v rámci stanoviska krajského úřadu, popř. stanoviskem vodoprávního úřadu; 3) ochranná pásma přírodních léčivých zdrojů a zdrojů přírodních minerálních vod - situační plánec se zakreslením řešeného území a hranice chráněného území, doklad o vyhlášení ochrany v případě, že řešené území leží mimo chráněné území, posouzení ovlivnění vodního režimu chráněného území, potvrzení v rámci stanoviska krajského úřadu, popř. stanoviskem Ministerstva zemědělství; 4) vymezené území povodí No-

vomlýnských nádrží (rozumí se obce ležící v části povodí Dyje nad VD Nové Mlýny v povodí Svratky, v povodí Jihlavy, v povodí Oslavy, v povodí Jevišovky a obce ležící přímo u VD Nové Mlýny) - potvrzení v rámci stanoviska krajského úřadu v případě, že řešené území leží mimo vymezené území povodí Novomlýnských nádrží, posouzení ovlivnění kvality vodního režimu povodí Novomlýnských nádrží.

V současné době připravujeme stavbu kanalizace (je vyřizeno územní rozhodnutí) v místních částech města. Tyto místní části, které mají dohromady asi 400 obyvatel, však nespádají do aglomerace města (dle usnesení vlády ČR ze 4. února 2008 č. 113 k aktualizaci strategie financování implementace směrnice Rady č. 91/271/EHS, o čištění městských odpadních vod). Můžeme žádat o dotace na kanalizaci v těchto místních částech města v rámci připravované výzvy (leden-únor 2009) OPŽP v oblasti podpory Snížení znečištění z komunálních zdrojů, která má být pro aglomerace pod 2 000 EO?

Žádost o dataci na podoblast podpory 1.1.1 - Snížení znečištění z komunálních zdrojů - budete moci podat pouze v případě, že budete splňovat podmínky pro aglomerace do 2 000 EO, uvedených v Implementačním dokumentu na straně 24.

Je možné získat dotace z EU na ČOV, která by měla být realizována v areálu společnosti pro velké množství tekutých odpadů? Za jakých podmínek lze žádost podat a jak dlouho trvá vyřízení žádosti?

Důležité je, jaký je účel ČOV. Lze předpokládat, že nespĺňujete podmínky pro zařazení do oblasti podpory 1.1.1. Pro posouzení, zda lze vaši žádost zařadit do oblasti podpory 1.1.2, je proto třeba doložit projektovou dokumentaci s údaji o charakteru vypouštěných odpadních vod.

OPERAČNÍ PROGRAM
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti
Evropský fond pro regionální rozvoj

Pro vodu,
vzduch
a přírodu

ZELENÁ LINKA

800 260 500

OPERAČNÍ PROGRAM
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Po-Pá
7.30-16.00

dotazy@sfzp.cz
www.opzp.cz

Ministerstvo životního prostředí ČR
Státní fond životního prostředí ČR

PRIORITNÍ OSA 4

Co konkrétně u oblasti podpory 4.2 spadá pod cíl inventarizace kontaminovaných a potenciálně kontaminovaných míst a inventarizace a kategorizace starých ekologických zátěží? Musí být pro zpracování analýzy rizik předem zpracována inventarizace a kategorizace, nebo lze lokalitu vytipovat a zdůvodnit způsob výběru? Může být výsledkem projektu analýzy rizik inventarizace a kategorizace ekologických zátěží, nebo musí jít o dva projekty? Může být poskytnuta dotace na analýzu rizik pro lokalitu, která není zařazena do regionálního seznamu priorit pro odstraňování starých ekologických zátěží a v SESEZ? Kdo je osoba způsobilá pro zpracování studie proveditelnosti pro oblast podpory 4.2? Co se u oblasti podpory 4.2 předkládá Odboru ekologických škod MŽP k posouzení pro vydání závazného stanoviska a v jaké fázi – projektová dokumentace (v jakém stupni – prováděcí?), koncepce nebo investiční záměr s položkovým rozpočtem? Pro inventarizaci a kategorizaci musí být studie proveditelnosti zpracována vždy bez dolního finančního omezení (str. 19 přílohy č. 1 směrnice MŽP 5/2008)? Musí nebo může být zadávací dokumentace předložena k posouzení před podáním žádosti, nebo až po její akceptaci? Musí být k provádění průzkumných prací v rámci analýzy rizik nebo inventarizace souhlas majitelů pozemků před podáním žádosti?

Doporučujeme žadateli obrátit se přímo na Odbor ekologických škod MŽP. Každá žádost o podporu z oblasti 4.2 musí být předem konzultována s OEŠ a musí být vydáno jeho kladné stanovisko. Inventarizace a kategorizace starých zátěží není projekt analýzy rizika, je to jeden globálně celorepublikově prováděný projekt (přípustný žadatel je ČR prostřednictvím organizační složky státu) a slouží ke zmapování území republiky z hlediska výskytu kontaminova-

ných míst a sjednocení a sběru dat o těchto lokalitách. Nelze podat individuální (např. obec) projekt kategorizace. Studie proveditelnosti je potřeba pouze u projektů sanací nad 20 mil. korun realizačních nákladů, ne pro AR. Osoba způsobilá může být hydrogeolog, projektant nezainteresovaný na řešení a realizaci. Zadávací dokumentace je posuzována po akceptaci žádosti, nebo může být posouzena až po schválení dotace – registraci akce. Lze požádat o dotaci na AR i pro území, které není v seznamu priorit, na základě zpracování AR se mezi ně může dostat. Pokud není předem zřejmé, které pozemky budou průzkumem dotčeny, není možné mít předem souhlas. Pokud to jasné je, doporučuji souhlas získat před podáním žádosti. V seznamu povinných příloh k žádosti tato položka sice není, musí být však odůvodněno, proč souhlas zatím nemáte. Podrobnosti se řeší s OEŠ a s fondem (SFŽP ČR) před podáním žádosti.

Město chce vybudovat sběrná místa pro komunální odpad. Bude se jednat o zhruba 12 míst, na nichž bude instalován podzemní kontejner na TKO a umístěny nádoby na tříděný odpad, plocha pro tyto nádoby bude zpevněna. Svoz odpadu zajišťují dvě firmy. Občané platí městu za likvidaci komunálního odpadu. Je tento záměr vhodný pro oblast podpory 4.1? Jedná se o projekt zakládající veřejnou podporu či o projekt generující příjem?

Ano, tento záměr spadá do oblasti podpory 4.1. Dle regionálního blokové výjimky to bude veřejná podpora ve výši 40%. Nezpůsobilým nákladem jsou sběrná místa a nádoby na směsný komunální odpad.

Mám možnost získat nějakou formu dotace při uvažované investici na ekologickou likvidaci autovraků?

Můžete si zažádat v rámci prioritní osy 4, konkrétně v oblasti podpory 4.1. Bude se jednat

o veřejnou podporu. Veškeré potřebné informace naleznete na www.opzp.cz, v sekci „Dokumenty ke stažení“ a v podsekcí „Pro žadatele a příjemce“ – v Implementačním dokumentu (kapitoly 3, 4, 5, 6, 8, 9), v směrnici MŽP č. 5/2008 včetně jejich příloh, v závazných pokynech, v hodnotících kritériích.

Město má projektový záměr, který se týká vybudování hnízda na tříděný odpad po celém území města. Jedná se o vydláždění zpevněných ploch a jejich ochrání. Lze v tomto případě získat dotaci v rámci oblasti 4.1 – Zkvalitnění nakládání s odpadem?

Ano, můžete si v rámci oblasti podpory 4.1 zažádat na hnízda pro třídění odpadu. Podle 5. kapitoly ID, strana 111 – Stavební práce, je to bráno jako uznatelný náklad. Součástí projektu však musí být i pořízení kontejnerů tak, aby se navýšila kapacita systému odděleného sběru.

Je možné získat doporučenou osnovu podnikatelského záměru (případně osnovu vlastního projektu) zaměřenou na prioritní osu 4.1?

Osnovu nemáme stanovenou.

Požaduji termíny a délky trvání výzvy v oblasti podpory projektů v prioritní ose 4, konkrétně 4.2 – Odstraňování starých ekologických zátěží.

Plné znění výzvy naleznete na www.opzp.cz v sekci „Aktuální nabídka podpory“. Zahájení a ukončení příjmu žádostí v rámci V. výzvy v podoblasti podpory 4.2 je od 11. srpna 2008 do 10. října 2008.

Podle projektu 1 – Linka na zpracování pneumatik – se jedná z našich provozoven (Uherský Brod, Zlínský kraj) přímo specializuje na zpracování pneumatik a jejich recyklaci – pro palivo do cementáren, pro výrobu granulátu a následně výrobků z něj, sorbentů atd. Pro tento provoz

máme zájem zakoupit další linku, která zvýší jeho kapacitu a také nám umožní vyrábět další druhy granulátu. V rámci projektu 2 – Nůžky na kovový odpad a kontejnery pro transport (před úpravou i po úpravě) bude toto zařízení umístěno v provozu Starého Města (Zlínský kraj). Tento projekt řeší otázku zpracování kovového odpadu ve stejné oblasti jako projekt č. 1. Technicky se však jedná o 2 nezávislé projekty, které se nepřekrývají. Máme podat 2 žádosti na 2 projekty, nebo se jedná o skupinový projekt? Pokud bychom podávali 2 žádosti, tak bychom potřebovali vědět, jak to bude s posuzováním ekonomických ukazatelů (a dalších ukazatelů), protože v rámci 2 projektů budeme předkládat stejné cash flow a další ekonomické ukazatele (jelikož projekty budou tak jako tak realizovány).

Ve vašem případě se nejedná o skupinový projekt, žádost o dotaci můžete podat jednu pro oba projekty, nebo můžete na každý projekt podat samostatně žádosti. Ekonomická bonita žadatele a další ekonomické údaje jsou posuzovány samostatně pro každý projekt.

Pro navrhovaný projekt Centrum recyklace stavebních odpadů jsme u společnosti SOM, s. r. o., nechali zpracovat v ceně 65 tis. korun oznámení záměru v rozsahu přílohy č. 3, zákona č. 100/2001 Sb., ke kterému KÚ Středočeského kraje vydal závěr zjišťovacího řízení, že záměr Centrum recyklace stavebních odpadů nebude posuzován podle citovaného zákona. Protože výsledek zjišťovacího řízení bylo nutno doložit pro územní řízení a součástí stanoviska KÚ je i vyjádření, bude projekt vyžadovat posouzení podle výše uvedeného zákona?

Náklady na posouzení projektu dle zákona č. 100/2001 nejsou způsobilými náklady.

Je nutné v rámci analýzy potenciálu produkce odpadů

v oblasti podpory 4.1 odpovídat na poslední bod (uvedení % materiálového využití nebo úpravy odpadů – poměr mezi množstvím využitých a odstraněných odpadů z celkového množství odpadů přijatých do zařízení), když projektový záměr „Sběrný dvůr“ o žádné úpravě ani využití roztrádkového odpadu neuvažuje?

Napište do komentáře, nebo přímo k tomu políčku, že ve vašem případě nebude docházet k další úpravě odpadů. To by mělo být dostačující.

Je třeba v případě nákupu mobilní technologie (drtič stavebních odpadů, svozové vozidlo, rozmístění kontejnerů – systém odděleného sběru apod.) dokládat výpis z katastru? Základním předpokladem je, že uvedená mobilní technika (včetně např. kontejnerů) bude rozmístována a provozována dle momentální potřeby, ale v současné době nevíme, kde přesně bude pracovat.

Není třeba dokládat výpis z katastru nemovitostí, pokud momentálně nevíte, kde bude mobilní technika přesně pracovat a zda bude pracovat dle momentální potřeby. Dokládali byste jej například, když byste chtěli stavět podzemní kontejnery apod.

PRIORITNÍ OSA 6

Je možné žádat o podporu z některého dotačního titulu na vyčištění rybníka?

Žádat je možné v rámci prioritní osy 6, konkrétně oblasti podpory 6.4. Musíte však svým záměrem patřit do podporovaných projektů v rámci příslušné výzvy a do seznamu možných příjemců podpory. Pročtěte si veškerou potřebnou dokumentaci, kterou byste měli znát a kterou budete potřebovat k projektu. Veškeré potřebné informace naleznete na našich stránkách www.opzp.cz, v sekci „Dokumenty ke stažení“ – v Implementačním dokumentu (především kapitoly 3, 4, 5, 6),

v směrnici MŽP č. 7/2007 (doplňk k příloze 4 a příloha 8), v závazných pokynech, v hodnotících kritériích, v příručce pro žadatele (obecné informace ohledně podávání žádosti).

Je možné zažádat o povolení o výstavbu malého rybníčku? A co je k tomu třeba? A kde získat informace k možnému chovu ryb?

Vaše žádost by spadala pod prioritní osu 6, oblast podpory 6.4 – Optimalizace vodního režimu krajiny. Veškeré potřebné informace naleznete na www.opzp.cz, v sekci „Dokumenty ke stažení“ – v Implementačním dokumentu (především kapitoly 3, 4, 5, 6), v směrnici MŽP č. 7/2007 (doplňk k příloze 4 a příloha 8), v závazných pokynech, v příručce pro žadatele (zde jsou obecné informace k podávání žádostí). K chovu ryb vám poradí AOPK, která i určí, jaké ryby a v jakém počtu můžete chovat. V rámci OPŽP totiž můžete zažádat o dotace na rybník jen v případě, že nebude sloužit k intenzivnímu, ale k pouze k extenzivnímu chovu ryb. Otázku povolení stavby řeší místně příslušný stavební (vodoprávní) úřad.

Na obnovu zámeckých teras zvažujeme podání žádosti do oblasti podpory 6.5 – Podpora regenerace urbanizované krajiny. Lze do uzatčených nákladů kromě výsadby zeleně vložit mlatové chodníčky, zavlažování včetně zprovoznění fontán, lavičky, zemní práce (jižní terasa se bude navyšovat – v minulosti při opravě zámku byla snížena zhruba o 1 m pro jeřábní dráhu), drobné architektury a stavby (zajištění koruny terasního zdiva, doplnění zábradlí, oprava schodiště, oprava a obnova fontán, podstavce pod sochy, baldachýn sally tereny). Poměrně nákladné statické zajištění terasního zdiva řešíme z jiných prostředků. Máme však problém získat finance, které se již netýkají záchrany, ale využití.

Způsobilé výdaje pro prioritní osu 6, oblast podpory 6.5,

jsou uvedeny v kapitole 5 Implementačního dokumentu. Lze do nich zahrnout náklady na mlatové cesty do výše 20% způsobilých nákladů (viz str. 116). Zavlažování, lavičky a drobné stavby teras nelze do způsobilých výdajů zahrnout. Co se týče nákladů na zemní práce – navyšení jižní terasy, tyto výdaje budou ještě posouzeny pracovníky AOPK a SFŽP ČR, kteří budou žádost administrovat.

Je možné získat dotaci na rekultivaci prostoru bývalé vojenské střelnice? Jedná se o odstranění zbytků vojenského vybavení cvičné střelnice na území ochranného pásma NP Podyjí, zařazeného do soustavy Natura 2000. O rekultivované pozemky by bylo následně pečováno podobným způsobem, jako o ostatní nelesní plochy na území NP Podyjí.

Akci je možné realizovat v rámci oblastí podpory 6.5 a 6.3, případně 6.2 (opatření provedené na „nelesních plochách“).

V kraji připravujeme projekt v oblasti podpory 6.1 – Implementace a péče o území soustavy Natura 2000. Jaká výše způsobilých výdajů je hrazena z evropských prostředků a SR v této oblasti podpory? Na stránkách www.opzp.cz je v nejčastějších dotazech a odpovědích odkázáno na kapitolu 3.6.3 Implementačního dokumentu a je tu zároveň konstatováno, že musí příjemce pomoci hradit min. 10 % způsobilých výdajů projektu. Náš první dotaz se týká výše procent spoluúčasti pro II. výzvu, kterými se jako žadatelé budeme muset na realizaci projektu podílet v případě úspěšné žádosti. Z druhé se ptáme, kde najdeme formulář žádosti a veškeré informace k žádosti? Podle nejnovější verze ID lze hradit 100% způsobilých výdajů (85 EU / 15 SR). Můžete mi prosím tuto skutečnost potvrdit?

Minimální spoluúčast příjemce podpory u prioritní osy 6 činí 10% z celkových nákladů

projektu – viz Implementační dokument, kapitola 3.6.3. Formulář žádosti naleznete na stránkách www.opzp.cz, v Benefillu, elektronickém prostředí pro žadatele. V poslední verzi Implementačního dokumentu ze 17. 4. 2008 je však v kap. 3.6.3 uvedeno: „S výjimkou oblasti podpory 6.1 je finanční účast příjemce podpory na spolufinancování projektu požadována ve výši min. 10% z celkových způsobilých výdajů projektu.“ Pro OPŽP je Implementační dokument klíčový, tudíž platí to, co je v něm uvedeno.

Je možné v rámci osy 6 žádat o podporu na odbahnění vodní nádrže? Nejedná se o typický rybník, je to betonová hasičská nádrž v centru obce.

Do prioritní osy 6 by záměr spadl v případě, že by úprava nádrže měla nějaký revitalizační efekt. Bylo by dobré záměr projektu v přípravné fázi zkonultovat s AOPK.

Jsem majitelem vodní plochy o rozloze 1 800 metrů čtverečních. Nádrž je v zátopové oblasti. Není využívána k podnikání, ani já nejsem podnikatel. Zdrojem vody jsou prameniště. Vyskytují se zde ryby, obojživelníci. Nádrž je silně zabahněná. Vodní sloupec je maximálně 40 cm, a hrozí zánik nádrže. Je možné žádat o dotaci na odbahnění a z jakého dotačního titulu? Jak postupovat? Na koho se obrátit o poskytnutí dalších informací na Táborsku (JČ kraj)?

Na odbahnění vodní nádrže si můžete zažádat v rámci OPŽP, prioritní osy 6, konkrétně podoblasti podpory 6.4 – Optimalizace vodního režimu krajiny. Veškeré potřebné informace naleznete na www.opzp.cz, v sekci „Dokumenty ke stažení“, podsekcí „Pro žadatele a příjemce“ – v Implementačním dokumentu (kapitoly 3, 4, 5, 6, 8), v směrnici MŽP č. 5/2008 včetně jejích příloh, v závazných pokynech, v hodnotících kritériích a v příručce pro žadatele a příjemce. <<

Jak probíhá financování schválených

PETR ŠTĚPÁNEK

ředitel Státního fondu životního prostředí ČR

Operační program Životní prostředí patří mezi ty, které na počátku stávajícího programovacího období 2007–2013 v ČR odstartovaly nejrychleji, a v nasazeném tempu nepolevuje. Současně se při jeho administraci snažíme o maximální vstřícnost a operativnost. Přistoupili jsme tak i k projektům zateplení škol v rámci mimořádné III. výzvy.

Každý úspěšný žadatel o dotace z OPŽP se v okamžiku, kdy se jeho projekt objeví v seznamu těch schválených, přirozeně raduje. Současně by si však měl uvědomit, že **schválením dotace celý náročný proces spojený s využitím finančních zdrojů EU nekončí, ale teprve začíná.**

Příprava Rozhodnutí o poskytnutí dotace

Prostředky z Evropské unie jsou v ČR poskytovány prostřednictvím státního rozpočtu v režimu zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, a to na základě vydaného Rozhodnutí o poskytnutí dotace (Rozhodnutí). Prostředky Státního fondu životního prostředí ČR (Fond), určené k spolufinancování projektů, jsou poskytovány na základě uzavřené Smlouvy o poskytnutí podpory (Smlouva). Na Fond je delegováno i provádění kontrol v souladu s čl. 13 tzv. implementačního nařízení (nařízení Komise ES č. 1080/2006). Tyto kontroly zahrnují ověření způsobilosti výdajů, což znamená jak kontroly zadávacích řízení, tak kontroly financování a realizace projektů. Pro úspěšnou realizaci projektů je nezbytné zajistit i kontrolu souladu postupu příjemců podpory se zásadami práva ES. Kontroly tak nejen identifikují případná pochybení, ale také brání žadatele před následky chyb, kterých se může dopustit a poměrně často se i dopouští.

Co příjemce dotace nemine

Připomeňme si základní povinnosti žadatele před vydáním Rozhodnutí o poskytnutí dotace: 1. Žadatel musí Fondu doložit podklady dle směrnice MŽP č. 5/2008, zejména dokumenty na všechna zadávací řízení, na něž je požadována podpora (příprava projektu, technický dozor, vlastní realizace). Úkolem Fondu je ověřit postupy příjemce podpory v roli zadavatele veřejné zakázky. V praxi se bohužel setkáváme s tím, že příjemce podpory není napoprvé schopen předložit všechny dokumenty. Kamenem úrazu je často tzv. nedostatečná auditní stopa (bez doložení řádných

2. Všechna data týkající se budoucího financování, například čísla účtů, na které má být poskytnuta podpora, údaje o zdrojích financování včetně spolufinancujících subjektů nebo údaje o dodavatelích, musí žadatel zadat do informačního systému BENE-FILL – jsou nezbytná pro centrální monitorovací systém strukturálních fondů (MSC2007) i pro informační systém ISPROFIN. Mnoho žadatelů i příjemců podpory se s IS BENE-FILL setkává poprvé. Zpracování žádosti o dotaci z OPŽP pro ně přitom (často jednorázově) zajišťuje poradenská firma. Omezil-li žadatel spolupráci s poradcem pouze na podání žádosti, je v případě jejího schválení další komunikace s Fondem jen na něm.

Nicméně i v případě, že příjemce podpory má s poradcem, který ho zastupuje v procesu administrace žádosti, uzavřenu smlouvu i na zajištění kroků spojených s realizací schváleného projektu, neznamená to

Kdy budete mít proplacený vaše faktury?

Pro uvolnění finančních prostředků na účet příjemce podpory stačí pouze předložit Fondu faktury spolu se všemi povinnými přílohami dokládajícími provedené práce, zadat základní údaje o nich do informačního systému BENE-FILL a jeho prostřednictvím jednoduše podat žádost o platbu. Po provedení kontrol jsou peníze neprodleně uvolněny na účet příjemce podpory.

I v této fázi se však bohužel objevují problémy bránící financování – například rozpor mezi fakturovanými pracemi a smlouvou o dílo nebo chybné účty dodavatele oproti smlouvě o dílo. Uvedené neshody řešíme často a zpomalují proces uvolňování financí příjemcům podpory.

Mimořádná výzva, mimořádný přístup

Ministerstvo životního prostředí a SFŽP ČR vyhlásily na konci minulého roku mimořádnou výzvu

Státní fond životního prostředí ČR jako zprostředkující subjekt zajišťuje operativní provádění OP Životní prostředí (OPŽP), čili příjem a kontrolu žádostí, hodnocení projektů, organizační a procesní zajištění výzev a informování žadatelů. K 5. prosinci 2008 bylo vyhodnoceno a ministrem životního prostředí podepsáno již 1 362 projektů v celkové hodnotě 27,23 miliardy korun. To však nejsou konečné hodnoty za rok 2008 – uvedená čísla se ještě zvýší po prosincovém zasedání řídicího výboru OPŽP.

postupů zadavatele není možné vydat Rozhodnutí). V řadě případů se zjišťuje porušení zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách (u projektů na energetické úspory často tzv. značkovou specifikací v zadávací dokumentaci). Dochází také k uzavírání dodatků ke smlouvám o dílo, ve kterých se bezdůvodně rozšiřuje či mění předmět zakázky.

jejich bezproblémový průběh. Praxe ukazuje, že poradenské firmy mnohdy zaměřují své aktivity primárně na nové a časově ohraničené výzvy, vyhlášené v rámci OPŽP či jiných programů, a na zpracování nových žádostí. Služby pro příjemce podpory již schválených projektů tak nechávají až na poslední možný čas.

projektů v OPŽP?

Zateplování školy,
Tasovice

pro školská zařízení, která se mohla ucházet o podporu na zateplení svých budov. Výzva vyvolala skutečně výjimečný zájem a uspělo v ní 434 projektů. Významná část z nich byla realizována v době školních prázdnin – takový byl i záměr při vyhlášení výzvy: realizovat zateplení školských budov v době, kdy nebudou rušit provoz, a před topnou sezónou.

Díky této snaze ministerstva a Fondu o vstřícnost i vzhledem k průběžnému financování projektů se tak příjemci podpory ocitli v situaci, kdy v době po úspěšné realizaci projektu neměli s Fondem uzavřeny smlouvy a řešili teprve administrativní náležitosti následující po schválení dotace. Situaci v roli žadatelů kritizovaly obce pod tlakem dodavatelů na proplácení faktur, resp. měly zájem vše vyřešit ještě v tomto rozpočtovém roce.

Svaz měst a obcí ČR se proto obrátil na SFŽP ČR s požadavkem na řešení vzniklé situace. Fond vyhověl a přijal mimořádná opatření, jež vedla k urychlení administrace těchto projektů: Fond a MŽP se dohodly na maximálním možném zkrácení všech schvalovacích procesů,

vydání Rozhodnutí a příprava Smlouvy jsou tak v případě dodání úplných podkladů otázkou pouhých 2 dnů (!). Toto opatření je vykoupeno přesunem prací

Cílem mimořádné výzvy bylo umožnit obcím provést zateplení škol v době letních prázdnin.

nesouvisějících s administrací dotací z OPŽP (3.2) na pozdější termín. Trable příjemců dotace chápeme, ale domníváme se, že vzhledem k ročnímu urychlení celého dotačního procesu stojí za to je absolvovat – a současně jsme ve Fondu připraveni žadatelům pomoci je překonávat.

Pomoc Fondu žadatelům

Příjemcům podpory z dané mimořádné výzvy jsme proto nabídli možnost neposílat požadované podklady poštou – stačí je doručit na krajské pracoviště Fondu. Příjemcům, kteří se ocitli bez konzultační podpory a měli problém s informač-

ním systémem BENE-FILL, na krajských pracovištích poskytli i přímou pomoc se zadáváním požadovaných dat. Umožňujeme podat žádost o platbu ještě před tím, než má příjemce podpory „v ruce“ Rozhodnutí a návrh Smlouvy. S Ministerstvem financí ČR (MF) jsme také dojednali mimořádné přenosy mezi ISPROFIN MŽP a MF na konci listopadu. A těm, kdo z jakýchkoliv důvodů nedoloží všechny podklady v termínu či nepodají žádost o platbu tak, aby jim mohla být podpora v rámci OPŽP poskytnuta ještě v letošním roce, bude platba uvolněna neprodleně v prvních dnech ledna 2009 (ihned po zahájení financování ze státního rozpočtu). Pokud příjemci podpory splnili všechny podmínky dokumentace OPŽP, zejména zadávací řízení v souladu se zákonem č. 137/2006 Sb., o ve-

řejných zakázkách, nemohou o finanční prostředky přijít.

Jasná tak je nejen řeč čísel, která dokládají, že OP Životní prostředí je nejméně úspěšný ze všech operačních programů ČR pro období 2007–2013, a to jak co do počtu schválených projektů vzhledem k alokaci, tak počtu projektů ve stavu k financování, stejně jako v objemu finančních prostředků, které již byly uvolněny příjemcům podpory. Zároveň se však snažíme také o to, aby náš operační program patřil v Česku i k těm uživatelsky nejpřívětivějším a nejméně vstřícnějším.

Příjemné prožití vánočních svátků a úspěšný nový rok – třeba i ve vaší nově zateplené škole. <<

> GALERIE realizovaných projektů

Představujeme vám projekty podpořené z Operačního programu Životní prostředí

Projekt: Revitalizační opatření na Bolíkovském potoce

Obnova nádrže v katastrálním území Horní Balíkov. Odtěžení zeminy z prostoru zátopy, rekonstrukce stávající hráze a vybudování vypustného zařízení a bezpečnostního přelivu.

Prioritní osa 6 – Zlepšování stavu přírody a krajiny

Oblast podpory 6.4 – Optimalizace vodního režimu krajiny

Příjemce podpory: státní podnik Lesy ČR

Celková výše podpory: 3 478 480,20 Kč, z toho:

dotace EU: 3 285 231,30 Kč

dotace SFŽP: 193 248,90 Kč.

Projekt: Zateplení Základní školy Zbraslavice

Zateplení hlavní budovy a přístavby ZŠ, rekonstrukce otopné soustavy a instalace tepelného čerpadla.

Prioritní osa 3 – Udržitelné využívání zdrojů energie

Oblast podpory 3.2 – Realizace úspor energie a využití odpadního tepla

Příjemce podpory: obec Zbraslavice

Celková výše podpory:

14 992 604, 50 Kč, z toho:

dotace EU: 14 159 682,50 Kč

dotace SFŽP: 832 922 Kč.

Litoměřická inspirace: e

V oblasti obnovitelných zdrojů a zdraví svých dětí může i malé město dokázat velké věci. Dokládají to zkušenosti severočeských Litoměřic, které patří mezi aktivní členy Národní sítě zdravých měst ČR.

Litoměřice, město s 25 tisíci obyvateli, se už několik let snaží zvýšit svou energetickou nezávislost; velké procento spotřebovávané tepelné a elektrické energie pochází z obnovitelných zdrojů. Jako uznání za velké množství opatření v oblasti energetiky město v roce 2001 získalo Národní cenu za solární energii. Právě ji Litoměřice využívají pro potřeby městských budov, ale rády by, aby se její účinek rozšířil i na další subjekty. Proto nabízejí majitelům domů granty na pořízení solárních panelů. Příjemci finanční pomoci se za to zavazují, že nebudou pro účely vytápění využívat fosilní paliva, zejména hnědé uhlí, jehož spalování je v České republice stále velmi rozšířené. Díky dotacím už byly

v Litoměřicích vybaveny desítky domů.

Velké úspory energie

Jak vypadá iniciativa na podporu solární energie v praxi? Litoměřice se neomezují pouze na finanční pomoc zainteresovaným, ale jsou aktivní i v osvětových kampaních určených široké veřejnosti. Každý rok jsou výrobci vyzváni, aby na náměstí uspořádali informační kampaň a aby veřejnosti předvedli, jak solární panely fungují v praxi. Litoměřice na tomto poli projevily spoustu vytrvalosti a v mnoha ohledech i vynalézavosti. Se soukromou společností město uzavřelo smlouvu o spolupráci, která umožnila

instalovat na několika budovách včetně radnice a městského bazénu tepelná čerpadla. V bazénu ohřívá čerpadlo vodu i vzduch prostřednictvím městské odpadní vody. Litoměřice tak dosáhly značných úspor: 70 % energie ušetří ročně na vyhřívání bazénu a 60 % na topení. Takto vyrobené teplo město navíc kupuje o 10 % levněji, než je tržní cena. Značných úspor v Litoměřicích dosahují také díky spolupráci veřejných a soukromých subjektů.

ptají svých obyvatel na jejich názory.

Město v rámci Projektu Litoměřice - zdravé město a místní Agendy 21 pořádá pro své obyvatele celoročně řadu celostátních kampaní, jako například:

- Den Země
- Den bez tabáku
- Národní dny bez úrazu
- Evropský týden mobility a Evropský den bez aut
- 30 dní pro neziskový sektor
- Dny zdraví.

PROČ VLASTNĚ UDRŽITELNÝ ROZVOJ?

- Považujeme se za civilizovanou společnost, přesto denně znečišťujeme vodu a ovzduší pálením uhlí a ropy či nadměrným využíváním automobilů, a tím si způsobujeme řadu vážných nemocí...
- Spotřebováváme přírodní bohatství rychleji, než ho stačíme obnovovat, a tím omezujeme rozvoj budoucích generací - našich dětí, vnoučat, pravnoučat...
- Naše společnost bohatne, přesto je stále hodně těch, kteří žijí na hranici chudoby, nemohou najít práci a žijí v nedůstojných sociálních podmínkách...
- Na 80 % přírodních zdrojů této planety spotřebovává 20 % nejvyspělejších zemí světa, mezi které patří také Česká republika, zároveň tyto země patří mezi největší znečišťovatele planety....

Udržitelný rozvoj se snaží zvrátit tyto trendy a způsoby chování. Neznamená pouze ochranu životního prostředí, ale je především snahou o sladění ekonomického a sociálního rozvoje společnosti v rámci přírodních limitů planety. Udržitelný rozvoj není krokem zpět do minulosti. Naopak, usiluje o modernizaci a efektivní využívání nových technologií a postupů, které šetří čas, energii, pohonné hmoty, životní prostředí, a tím přispívá k vyšší kvalitě života.

Litoměřice jako zdravé město

Co jsou vlastně zdravá města, obce, regiony? Titul zdravé město, obec, mikroregion či kraj představuje prestižní označení municipalit, které se aktivně zapojily do mezinárodní sítě Zdravá města, vzniklé pod patronací Světové zdravotnické organizace (WHO). Zařazení do projektu není pouhou formalitou či úřední aktivitou. Jde o dlouhodobý a cílevědomý komunitní projekt, který otevírá prostor pro posilování aktivity a zájmu obyvatel. Zdravá města systematicky podporují kvalitu veřejné správy i kvalitu strategického plánování a řízení s ohledem na udržitelný rozvoj a podporu zdraví. Aktivně se

Zdravé děti - zdravý způsob života

Energetika však není jedinou oblastí, v níž se litoměřické subjekty snaží o cílevědomé uplatňování moderních přístupů souvisejících s problematikou životního prostředí a zdravého života. Další iniciativou je projekt Světové zdravotnické organizace WHO nazvaný Škola podporující zdraví. Česko se do ní zapojilo prostřednictvím usnesení vlády č. 1046/02 k Dlouhodobému programu zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR - Zdraví pro všechny v 21. století a navazujících dokumentů resortu zdravotnictví.

Projekt Škola podporující zdraví (ŠPZ) je jasně zpracovanou a certifikovanou filozofií vý-

energie z vlastních zdrojů

- ←←← Azylový dům
- ←← Parkovací automat
- ← Geotermální vrt

- ←←← Plavecký bazén
- ←← Tepelné čerpadlo na MěÚ
- ← Vize vodní elektrárny

chovy ke zdraví u dětí, žáků, studentů i učitelů, která je kvalitním základem pro praktickou realizaci tohoto přístupu.

Do projektu ŠPZ mohou být zařazeny mateřské, základní a střední školy z celého Česka, které mají zájem uplatňovat strategii podpory zdraví ve své každodenní praxi.

Záměrem každé ŠPZ je aplikovat strategii podpory zdraví na

podmínky školy a přispět k její účasti na vlastní proměně a rozvoji. V praxi školy to znamená,

Neomezujeme se jen na podporu zainteresovaných, ale připravujeme i osvětové kampaně pro veřejnost.

že všechno, co se ve škole dělá záměrně (vyučovací kurikulum, školou organizované činnosti), a rovněž všechno, co se v ní děje

živelně (skryté kurikulum, kultura či ethos školy), se pedagogové učí promýšlet a ovlivňovat pod zorným úhlem projektu. Jde přitom o oba póly možných důsledků působení školy na zdraví žáků, pedagogů, zaměstnanců, rodičů, ale i spoluobčanů v obci, tedy jak dopadů pozitivních (projektivních, podporujících zdraví), tak i negativních (rizikových, ohrožujících zdraví).

Koordinací celého projektu se do roku 2006 zabýval Státní zdravotní ústav v Praze, poté bylo řízení rozloženo mezi celostátní a krajskou úroveň; záměrem je ustavit krajské sítě škol podporujících zdraví.

Cílem proměny je soustavně podporovat a umožňovat optimální vývoj a rozvoj každého jednotlivce, žáka a učitele v součinnosti s rodiči a obcí, a to po stránce tělesné, duševní, sociální i duchovní. «

LINGUA UNIVERSAL. Litoměřická soukromá základní škola a mateřská škola podepsala v roce 2001 dohodu o spolupráci se Státním zdravotním ústavem v Praze a byla zařazena do evropského programu Škola podporující zdraví – zdravá škola.

V projektu se jedná o pohodu prostředí, zdravé a smysluplné učení a otevřené partnerství. Škola, zapojená do projektu, jako demokratické vzdělávací středisko podporuje jeho jednotlivé aktivity. Učí zdravému způsobu života a dovednostem spojeným s chováním podporujícím zdraví, a to nejen ve škole, ale i v rámci volnočasových aktivit volených podle zájmu žáků.

Způsoby financování ekologických projektů v Litoměřicích

Dotace ze SFŽP ČR

Podpora instalace solárního ohřevu teplé užitkové vody (TUV) pro ZŠ Na Valech, azylový dům a dětský domov (70% – 805 tisíc korun).

Prostředky MPO, MŽP a firmy Geomédia

Geotermální vrt.

Investice soukromé společnosti

Vyhotovení občanské solární elektrárny na budově Střediska ekologické výchovy a etiky – SEVER, která občanům nabízí odkup části solárních panelů.

Tepelné čerpadlo na městském krytém bazénu (Hennlich Industrietechnik, s. r. o.). «

› MINIROZHOVOR

Osvěta probíhá především v rámci mezinárodních kampaní

Litoměřice se účastní projektu Zdravá města. Co to pro vás znamená?

Město Litoměřice je od roku 2002 členem Národní sítě zdravých měst ČR. Tím jsme se dobrovolně zavázali k uplatňování konceptu udržitelného rozvoje v praxi, k zapojování veřejnosti a k vytváření místního partnerství, ke zvyšování kvality veřejné správy, k strategickému plánování a řízení i k podpoře zdraví obyvatel a vzdělávání, výchovy a osvěty v oblasti životního prostředí. Díky členství v NSZM máme také možnost spolupracovat a vyměňovat si zkušenosti s ostatními municipalitami, které se do tohoto projektu zapojily. Členství nám rovněž přineslo lepší dostupnost finančních prostředků pro rozvoj Litoměřic.

LADISLAV
CHLUPÁČ
starosta
Litoměřic

Zájem o tuto podporu je v posledních letech opravdu velký, a je tedy nutné počítat s navýšením v rozpočtu města. Zatímco v roce 2007 bylo z městského rozpočtu na tyto účely rozděleno 560 tisíc korun, v roce 2008 bylo občanům Litoměřic poskytnuto již 680 tisíc.

Jste známí pořádáním všech možných ekologické osvěty.

Jaké máte zkušenosti s dotačními programy na solární panely?

Město poskytuje svým občanům dotaci na pořízení solárního ohřevu TUV až do výše 40 tisíc korun.

Můžete stručně sumarizovat formy a výsledky vaší práce?

Osvěta probíhá především v rámci mezinárodních kampaní, a to zejména Dne Země a Evropského týdnu mobility. Řadu akcí zaměřených na ekologická témata pro všechny litoměřické školy, pedagogy a organizace pořádá Středisko ekologické výchovy a etiky SEVER. Pokud jde o výsledky a dopady těchto aktivit, zmínil bych jednu za všechny - prostřednictvím besed, seminářů, prezentací a soutěží k ekologickým tématům na školách se nám podařilo velmi zlepšit situaci v třídění komunálního odpadu v Litoměřicích.

Jaké jsou vaše zkušenosti s neziskovým sektorem?

Spolupracujeme téměř se všemi neziskovými organizace-

mi v našem městě a každoročně pořádáme několik pracovních setkání na ekologická témata. Za úspěch na tomto poli považujeme vznik ekoporadny.

Jak vám pomáhají nejrůznější státní instituce? Dalo by se říci, že dokážou operativně reagovat na iniciativu zdola, ze strany obcí?

Jako členové Národní sítě zdravých měst ČR spolupracujeme s Ministerstvem životního prostředí, Ministerstvem zdravotnictví ČR, Státním zdravotním ústavem, Krajskou hygienickou stanicí v Ústí nad Labem a Českým statistickým úřadem. Všechny tyto státní instituce nám pomáhají například při organizaci kampaní pro veřejnost a tvorbě rozvojových dokumentů. «

› JAK TO VIDÍ

Monika Kubešová, koordinátora projektu Litoměřice – zdravé město a místní Agendy 21, Městský úřad Litoměřice

Litoměřice zřizují solární ohřev tepelné užitkové vody (TUV) v některých budovách majetku města, které byly vybrány mj. i proto, že mohou sloužit jako příklad využití moderních přístupů v dané oblasti

Jde především o instalaci solárního ohřevu TUV v ZŠ Na Valech, kde mají názornou učební pomůcku ekologické výchovy (podpořeno ze 70% SFŽP ČR).

Solární ohřevy TUV jsou také instalovány i v Azylovém domě, v provozní budově Technických služeb města Litoměřice, v budově dětského domova a budově městské hájovny (dotace 70% ze SFŽP ČR). Do budoucna uvažujeme o rozšíření těchto zařízení na všechny školy a školky ve městě. Velké problémy s instalací solárních zařízení v Litoměřicích vznikají v centru, vyhlášeném jako městská památková rezervace. Vzhledem k požadavkům pamá-

životního prostředí hledá v těchto případech rozumný kompromis, vedený snahou minimalizovat viditelnost zařízení z ulice.

V roce 2003 jsme instalovali tepelné čerpadlo v městském krytém plaveckém bazénu, na základě smlouvy o dlouhodobé investici, uzavřené se společností HENNLICH INDUSTRIE-TECHNIK. V roce 2004 bylo spuštěno tepelné čerpadlo pro vytápění budovy Městského úřadu v Litoměřicích. Zajímavostí je, že se k vytápění využívá voda z gotických studní, jež jsou na Mírovém náměstí.

V roce 2006 jsme v rámci rekonstrukce na Mírovém náměstí

kové ochrany je prosazování solárních zařízení obtížné, avšak i zde se daří některé instalace prosadit. Odbor

instalovali v centru památkové rezervace 6 solárních fotovoltaických panelů (1,7 m²) zajišťujících chod parkovacích automatů.

Od roku 2004 městský úřad připravuje velký geotermální projekt, který by v případě potvrzení optimistické varianty řešení (podle územní energetické koncepce) plně nahradil centrální výtopnu ve městě (přibližně 45 MW) a také by mohl vyrábět elektrickou energii (asi 5 MW). Projekt je řešen metodou HDR (Hot Dry Rock), jíž se do zhruba 5 km hlubokého injekčního vrtu vhaní voda, která je poté prasklinami v horké hornině převáděna do druhého produkčního vrtu s vysokým energetickým potenciálem. Zatím proběhly průzkumné práce nutné pro ověření možností využití energie litoměřického hlubinného zlomu. A připravuje se studie proveditelnosti pro získání dotace z OPŽP. Na přípravné práce byly získány

prostředky z MŽP, MPO a od společnosti Geomédia.

Město navíc spolupracuje se soukromou společností na vybudování malé vodní elektrárny na Labi. Elektrárna o výkonu až 5 MW by měla být vybudována do dvou let. Letos byla na území města a za jeho informační pomoci realizována i malá soukromá fotovoltaická elektrárna o výkonu 1 kW, v současnosti jsou připravovány ještě další dvě o celkovém výkonu 0,5 MW. Město usiluje i o zřízení tzv. solární školy zaměřené na alternativní zdroje energie.

K těmto aktivitám i perspektivním záměrům nás vede nejen předpoklad dalšího zdražování energií a plynu, ale i pozitivní ohlasy veřejnosti. Realizací zmíněných projektů by došlo ke snížení zatížení města imisemi, zanedbatelný není ani určitý ekonomický profit a rozvoj. «

Pro občany Basileje nejsou automobily prioritou

Daň z elektřiny jako finanční zdroj ekologické politiky

Jedním z evropských regionů, které patří mezi ekologické průkopníky hodné následování, patří i švýcarský kanton Basilej.

Švýcarský kanton Basilej se stejnojmennou metropolí participuje na prestižním evropském projektu Energie-Cités, který sdružuje regiony uplatňující perspektivní přístup k ekologickým otázkám. Basilej má mimo jiné velmi moderní energetickou politiku, kterou lze bez jakékoli nadsázky považovat za průkopnickou.

Již v roce 1984 zavedla Basilej zvláštní pětiprocentní daň z prodeje elektřiny. Takto vybrané prostředky (50 milionů eur během deseti let) byly použity na financování projektů, jejichž cílem byla propagace energeticky efektivních postupů a obnovitelných zdrojů energie. Díky těmto projektům se v Basileji každoročně podaří ušetřit 63 milionů kWh, což je energie potřebná k vytápění 4 tisíc domácností.

Tradiční tramvaje...

Inspirativní je i politika veřejné dopravy v kantonu, která výrazně akcentuje ekologické aspekty a má velmi pozitivní dopad na životní prostředí. V Basileji je 44 procent domácností bez auta, což dvakrát převyšuje národní průměr. Za tímto úspěchem je propracovaný systém veřejné dopravy. V Basileji má dlouhou tradici tramvajová doprava, která zde byla zavedena již v roce 1895. Dnes existuje jedenáct přímých linek spojujících okrajové čtvrti s centrem města, přičemž tramvaje jezdí v krátkých intervalech a načas. Pro obyvatele Basileje je využívání veřejné dopravy v důsledku této politiky naprostou samozřejmostí, což se odráží

v nižší intenzitě automobilového provozu ve městě.

...netradiční úspory energie

V roce 2001 byl zahájen i zajímavý regionální projekt „Společnost 2 000 wattů – pilotní region Basilej“. Jde o ambiciózní výzkumný program zaměřený na problematiku urbanistického

rozvoje a mobility, jehož cílem je mj. snížit švýcarskou spotřebu energie o dvě třetiny, aniž by přitom utrpěl komfort obyvatel. Klíčové subjekty, čili kanton Basilej, výzkumné instituce, průmyslové podniky i další organizace spolupracují v rámci daného programu na inovačních projektech, jimiž jsou například zelená taxi nebo využívání geotermální energie.

V Basileji bylo vegetací osázeno 60 tisíc metrů čtverečních

plochých střech, čili rozloha odpovídající osmi fotbalovým hřištím. Takto upravené střechy mají lepší izolační vlastnosti, což je obzvláště vítané v regionu, kde se většina energie spotřebovává na vytápění. Vegetací osázené střechy přispěly k úspoře 4 milionů kWh za rok, což reprezentuje tepelnou spotřebu dvou set šedesáti domácností.

Voda čistá díky průmyslu

Basilejí protéká řeka Rýn, která zamrzá jen ve výjimečných případech, protože město, ač ve Švýcarsku, leží v obdobné nadmořské výšce jako Brno. V Rýnu se dá v létě koupat a oblíbenou zábavou tu je, že se lidé na jednom břehu svléknou, oblečení si dají do tašky, s níž nad hlavou přeplavou na druhý břeh. Voda v řece je čistá, což je paradoxně způsobeno velkými továrnami, které ve městě působí. Farmaceutický průmysl tu totiž v minulosti způsobil velkou ekologickou havárii, která poškodila jeho dobré jméno. Kvůli nápravě veřejného mínění poté firmy samy vynaložily obrovské množství peněz na vyčištění řeky a od té doby udržují čistotu vody na solidní úrovni.

MĚSTO PRŮMYSLU, OBCHODU I KULTURY

Basilej je po Curychu druhé největší švýcarské město, které se díky své poloze u hranic s Německem a Francií stalo významným centrem obchodu a průmyslu.

Před hlavním nádražím stojí symbol města v podobě baziliskí fontánky, jejíž kopie jsou umístěny i v dalších lokalitách metropole; v roce 1884 jich bylo vyrobeno 50 a dodnes jich stále existuje zhruba polovina. Bazilisek je přitom pohádkový tvor se zápornými vlastnostmi, takže obyvatelé projevíli smysl pro velkorysost, když s touto bytostí ztotožnili název svého města.

Město je rozděleno Rýnem na Velkou a Malou Basilej, které spojuje šest mostů. Historickému jádru na jihozápadním břehu řeky vévodí dóm, charakteristickým znakem města je brána Spalentor ze 14. století, za návštěvu stojí i Přírodovědné muzeum, Basilejské muzeum papíru, Umělecké muzeum s bohatě zastoupeným hornorýnským a švýcarským malířstvím nebo Národopisné muzeum, v kterém je vystaveno i appenzelské a greyerzské lidové malířství.

Netradičním lákadlem pro návštěvníky Basileje je populární i kašna Fasnachtsbrunnen, v níž se za velkého cákotu a vrzání pohybují stroje.

Na jihozápadním kraji města se nachází velká basilejská zoologická zahrada, která si mezi odborníky získala mezinárodní věhlas.

> ECHO

Cena zdraví a bezpečného životního prostředí má i evropský rozměr

Již 18. ročník soutěže Cena zdraví a bezpečného životního prostředí vyhlásilo Business Leaders Forum

(BLF) pod záštitou MŽP.

Do 31. prosince 2008 lze přihlásit projekty dokončené v letošním roce, jež mají pozitivní a měřitelný dopad na životní prostředí. Projekty posoudí jury vedená ředitelem Centra pro otázky životního prostředí UK Bedřichem Moldanem, vítězové budou známi na jaře 2009. Motivující je propojení soutěže s The European Business Awards for the Environment. Do té výše BLF nejlepší české projekty z podnikatelského sektoru, které budou soutěžit ve čtyřech kategoriích: environmentální management, produkt, proces a mezinárodní spolupráce.

Evropská komise schválila další projekty z programu LIFE+

Dotace v souhrnné výši 186 milionů eur získaly projekty schválené v I. výzvě programu LIFE+, který je zaměřen na podporu ochrany životního prostředí a spravován přímo EK. Schváleno bylo 143 ze 700 předložených projektů. Úspěšné projekty, které jsou orientovány na ochranu přírody, environmentální politiku a informační a komunikační aktivity, pocházejí z 21 členských států, ČR mezi nimi chybí.

Kontroly čerpání fondů EU nesou ovoce

Výroční zpráva Evropského účetního dvora věnuje pozornost i chybovosti v žádostech o platby z fondů EU, které členské země předkládají EK. Zpráva konstatuje, že zvýšená pozornost, kterou EK věnuje sdílení řízení strukturálních opatření i monitoringu a kontrolám čerpání, nese výsledky. Přesto auditoři narážejí na opakující se chyby – veřejné zakázky bez náležitého tendru, nedostatečná dokumentace výdajů a nadhodnocené žádosti o platbu.

Státní fond životního prostředí ČR posiluje a mládne

Návštěvníci, kteří přišli do recepce Státního fondu životního prostředí ČR v pražském Chodově v pátek 21. listopadu odpoledne, mohli mít dojem, že tu právě probíhá exkurze vysokoškolských studentů, zaměřená na problematiku Operačního programu Životní prostředí (OPŽP).

Hala plná mladých lidí, focení před logem fondu, doprovázené charakteristickými hláškami a humorem této věkové i vzdělanostní skupiny, hovory na téma využívání evropských peněz v Česku – to vše mohlo tento dojem vyvolat.

Ale nešlo o žádnou exkurzi. To jen redakce Priority poprosila nové projektové manažery OPŽP, kteří do fondu nastoupili v průběhu posledních šesti týdnů, o skupinový snímek před budovou s cílem představit je alespoň touto formou čtenářům časopisu z řad žadatelů o dotace z OPŽP či jejich příjemců. Dost možná se jednou setkají i reálně, při administraci žádostí nebo projektů. Obojího

v OPŽP velmi rychle přibývá, proto fond odpovídajícím způsobem rozšiřuje i počet zaměstnanců.

Ale protože venku poletoval první sníh, mrzlo a fučelo, že by psa nevyhnal, pan fotograf se nakonec smiloval, a fotilo se v zádveři u recepce. Bez ohledu na pozadí snímku však obrázek výmluvně dokládá, že Státní fond životního prostředí ČR nejen posiluje, ale i mládne; díky cílevědomé personální politice se fondu daří získávat perspektivní pracovníky. A to navzdory tomu, že agendy spojené s administrací žádostí o dotace z fondů Evropské unie a podpořených projektů nepředstavují snadnou práci a navíc mají stále punc klotových rukávů a šedé úředničiny sešňorované byrokratickou mašinérií.

Striktními pravidly a předpisy se řídí i distribuce peněz ze strukturálních fondů EU, takže práce projektového manažera zahrnuje i řadu administrativních agend. Nováčci v SFŽP ČR jsou si toho dobře

vědomi mimo jiné i proto, že na úřednický aspekt funkce projektového manažera byli otevřeně upozorněni již při výběrovém řízení. Podle jejich vlastních slov to však mnozí nepovažují za stinnou stránku, ale naopak za výzvu, za šanci prokázat, že to jde i s nutnou administrativou. Protože strukturální fondy EU vnímají jako významnou pomoc českému životnímu prostředí, přistupují k práci projektového manažera Operačního programu Životní prostředí jako k příležitosti pomáhat žadatelům o dotace i jejich příjemcům v maximálně efektivním využití evropských peněz. A to ne od úřednického stolu, ale při řešení problémů „v terénu“, v praxi, po boku předkladatelů a realizátorů projektů, které jim budou svěřeny. V jejich postojích tak rezonuje pohled Evropské komise, která akcentuje klientský přístup administrátorů k žadatelům o dotace i jejich příjemcům. Hodně štěstí oběma stranám! <<<

Zleva: Martina Šlechtová, Jana Pastorková, Jan Vidrman, Tereza Frýbertová, Žaneta Semaničová, Roman Koutný, Pavel Bajer, Pavel Jakobe, Lukáš Urban, Lukáš Javůrek, Zdeňka Mikušová, Miroslava Hartmanová, Markéta Lavická, Vladimír Fryc

Na Evropském energetickém fóru v Praze nechyběl ani SFŽP ČR

Lichtensteinský palác na Kampě hostil ve dnech 23.–24. října 2008 Prague European Energy Forum. Odborníci na energetiku a osobnosti domácí i unijní politické scény zde spolu s představiteli hospodářských svazů a specializovaných institucí diskutovali o aktuálních problémech i budoucnosti energetické politiky v zemích EU a o potenciálu obnovitelných zdrojů energie. Ředitel Státního fondu životního prostředí ČR Petr Štěpánek na expertním workshopu nazvaném Způsob financování projektů zacílených na obnovitelné zdroje energie představil možnosti, které pro tyto účely nabízí OP Životní prostředí. Panelové diskuse hlavního programu fóra moderované Janem Macháčkem se zúčastnil i evropský komisař pro zaměstnanost, sociální věci a rovné příležitosti Vladimír Špidla. Ve svém projevu podtrhl význam koordinace energetické politiky členských zemí EU.

Série seminářů o dotacích OPŽP úspěšně pokračuje

Velký sál pražského paláce Charitas zaplnili potenciální žadatelé o podporu z řad podnikatelů. Náměstek SFŽP ČR Leo Steiner (vpravo) byl v obležení i o přestávce.

Do Domova Sue Ryder přilákal OPŽP zájemce o dotace z neziskového sektoru. Informace jim poskytli (zleva) Martin Kubica, vedoucí Odboru příjmu žádostí a krajských pracovišť SFŽP ČR, a Karel Jech, vedoucí Odboru technické asistence a neinvestičních programů SFŽP ČR.

OPERAČNÍ PROGRAM
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti

Pro vodu,
vzduch a přírodu

